

Laste  
Lauluraamat.

---

Koolile, peakoolile ja lastejurmalateenistusele.



Tartus.

Hermann'i trükkitoja trükk ja tulu.

188.

# Laste Lauluraamat.

Koolile, p  akoolile ja lastejumalateenistusele.

Teine t  endatud tr  kk.



Tartus 1913.

Hermann'i tr  fiffoja tr  ff ja fuku.

8.


245-93

245-93

245-93

Ar 913

Sild


 Fr. R. Kreuzwaler  
 mm. ENSV Riiklik  
 Raamatukogu

56343



Ar 913

Ar 913





## Teise trüki eessõna.

Esimese trüki ilmumisel saadud teadete järel on ka mujal sarnase raamatufese tarwidust tuntud. On ühtlasi soowi awaldatud, et laulusid weel juurde lisataks ja selle asemel laulu salmide arwu vähendataks. Olen neid soovisid püüdnud täita ja 52 laulu wõrra esimese trüki laulufogu suurendanud. Nendest on 42 Tartu praostkonnas tarwitusel ja õp. Punga poolt lahkesti ülesantud, 6 on peale nende weel Wiljandi praostkonnas tarwitusel, nagu õp. Bergmann't saadetud laulude kawa nättab. Nende, kui ka ühe „Uuest lauluraamatust“ weel juurde wõetud laulu wiitsid on Punscheeli noodiraamatust wõetud. 2 laulu on wäljastpoolt lauluraamatut wõetud, nii et teises trükis 193 „Uue lauluraamatu“ laulu ja 17 wäljastpoolt wõetud waimuliku stiiga laulu on, kõigest siis 210 laulu.

Teksti muudatused olen pidanud kõrwale jätma, sest et kindlasti soowiti, et „Easte lauluraamatu“ teksti „Uue Lauluraamatuga“ sõnasõnalt ja „wõimalikult tähttähest“ ühte läheks.

Olen laulude salmitsid wähendanud; tähtsamad salmid püüdsin alles jätta.



II. trüft laulu= numri f ö r w a l seisab klamris selle laulu nummer esimeses trüfis. II. trüft I a u l u a l l seisab „Uue Sauluraamatu“ nummer ja walitud salmide numrid „Uue Sauluraamatu“ järele. Ka teise trüft „Easte laulu= raamatul“ on peale üleüldise laulude sifu jaotuse juhataja, laulude juhataja tähestiku järele. Tähefeseaga (\*) on need laulud ära märgitud, mis päheõppimiseks iseäranis soowitawad on. Kui palju salmišid pähe õppida, see jääb igalpool muidugi õpetaja ehk kooliõpetaja enese määrata.

Endist wiisi on raamatu taga otfas juhataja, mis peatükide üfifutele osadele f o h a seid I a u l u = s a l m i š i d kätte juhatab.

Selle järele on õp. Punga poolt ülesantud I a u l u d e f a w a, kus kodulastele ja koolilastele laulud aastate peale on ära jaotatud. Wiisi nummer tähendab jällegi Punschelt noodiraamatut. Nendel lauludel, mille wiisifid Punschltis ei ole, on omad wiisid juures.

Teschlowos, 23. novembril 1910.

**O. Schild**

Teschlowo ja Jamburi õpetaja.

## Laulude siisu jaotus.

## I. Üleüldised palwe ja kiituse laulud:

	Nr.
1. Jumalateenistuse laulud . . . . .	1— 8
2. Palwe laulud . . . . .	9— 18
3. Tänu ja kiituse laulud . . . . .	19— 27
4. Hommiku laulud . . . . .	28— 36
5. Eõõma laulud . . . . .	37— 39
6. Pärast jõomist . . . . .	40— 41
7. Öhtu laulud . . . . .	42— 47

## II. Kirikuaasta pühade laulud:

1. Kristuse tulemise laulud . . . . .	48— 52
2. Kristuse jündimise ehk jõulu laulud . . . . .	53— 67
3. Wana aasta öhtu ja uue aasta laulud . . . . .	68— 70
4. Kristuse ilmumise ehk kolmekuninga päewa ja misjioni laulud . . . . .	71— 73
5. Kristuse kannatamise ja surma laulud . . . . .	74— 84
Suurel reedel . . . . .	85
Waitse nädala laupäewal . . . . .	86
6. Kristuse ülestõusmise laulud . . . . .	87— 93
7. Kristuse taewaminemise laulud . . . . .	94— 96
8. Laulud Teesuse kiitujeks . . . . .	97—115
9. Püha Waimu wäljawalamise ehk nelipühi laulud . . . . .	116—120
10. Kolmainu Jumala püha laul . . . . .	121—

## III. Kristlikust kirikust ja Jumala armuandidest:

1. Laulud Jumala sõnast ja kirikust . . . . .	122—132
2. Kristimise ja leeritamise laulud . . . . .	133—134
3. Püha öhtujõõmaja laulud . . . . .	135—136

## IV. Kiriklikust elust:

1. Patustpöörmisest . . . . .	137—145
2. Ujuse, õigusest ja julgusest . . . . .	146—153
3. Pühitsemisest ja naimulikust wõitlemisest . . . . .	154—165
4. Kistist ja rõõmusest . . . . .	166—178
5. Iseäralikkude seisuste ning aegade laulud : . . . . .	
a) Lapsepõlwe laulud . . . . .	179—183
b) Palwe laul ülemate eest . . . . .	184
c) Aastaagadest ja ilmadest . . . . .	185—188
d) Keifi laul . . . . .	189
e) Kodu laul . . . . .	190

V. Surmast, ülestõusmisest ja igawesest elust . . . . .	191—210
---	---------

# Laulude juhataja.

	Nr.		Nr.
<b>A.</b>			
Armas Jeesus, armastaja	83	Jeesus, tule minule . . .	99
Armas Jeesus, awita . . .	2	*Jerusalem, oh püha taewa linn . . . . .	201
Armas Jeesus, sind ma palun . . . . .	45	Igawene loidukuld . . . . .	35
Arm, kes ja mind oled leonud	101	Imeline Jeesand . . . . .	22
Arm olgu lõikidega . . . . .	146	Imetäht, oh Jeesulene . . . . .	71
*Au, kiitus olgu igawest . . . . .	3	Jeesand, kurja olen teinud	139
*„Argake!“ nii wahid hütüd-wad . . . . .	204	*Jeesand, oma wiha sees . . . . .	140
Arta, oh ristirahwas . . . . .	165	Sumal, maa ning taewa	
Arta üles, minu süda . . . . .	46	Dooja . . . . .	29
<b>C.</b>		Sumal olgu tänatud, lõik on . . . . .	6
Edasi, edasi . . . . .	129	Sumal, tajaft wihma anna	117
Ei lahku mina sinust . . . . .	172	Sumal, wägen walitseja . . . . .	125
Ei ma muud siin ilmas . . . . .	98	<b>K.</b>	
*Eks mu lohus tänu teha	25	Kallis sõna, mis on antud	126
Elulaewuke on sõudnud . . . . .	70	*Karjane, sa walwad . . . . .	47
Eluwaim, oh tule ja . . . . .	18	*Kes Sumalat nii laseb teha	166
End näita loidutäht . . . . .	34	Kes on minu wennad . . . . .	159
Et ärta ristirahwas . . . . .	50	Kes tahab tõest armastada	154
Et kiitke Sumalat, kes on	39	Kesket selle elu sees . . . . .	208
Et lau!a surma laulu . . . . .	198	Kiida nüüd Jeesandat . . . . .	24
*Et tulge, oh lapsed . . . . .	55	Kõige ilma õnnistus . . . . .	48
<b>D.</b>		Kõik kallis hinge õnnistus	149
Halleluuja, Jeesus elab . . . . .	90	Kõik, mis ette wõtad ja . . . . .	33
Head öödl nüüd lahkun minua	197	Kõik sündtu ikka nõnda . . . . .	178
*Hinge peiule . . . . .	98	„Kõik tulge minu juure nüüd“ . . . . .	169
Hinge sõber, heldeste . . . . .	112	Kristuse weri, õigus ka . . . . .	147
<b>J.</b>		Kristus on meie patu eest	92
Jeesufest ei jäta ma . . . . .	100	Kui noori lapsukesi . . . . .	195
Jeesus kutsub patusid . . . . .	137	Kui patt teeb waewa mulle	80
Jeesus meie eel . . . . .	156	Kui purustaja pikselbök . . . . .	205
Jeesus, oh aita, et wõimust	164	Kui rist on rünl, siis taewas	167
Jeesus, Õnnistegija . . . . .	199	Kuis hingwad waitsest . . . . .	209
Jeesus rõõmustaja . . . . .	110	*Kuis pean wastu wõtma . . . . .	52
Jeesus, surma ärawõitja . . . . .	77	Kuldne päike, rõõmu . . . . .	36
Jeesus, tee et sinu haawad	76	Kuningas on Jeesus Kristus . . . . .	96
		Kus leiab hing rahu . . . . .	210
		Küll minu surm wõib . . . . .	193



	Nr.
<b>L.</b>	
Laps, wõta wastu rõõm- jaste . . . . .	175
Lai' ma läen, lai' ma läen	200
Ligidal on Jumal . . . .	16
Loo puhast süda minule .	155
<b>M.</b>	
Ma armastan, oh Jumal sind . . . . .	17
Ma kummardan sind, armu vägi . . . . .	108
Ma hüüan, Jeesus, appi sind	15
Ma laulan suust ja südamest	23
Ma olen ristitud ja jooga	133
*Ma olen wäike karjane .	182
*Ma olen wäike lapsuke .	181
Ma olen wõeras ilma peal	206
Ma südamest ja meelest .	32
Ma tahan jätta maha . .	194
Ma tänan sind, Et oled mind . . . . .	31
*Ma tean, mis mina usun	151
Ma tõstan silmad ülesse	13
Ma tulen taewast ülewelt	53
*Meil oma sõna kinnita .	122
Miks mu süda ennast waewab . . . . .	171
*Mind, Jumal, Issa, õnnista	8
*Mind, Jumal, kaitse armuga	180
Mind wõta rõõmustada .	168
Minu hing, oh ole rõõmus	197
Minu süda rõõmustele .	135
Mis häda wõib meil sün- dida . . . . .	124
*Mis Jumal teeb, on ikka hea	177
Mis oled sina, armas Jeesus	81
Mis waewab sinu südant	170
Mu elu Kristus ise . . . .	191
Mu hinge karjane, Jehoowa	153
Mu hing Jehoowat kiida	27
Mu järel' hüüab Jeesuke	161
Mu Jeesus, kes sa õhtu hilja . . . . .	136
*Mu jõud sind tahan ar- mastada . . . . .	103

	Nr
*Mu käest nüüd kinni wõta	115
Mu kõige kallim wara .	104
Mu nimi taewas kirja .	152
Mu oma oled sina . . . .	157
Mu süda, ärka üles . . . .	28
Mu süda, miks sa muretsjed	173
Mu süda, ole ülewel . . . .	87
Mu süda olgu rõõmus, nüüd	186
Mu kõige parem sõber taewas . . . . .	114

**N.**

Need kümme kästu kuulgem nüüd . . . . .	131
Neil karjastel wäljal . . . .	63
*Nüüd hingwab inimesed .	43
Nüüd inglid taewast tulewab	54
Nüüd Jumalale auustust	56
Nüüd kiitus olgu sulle . . .	41
Nüüd ole, Jeesus, kiidetud	66
Nüüd ole mina põhja . . . .	148
*Nüüd on see päew ju lõp- penud . . . . .	44
*Nüüd paistab meile kau- niste . . . . .	106
Nüüd, ristirahwas, laulage	150
Nüüd rõõmsaks lähewad mu meeled . . . . .	185
Nüüd furnu keha matame	192
Nüüd sügise on tulnud . . .	187
Nüüd tehke kõrgets war. . .	51
Nüüd tõstlem rõõmu heali	91
Nüüd, wagad, rõõmustelege	94

**O**

Oh, Adam, sinu elitus	145
Oh anna tuhat teelt sa mulle	20
Oh armu juur . . . . .	138
Oh ära jäta mind . . . . .	12
Oh ärka waim; nüüd rõõm.	65
Oh hinge sõber, õnnis olen	101
*Oh jäta mind su omaks . .	7
Oh Jeesuke, Su järele . . . .	95
Oh Jeesus Krist meid a. . . .	179
Oh Jeesus Krist, sind teret.	75
*Oh Jeesus Kristus tule sa	1

	Nr.
Dh Jeesus, sinu ahastus	78
*Dh Jeesus, sinu walu	85
Dh Jeesus, ülem abimees	141
Dh igawene armu walgu	30
Dh Jsa, sinu altarile	85
*Dh Jsa taewariigi sees,	10
Dh Jsa taewar. sees su lapsed	37
*Dh Jssand Jeesus, tule	38
Dh Jumal, sinu peal	174
Dh Jumal, tule armuga	73
Dh Jumal, waata heldeste	128
Dh Kristus, Lunastaja	105
Dh leinakem ja kaibagem	86
*Dh meie, Jssand Jeesus	9
Dh mis olen mina teinud	143
Dh õnnis maja, mis sind	190
Dh palugem ja laulagem	68
Dh pea meeles Jeesufest	102
Dh Püha Waim, meil tule ja	118
Dh Püha Waim, nüüd tule ja	120
Dh ja õnnistud oh ja	61
*Dh süüta Tall, oh Jeesus	82
*Dh tänu, Jssand, sulle	40
Dh waga Jumal, kes	11
Dh wõitlejad, et käige	158
*Dh wõtkem Jumalat	19
Olen Jeesu talleke	183
*Dota hing, oh oota	176
*Õnnista ja hoi	5
Õnn sell', kell' Jeesus arm.	123

### W.

Püha Jeesus, päikf. walgem	163
*Püha õõ, õnnistud õõ	62
Püha Waim, kes rõõmus.	116

### R.

Rõõmsats saage	67
Rõõmustes mu süda fargab	60

### S.

Sa koidut, ja minu kroon	72
Sa meie lootus, Jeesute	107

Sa püha, kallis Jeesute	64
See aeg on tõest uske ees	203
See päew nüüd meie kätte	88
Siion kaebab juures hädas	132
*Siit saadil Jumal heldeste	69
Sind, Püha Waimu, pal.	119
Sind tän., oh Jeesus Krist,	74
Su nimel, Jssand kõnnime	189
Su peale üksnes Jeesute.	144
*Su poole Jssand, südamest	142
*Sull', sull'! Jehoowa tahan	14
*Su sõime juures seisjan ma	57
Su sõna, see jäi ilmale	130

### T.

Taewa täheb, i'ma wäed	59
Täis tänu teba kummarid.	184
Tänu olgu Jumalal' kõigist	49
*Tugewad on Jeesu käd	113

### U.

Ühte asja ihlan üle kõige	84
Ühtlasi kiitf. Jumala halast.	26
*Üht on tarwis, arm. Jumal	109
Üks hingamiße päew on see	4
*Üks kindel linn	127
Üks roofile on tõusnud	58
*Üks tallekene lepitas	79
Uempreester, kes ja tõest	162
Ülestõusma pead ometi	202
Usume ainu Jumala	121

### W.

Waat homm., kui tõus. päew	89
Waißeks jäänud ilmamaad	188
*Wäsiud olen, hingata	42
Wael on üks rahuaeg meil	207
Wõitja, wõta wõidu-palimid	93
Wõitle häste, kui sind	160
armust	160
*Wõta nüüd Jssandat, wä-	21
gewat kuningat kiita	21





## 1. Üleüldised palwe ja kiituse laulud.

### 1. Sumalateenistuse laulud.

Dmal wiisil. 31.

1. (1) Oh Jeesus Kristus, tule ja Ja Waimu meiele lä-  
kita, Kes armuga meid awitab Ja tõe teele juhatab.

2. Tee lahti suud sind tänama, Sind kiitma südant  
walmista: Weil' õiget usku anna ka, Su nime tundma õpeta.

3. Siis laulame kui inglid ka: Oh püha, püha oled  
ja! Ja palest paleste seal ka Sind näeme õndsja rõõmuga.

4. Au armsja taewa Isale, Au tema ainu Pojale!  
Au Pühäl' Waimul' igawest, Ja tänu andkem kõigest wäest.

(9, 1—4) Wilhelm II. Saksen-Weimari hertsog 1598—1662.

Dmal wiisil. 169.

2. (2) Armas Jeesus awita Sinu sõna hästi kuulda  
Meelt ja mõtteid walmista, Palwed armust wasta  
wõta. Sinu waim meid walgustagu, Maa pealt taewa juhatagu.

2. Weil on selge rumalus, Sinu Waim meid õpetagu,  
Südamel on pimedus, Seda walgus lautaugu! Meie kuhugi  
ei kõlba, Kui ja ise meid ei saada.

3. Oh ja walgus walgusest, Kes meil' Isast taewast  
antud, Tee, ma palun südamest, Süda, suu ja kõrwad lahti!  
Palwed, laulud, Jeesus, sina Yase hästi korda minna.

(2, 1—3)

Tobias Clausnitzer 1618—1684.



Dmal wiifil. 199.

3. (3) Au, kiitus olgu igawest Kolmainu Jumalale, Et tema suurest heldusest Meid awitanud jälle. Meist hea meel on Jumalal, Suur rahu põlw on taewa all, Kõik waen on otsa saanud.

2. Sind, Isa, meie kiidame, Ja palume sulst abi, Kes pead üles targaste Kõik oma sõna läbi: Su wägi, see on otsata, Mis Tahad, peab sündima, Sa oled kauris Issand.

3. Oh Jeesus, Önnistegija, Kes Isast tulid taewast, Meid tahtsid sina lepita Ja peasta ära waewast. Ma palun kõigest südamest Sind, kallist waga tallekest, Oh anna meile armu.

4. Oh Püha Waim, ja abimees, Sa rõõmustaja taewast, Meid hoiu kurja waimu eest! Et Jeesus peastis waewast Meid oma kalli surmaga, Seepärast seisab lõpmata See peal ka meie lootus.

(11, 1—4)

Nicolaus Decius †1541.

Dmal wiifil. 86.

4. Üks hingamise päew on see, Mis meie täna peame; Müüd seisiku ärgipäewa töö, Et hingel' toidust saaksime. Halleluuja.

2. Küll praegu on üks kallis aeg, Ja püha on ka fiin see paik. Kes aga meelt ei paranda, Ei see sest päewast kasu saa. Halleluuja.

3. Ei Jumal pole armuta, Ei waese healt ei põlga ta, Sest kiites teda paluge: Waat', see on pühapäewa töö. Halleluuja.

(12, 1—3)

Nicolaus Selmeder 1530 —1592.

Dmal wiifil. 371.

5. (4) Önnista ja hoiu, Waimuga meid wõia, Oma pale tõsta ja, Issand, ja meid walgusta!

2. Igal ajal jäägu Meile sinu rahu, Oma Waimu anna ja, Jeesuga meid ühenda!

3. Amen, aamen, aamen! Jeesu nime kiitkem!  
Meie Issand oled sa, Esmine wiimne ka!

(10, 1—3)

Emil Sokolowski 1819—1869.

Wiisil: Armas Jeesus, awita. 169.

6. (5) Jumal olgu tänatud, Kõik on hästi korda läinud,  
Palwed, laulud, õpetus; Jumal on kõik hästi teinud.  
Wõttem seda meeles kanda, See eest auu talle anda.

2. Läti koju rahuga, Jumal on meid õnnistanud,  
Elagem siis nõnda ka, Kuida tema õpetanud. Püha Waim meid juhatagu,  
Itka enam walmistagu.

(4, 1—2)

Hartmann Schenk 1634—1681.

Wiisil: Ma tahan jätta maha. 245.

7. (6) Oh jäta mind su omaks, Truu Õnnistegija!  
Et misti mind ei pööraks Su sõnast, anna sa!  
Ka selges õpetuses Mind kaitse kindlaste, Siis siin ja ka seal taewas  
Sind tänan rõõmsaste.

(8)

Nicolaus Selnecker 1530—1592.

Wiisil: Kui purustaja piitse lööb. 259.

8. Mind, Jumal Issa, õnnista! Oh Poeg, mull' hoia armuga,  
Mis sina mulle annud; Su pale paistku minu peal!  
Oh Püha Waim, su armu wael Mu elu saagu kaitstud.  
Ma palun seda alati: Mull' anna rahu otsani.

(6)

Johann Rist 1607—1667.

## 2. P a l - w e l a u l u d .

Omalt wiisil. 8, ehk wiisil: Mu elu Kristus ije. 9.

9. (7) Oh meile, Issand Jeesus, Jää oma armuga  
Et pahareti kurjus Meid kiusata ei saa.

2. Oh meile, Issand Jeesus, Jää oma sõnaga, Et sinu waimu wõimus Meid täidaks rõõmuga.

3. Oh meile, Issand Jeesus, Jää oma walgega,  
Sa kallis tõe selgus Meid ikka juhata.

4. Oh meile, Issand Jeesus, Jää ja meid õnnista,  
Ja jõuda, wäge waimus, Meil häste kaswata.

5. Oh meile, Issand Jeesus, Jää ja meid hoia ka,  
Et kurja waimu wõimus Ei ilmas wõitu saa.

6. Oh meile, Issand Jeesus, Jää oma abiga, Sest  
tulgu meile truudus, Rõõm, usu julgus ka.

(25, 1—6)

Josua Stegmann 1588—1633.

Omäl wiisil. 128.

10. (8) Oh Isa taewariigi sees Sa läsid meid kõik  
südamest kui wennakjed sind paluda, Ja hä-  
das appi kutsuda. Oh aita, et ei üffi keel, Waid palusid  
ka hing ja meel.

2. Su nimi saagu kiidetud, Su sõna selgest õpetud,  
Su püha nime auuks ka Meid aita pühast elada, Et  
kauks wale õpetus, Ja lõpeks rahwa rumalus.

3. Su riik, see tulgu sinu läest Meil' nüüd ja pä-  
rast igawest, Ja Waimu oma anniga Laf meie juures  
elada; Kõik põrgu wiha lämmata, Ja kogudust ka õnnista.

4. Su tahtmine siin ilma peal Nii sündigu kui üle-  
wel, Et seega rahul oleme Mis meile sünnib iialgi, Kõik  
kurja tahtmist kauta, Mis sunnib sinust lahkuma.

5. Beatoidust auna heldeste Ja muud, mis tarwis ihule,  
Meid hoia tõbe tule eest, Ja peasta nälja, waenu käest,  
Et meie rahul elame, Ja kõige eest sind täname.

6. Meil' anna andeks meie süüd, Et nad ei waewa  
enam meid, Siis oma wihameestele Heal meel andeks  
anname. Meid täida armastusega, Ja kõiki rahus ühenda.

7. Meid ära jäta abita, Kui saadan hakkab kiusama,  
Kui kuri rahwas hukutab, Ja meie liha kihutab: Siis  
anna wõimust rohkeste, Et usu läbi wõidame.

8. Meid peasta kõigest kurjast ka, Et kuri aeg on  
elada; Meid hoia kurja surma eest Ja peasta wiirase häda  
seest. Oh wõta meie hingeke Siis oma riiki jäädwaste.



9. Müüd laulgem aamen rõömuga, Weid armas Issand, awita, Et meie kindlast usume, Et meie palweid kuuldaske. Su sõna peale julgeste Siis aamen meie laulame. (23, 1—9) Dr. Martin Luther 1483—1546.

Dmal wiisil. 230.

11. (9) Oh waga Jumal, kes Kõik annid meile annad, Kelt on, mis iial on, Kes kõig' eest muret kannab; Mull' anna terwist, ning Et terwe ihu sees Mul oleks puhast hing Ja rahu südamel.

2. Las' mis mu kohus on, Mind truuste ka teha, Et saaksin omas töös Su õnnistamist näha. Oh anna et ma teen Kõik tegu aegsaste, Ja aita, et mu töö Wõiks minna edasi.

3. Mind aita rääkida, Mis ikka heaks wõib tulla, Ja keela rääkimast, Mis tühi tahab olla; Kui omas ametis Ma pean rääkima, Siis anna sõnale Täit wäge, mõju ka.

4. Tee, et ei ilmaski Muud sõbrust ma ei pea, Kuid jeda üksine, Mis sinu meelest hea. Kui wõtad heldeste Mu wara jätkata, See olgu puhast sest, Mis saadud patuga.

5. Kui sa mu eale Weel tahad jätku anda, Ja lased waewaga Ka wanadust mind kanda, Siis anna kannatust, Mind hoiu patu eest, Et kui ma halliks läen, See sünniks auu sees.

6. Kui tuleb elu ots, Siis astu, Jeesus, ette Sa oma surma wäes, Hing saagu sinu kätte: Mu ihul olgu maad, Kus wagad magawad, Kus nemad rahuga Kõik waewast hingawad.

(26, 1—3. 5—7)

Johann Heermann 1585—1647.

Wiisil: Ei ilmast hooli ma. 227. eht: Oh waga Jumal, kes. 230.

12. (10) Oh ära jäta mind! Mind saakfu sinu käsi, Mu Jumal, et su laps Ei mitte effi, wäsi; Waid et ta eluteel Wõiks leida, Issand sind, Mu wari, tepp ja kilp: Oh ära jäta mind.

2. Oh ära jäta mind! Mu Jumal näita rada, Kus patt ja ilm ei saa Mind mitte wõrgutada. Oh usku anna mull', Et kindlast ootan find. Mu tugi, abi, jõud: Oh ära jäta mind!

3. Oh ära jäta mind! Ma õhkan mure sunnil; Oh wõta aidata Mind igal kurjal tunnil! Kui waewab kiu-fatus, Siis otsin, Issand, find! Oh seisa minu poolt, Oh ära jäta mind.

4. Oh ära jäta mind! Waid saada taewaft mulle Sa oma õnnistust Ja rammu jõuetule, Et minu tegu, töö Wõiks rõõmustada find! Las' forda minna kõik! Oh ära jäta mind!

5. Oh ära jäta mind! Sa mulle kallim kõigest. Suur Jumal, aita sa, Et usun, elan õigest, Et lahkun õndsaste, Näen igaweste find. Seft õhkan surses weel: Oh ära jäta mind.

(21, 1—5)

Salomon Grand 1659—1725.

Omalt wiisil. 34.

13. (11) Ma tõstan filmad ülesse Ja waatan sinna mäele, Kus tuleb oma abiga Mind wägew Jumal trööstima.

2. Mu abi tuleb Isa käest, Kes Taewa, maa löi suurest wäest; Kes hoiab meid ja kaitseb weel, Kel kõige wastu armu meel.

3. Jehoowa warjul ilma ring, Ta hoiul elab sinu hing; Jehoowa kaitseb kurja eest Ja peastab iga häda seest.

4. Jehoowa nüüd ja igawest Sull' hoidku siissetu-lemist Ja wäljaminemist, et sa Wõid olla üzna mureta.

(20, 1.2.6.7)

Cernelius Becker 1561—1604.

Omalt wiisil. 152.

14. (12) Sull', sull', Jehoowa, tahan laulda, Ei ole ütsti sinu sarnane, Mu laulu wõta, Issand, kuulda Ja anna Waimu wäge minule, Et seda teen siin Jeesu nime sees, Siis maksab see ta läbi sinu ees.

2. Mind Poja juure, Isa, saada, Et Poeg mind jälle saadaks sinule, Su Waim mind wõtku walgustada, Ta andku õiget mõistust minule, Siis ma su rahu tunnen eneses, Ja mängin sulle lauldes südamess.

3. Su heldusest mind aita laulda, Et õieti sind lauldes kuulutan, Siis minu laul on ilus kuulda, Kui waimus sind ja tões kummardan; Siis Waim mu waimu sooga ühendab, Et minu laul sind tõest auustab.

4. See palwe, mis ju waim mull' saadab, Küll sinust mitte kuulmata ei jää See peal' su isa süda waatab, Sa kuuled, täidab seda tõeste; Ma olen sinu laps ja pärija, Saan sinult armu armu peale ka.

5. Oh õnnis, kes ma Jeesu nimel Sind palun, sest ta palub minu eest, Ja istub seals ju auujärjel, Sest kõik on jah ja aamen tema sees. See eest ma laulan sulle auustust, Et kingid mulle nii suurt õnnistust.

(27, 1—3. 6. 8)

Bartholomäus Crasjelius 1677—1724).

.Dmal wiisil. 326.

15. Ma hüüan, Jeesus, appi sind, Mu õhtamisi kuule, Ja armuga nüüd aita mind Et kahtlust mull' ei tule, Et sulle elan pühaste, Mull' wõta usku anda, Kristi kanda, Head teha wennale, Ja pidada ju sõna.

2. Ma palun weel, mu Jumal, sind, Oh wõta seda teha, Et kurjad ei wõi naerda mind, Et saan su abi näha, Ja nimelt siis, kui surm on käe: Ras' mind su abi oota, Su peal' lootaj; Ei kõlba minu töö, Ei see wõi julgust saata.

3. Tee, et ma wihameestele Wõin tõest andeks anda, Ja et ma elan pühaste, Ei wõta wiha kanda. Su sõna on mu rõõmustus, Mu hinge seega toida; Wõta hoida, Kui tahab wiletsus Mind sinust ära pöörda.

4. Ma pean järjest wõitlema, Mind nõtra, Jeesus, aita! Su armu poole hoian ma, Mull' anna wõimust wõita. Kui kiusatus mind wintsub, Siis keela sina ära Patu kära, Mis muidu hirmutab, Et saan su abi näha.

19, 1—3. 5)

Paul Speratus 1484—1551.



Wiisil: Imeline Issand. 334. 335

**16.** Sigidal on Jumal. Teda kummardagem Auustades ligi tulgem! Meie keskul Jumal! Waikselst süda seisku, Tema ette maha heitku. Tunnista, Auusta Tema nime kiites, Silmi maha heites.

2. Sigidal on Jumal! Keerubimid liitwad, Seerawimid maha heitwad. Püha, püha, püha! Ingliseoorid laulwad, Lauldes talle auu andwad. Armuga Kuule ka, Issand, meie heali, Meie waeste keeli.

3. Meiteft jäägu maha Tühjad ilma rõõmud, Kerge meel ja liha himud! Sinu omaks olgu Meie hing ja ihu, Meel ja mõte, jõud ja elu. Issand ja Üsfinda Meie Jumal ole, Meile peastjaks tule.

4. Minu fiiske tule, Waim, ja tee mind pühaks, Taewa Isa pühaks kojaks. Ei sa pole laugel! Armu anna mulle, Südame fiis annan sulle! Walwates, Hingates Hing find tunda saagu, Ja find kummardagu!

(17, 1—3. 8)

Gerhard Tersteegen 1697—1769.

Omäl wiisil. 356.

**17.** (13) Ma armastan, oh Jumal, find, Et ära jäta maha mind, Mu peale armu heida. Mind kõik maailm ei rõõmusta, Ei hooli taewast mina ka, Kui aga find wõin leida. Ehk minu süda lõhkeb küll, Sa oled fiiski abiks mull, Mu õnn ja hinge fiinnitus, Su weri on mu lunastus. Oh Jeesuke! Mu abimees, mu abimees! Mind peasta ära häbi seest.

2. Su armust, Issand, on see ka, Mis omaks ma wõin nimeta, Kõik olen sinult saanud. Sind armastada aita sa, Ja ligimeest kui ennast ka; Saks oled elu annud. Oh keela waleõpetust Ja kuradite kawalust. Mu häda sees mind rõõmusta, Et wõin heal meel kannata. Oh Jeesuke! Mu Jumal sa, Mu Jumal sa! Mind surma hädas rõõmusta.

3. Ja lõppeks, Issand, palun ma, Oh lase omad inglid ka Mu hinge taewa kanda. Oh wõta minu ihule, Kui teda hauda maetakse, Head hingamist ka anda. Mind

wiimsel päewal ärata, Siis tulen ma find nägema; Dh  
 Jumal juure auu sees, Sind kiitma sinu järje ees. Dh  
 Jeesuke! Dh kuule mind, Dh kuule mind! Ma tahan  
 ikka kiita find.

(18, 1—3)

Martin Schalling 1532—1608.

Parajalt.

Fr. Abt.

18. *p*

E . lu-waim, oh tu . le ja

o . ma õn-nis . tu . se . ga. Tu . le, tu

le tae - wa taim, Si . na õn . nis . tu .

*mf* Üksik.

se kaew! Jõu-du meil' an . na wõidel.



2. Armu waim, oh tule ja Oma armastusega!  
Meie hinge elama Usu armu tulega. Juhhi me sammu Siin  
elu raal Ja anna rammu Meil' igal a'al.

3. Tõde waim, oh tule ja Oma taewa tõega. Täida  
tõeisuga Meie mõtteid koguna. Anna, et wihtaks Kõik  
tõwerust Ja ainult ihtaks Su tõsidust.

u. u.

### 3. Tänu ja kiituse laulud.

Omal wiisil. 229.

19. (14) Oh wõtkem Jumalat Suust südamest nüüd  
kiita, Kes suuri asju teeb, Ja temale auu  
näita, Kes emahust ju Meil' teinud palju head, Ja prae-  
gu hoidwad weel Meid tema armu käed.



2. See armas Jumal nüüd Ka wõtku muret kanda,  
Weil rõõmsaid südamid Ja kallist rahu anda. Ta pidagu  
meid ka Siin üles armsaste, Ja wõtku häda käest Weid  
peasta heldeste.

3. Mu olgu Isale, Wu suure Jumalale, Ja tema  
Pojale, Mu auufuningale, Ja Pühal' Waimul' ka Kolm-  
ainul' algusest, Kes oli, nüüdi on, Ja jääb ka igawest.

(44, 1—3)

Martin Rindart 1586—1649.

Omal wiisil. 141.

20. (15) Oh anna tuhat keelt sa mulle, Ja tuhatkord,  
Jes tee mu suu! Siis tuhat laulu laulan sulle,  
Wu Isand ja ei teegi muud, Kui et ma kiites kuulutan-  
Mis kallist armu sinult saan.

2. Oh murud, metsad, rohukesed, Ja lilled lauldes  
liikuge, Oh puude ladwad, haljad lehed, Kõik kofku kiites  
kohage, Ring minuga kõik kärmeste Jehowat kiite kenastel

3. Nüüd sulle, sina Isa taewas, Toon mina tänu  
südamest, Et ihu, hinge siin maailmas Sa oled kaitsnud  
kurja eest, Kõik, mis mull' tarwis, toimetand, Ja, mis mull'  
waja, walmistand.

4. Ka olgu kiitus, Jeesus, sulle, Et oled suure ar-  
muga Sa tulnud appi taewast mulle! Sa waewa, were,  
surmaga Wind peastsid patust, kuradist: Su oma olen  
igawest.

5. Ka au ja kiitus olgu sulle, Oh walgustaja,  
Püha Waim, See eest, et andsid teada mulle, Et mina  
olen taewa taim, Uut elu, waimu wäge ka, Kõik armust  
andsid mulle ja!

6. Mu kiitust, Jumal wastu wõta, Ehk Ta küll  
wäeti, nõdrufe! Kui saan siit taewa üles tõtma, Siis  
inglifeltsis rõõmsaste Ma laulan uue wäega Sull' tuhat  
halleluuja ka!

(41, 1. 4—7. 9)

Johann Menzer 1658—1734.

Omal wiisil. 96.

21. (16) Wõta nüüd Isandat, wägewat kuningat, kii-  
ta, Oh minu hingeke, ära ja aega nüüd wiidal

Rõõmusta, meel, Hõihates laula, mu keel! Kandlel ja  
pasunad hüüdku!

2. Riida nüüd Issandat, kes on kõik targaste sead-  
nud, Kes kotka tiibadel wägewast ikka sind kannud,  
Hoiab sind ka, Rõnda ku himustad ja. Eks ole seda ja  
tunnud?

3. Riida nüüd Issandat, kes sind on kauniste loo-  
nud, Kes sulle terwist on annud, ja rahu sull' toonud;  
Häda sees ka On oma tiiwaga ta Hooljast ja heldast sind  
kannud.

4. Riida nüüd Issandat, kes sulle sigidust annud,  
Kes sulle taewas ka õndsuse walmis on pannud, Wõtke  
see peal', Et Rõigewägewam teal Ikka kui Issa sind  
kannud.

5. Riida nüüd Issandat, kiida, hing Jumala nime,  
Mis iial liigub, see kiitku, sest Tema teeb imet! Eu  
walgus Ta: Oh seda mäleta ja! Sest ütle kiites nüüd:  
Namen!

(48. 1—5)

Joachim Neander 1650—1680.

Omalt wiisil. 334.

**22.** Imeline Issand, Wägew wolitseja, Ole  
meie laulu kuulja! Issa imearmul Sa neid  
koitastid, Kes sind ikka kurbastastid. Aita ja, Kiinnita  
Meid, kui kiitust toome Ja sind austame.

2. Terwe loodus kiidab, Taewa Issa tegu, Enam  
kui kõik rahwa kogu. Kuldne päike armsast Kallid kiiri  
kallab, Rõige looma peale walab. Tähed ka Walgega  
Kiitwad oma Loojat, Elu õhu toojat.

3. Mis siis, hing, weel ootad? Anna tänu talle,  
Laula ilma Issandale! Kellel elu õhku, Heitku palwes põr-  
mu, Ülendagu tema armu! Issandat, Wägewat, Kiit-  
ku usinaste Nüüd ja igaweste!

(33, 1—3)

Joachim Neander 1650—1680

Omalt wiisil. 14.

23. (17) Ma laulan suust ja südamest Sull', Issand, minu rõõm, Ja lauldes räägin kõigest heast, Mis suft mull' teada on.

2. Sa oled elu hallikas, Mis igaweste keeb, Sa õnnistuse karikas, Mis hinge terweks teeb.

3. Mis siin maailmas oleme, Ja mis meil' osaks saand: Sa, Issa, oled üksine Meid seega õnnistand.

4. Sa kattets taewa lautad, Mu üle armuga, Ja iga aasta õnnistad Mu wälja wiljaga.

5. Wind külmal talwel soojendad, Ja hoiad kahju eest, Wind suisel ajal rõõmustad, Kõik toidu saan su käest.

6. Ma elan aastast aastani, Sa ikka mulle jääd, Wind hoiad elu otsani, Kõik minu muret näed.

7. Sa loed filmapiisaraid, Ja kuuled nutu healt, Ja pühid ära sedamaid, Kõik wee mu palge pealt.

8. Su wara ja su pärandus, Su kilp, su walgus ta On Jumal sinu õnnistus, Su helde aitaja!

9. Sest kiida nüüd ta walitsust, Ja ära nurise, Siis maitset maa peal õnnistust Ja taewas rohkest.

(38, 1-5. 8. 11. 14. 18) Paul Gerhardt 1606 — 1676.

Omalt wiisil. 217.

24. (18) Kiida nüüd Issandat, minu süda! Ma kiidan teda surmani: Runni mul elu on, tahan teda Ma kõrgeks kiita alati! Kes ihu loond ja hinge ta: Riidetud olgu lõymata! Halleluuja, halleluuja!

2. Õndsaks, jah õndsaks see kiita tuleb, Kel Jumal abiks Siionist, Kellel ust südame põhjas põleb, Ja kellel kaljuks Jeesus Krist! Kes teda peastjaks tunnistab, Seda ta armust õnnistab! Halleluuja, halleluuja!

3. Nägewad filmad ta pimedaille Ja kuulmist annab furtidel': Armuga ikka ta ligi neile; Kes käiwad tema walgusel Ta lesti naisti toetab Ja waesid lapsti waigistab. Halleluuja, halleluuja!



4. Aga kes Jumalawallatumad, Need tõukab tema tagasi, Hukka ta jaadab, kes nurjatunud, Nad kõidab kinni koguni. Isjand on wägew kuningas, Siioni linna warjamaš. Halleluuja, halleluuja!

5. Kiitke, oh rahwad, ta kõrget nime Ja laulge tänu temale! Sest tema tegu on selge ime, Ta au ei lõpe iiale. Jumala lapsed, ühest suust Laulgem Kolmainu auustust! Halleluuja, halleluuja!

(34. 1. 3. 6—8)

Johann Daniel Herrnschmidt 1675—1723.

Omalt miisil. 339.

25. (19) Etš mu tohus tänu teha Jumalale ilma peal? Sest ma saan küll kõigest näha, Kuis nii helde tema meel. Armu täis on tema süda, Et ta selle elu sees Kõiki hoiab kannates, Kes siin auustawad teda. Aeg kõik asjad lõpetab, Jumal ikka armastab.

2. Kii kui kottas pojad matab Tiwa alla hoolega, Mõnda ka mind Jumal katob Kõigi pidi armuga: Ta mind ema ihus loonud, Jhu, hinge annud mull' Ja ka pärast toidust küll On mu kätte rohkest toonud. Aeg kõik asjad lõpetab, Jumal ikka armastab.

3. Minu hingel' on ta wõtnud Head siin teha järgeste, Ihule ka appi tõtnud, Kui tal oli kitsas käe. Kui mul enam jõudu polnud, Ja kui olin abita, Siis on oma wäega Jeesus mulle appi tulnud. Aeg kõik asjad lõpetab, Jumal ikka armastab.

4. Taewas, maa ja nende wäed On mul kasuks asutud, Mis silm näeb, mis katswad käed, On mu osaks jagatud, Weised, wili ja kõik loomad Mägedel ja orgudes, Wietšas, meres, jõgedes Mulle rohkest toidust toowad. Aeg kõik asjad lõpetab, Jumal ikka armastab.

5. Kui ta karistab ja haawab, Etš see kibe minule, Siiski mulle kasu saadab, Kui ma mõtlen dieti; Tema mulle hirmu annab, Sest et ta mind armastab! Ilma feltst lahutab, Kristi läbi taewa saadab. Aeg kõik asjad lõpetab, Jumal ikka armastab.

6. Et nüüd Isa armastusel Pole otja iialgi, Seit  
ma tõstan lapse kombel Räed su poole ülesse. Aita mind  
find auustada Rõiges omas elus tõest, Dõd ja päewad  
fõigest wäest, Kunni saan find kumardada Ja find kiita  
Jüdamest Üksford taewas igawest.

(31, 1. 2. 5. 6. 10. 12)

Baul Gerhardt 1606—1676.

Omäl wiisil. 185. a.

26. Ühtlasi kiitkem Jumala halastust, Waljuste hüüdi-  
kem Kõtku ta kogudust. Ise ta kutsub oma rah-  
wast. Rõõmušta, Iisrael, Rõõmušta wahwast!

2. Põlwili heitke, Jumal on Runingas! Tõutust täite,  
Kes maa peal liikumas. Inglid kõik laulwad tema auu,  
Kannel ja rahwa heal Kiitwad ta nõuu.

3. Toidust ta annab Rõigile rohkeste, Hoolt tema  
kannab Rahwa eest heldeste. Annab ta wihma, kastab wilja,  
Sunnistab inimest Wara ja hilja.

(47, 1. 2. 4) Matthäus Apellus von Löwenstern 1594—1648.

Omäl wiisil. 352.

27. Mu hing, Jehoowat kiida, Ta püha nime rõõmu-  
ga. Ei tema ilmas wiida Head sulle tehes armu-  
ga. Ta patud andeks annab Ja wead parandab, Ta ar-  
muga find kannab, Ja surmast lunastab, Sind heaga ta  
täidab Ja uueks loomaks teeb, Ta heldust sulle näitab,  
Et häda maha jääb.

2. Ta meile teada annud Kõik oma armu wiisid,  
Et oma rahwast kannud, Neil' teinud imetegusid. Ta lõpmata ei  
waidle Ei pea wiha ka, Ei pattu mööda nuhtle, Ei tasu kurjaga:  
Waid nii kui kõrge taewas Rõib üle ilmamaa, On warja-  
mas meid waewas Ta heldus lõpmata.

(39, 1. 2)

Johann Graumann (Boliander) 1487 -1541.

#### 4. H o m m i k u l a u l u d.

Omäl wiisil. 12.

28. (20) Mu süda ärta üles Ja kiida Loojat lauldes,  
Kes kõik head meile annab Ja muret ifka kannab.

2. Kui magama ma heitsin End Isa sülle peitsin  
Mind saadan püüdis neelda, Kuid Jumal wõttis teelda.

3. Tõest, Isa, kui ta wahtis, Mind kätte saada tahtis,  
Siis ja mind sülle wõtsid Ja oma käega katsid.

4. „Jää rahul,“ hüüdsid sina, „Mu laps, sind kaitsen  
mina! Ja ei saa kahju teha, Sa saad weel päewa näha.“

5. Su sõna tõeks läinud, Ma olen päewa näinud,  
Et häda saand mu ligi Mind warjas sinu wägi.

6. See eest ma sind nüüd tänan, Suurt auu sulle  
annan, Sull' ohwrin õhtamisi Ja pühi palumisi.

7. Ka töös mind ise aita, Mis, õige, mulle näita!  
Su hoolde kõik ma jätan, Mis iial ette wõtan.

8. Su heldus jäägu mulle, Mu süda templiks sulle  
Su sõna mind siin toitu, Teed taewa poole näitu.

(65, 1—6 9. 10)

Paul Gerhardt 1606—1676.

Omalt wiisil. 174.

29. (21) Jumal, maa ning taewa Looja, Isa, Poeg  
ja Piha Waim, Sina õõ ja päewa tooja,  
Kuu ja päike on su loom. Sina wägew kaitsesja, Hoiad  
oma loome ka.

2. Mina astun sinu ette, Tänan sind nüüd südamest,  
Et mind oma armu kätte Sõse wõtsid kahju: eest, Et ei  
saanud waenlane Kurja teha minule.

3. Aita, et ma sinu poole Pööran nüüd, ja järgeste  
Hinge pärast kannan hoolde, Et ei mina wäriise, Kui seal  
suure auuga Kohut mõistma tuleb sa.

4. Oma sõna järel kääna Ise minu elu teed, Jeesus,  
walmista mind, täna Sinu auuks teha tööd, Kui ja mind  
ei awita, Siis mu töö on asjata.

5. Sinu kätte annan mina Oma ihu hingega; Weeled,  
mõtted, ja mis sina Mulle annud, hoiä sa. Issand armu  
tiiwuga Wõta ja meid kaitseda.

(54, 1—3. 5. 7)

Heinrich Albert 1604—1668.



Wiisil: Oh anna tuhat teelt ja mulle. 141.

30. (22) Oh igawene armu walguš, Mind omal helgil elusta, Mu südamesse sinu selguš Müüd paistku uue iluga; Päew tõuse, tee siin armu tööd Ja aja ära patu ööd!

2. Mu Jumal, mind ka täna aitku Su Püha Waimu walguštus, Ja tõde minu hinge täitku, Wull' olgu kallim kosutus: Et kõnnisin su selgušes Ma pimedust siin põlates.

3. Ma tean, Isa, sina waatad Mu peale Poja pärast tõest Ja usu palwe täide saadad, Sa kuuled hüüdmist armu wäest: Siis Jeesu pärast kuule ja, Kui tuten palwe ohwriga.

(68, 1. 2. 4) Conrad Friedrich Stresow †1788 Riia linna.

Omial wiisil. 21.

31. Ma tänan sind, Et oled mind, Oh Jumal, armust hoidnud Selgamaal ööl, Et täna weel Mind päew on terwelt leidnud!

2. Kui pimedus Ja ahastus Mu hinge öösel katsid, Kui waewasid Mind patu süüd, Siis mulle abi saatsid.

3. Ma palun sest Sind südamest, Oh anna andeks mulle Mu suured süüd, Mis mina nüüd Ja enne teinud julle.

4. Sel päewal ka Mind kaitse ja, Las' mind su abi näha, Et kuratki Ei loguni Wõi mulle kahju teha.

5. Mind juhata Sa Waimuga Siin patu eest end hoida, Et minu töö Wõiks wiimati Ka armu su ees leida.

63, 1—5) Michael Prätorius 1571—1621.

Omial wiisil. 233.

32. (23) Ma südamest ja meelest Müüd wara hom-  
elul mul. Oh Jumal teawa sees, Sull' tänu kiitus olgu. Kõik sinu auuks tulgu Su Pojas Jeesuses.

2. Su armu olen maitšnud Ma täna ööse tõest, Sest sina oled kaitšnud Mind mitme kahju eest. Sind.

palun mina weel: Mull' patud andeks anna. Ja ära wiha kanna Wu waese eksja peal!

3. Oh armust täna hoiä Mind kurja waimu eest, Et tema süüd ei leia Wu sõnast ega tööst; Mind peasta patu wäest, Ja hoiä häbi, waewa, Wee, tule, tõbe, warga Ja kurja surma eest!

4. Su hooleks wara, hilja, Ma annan ülemad, Maa, hinge, ihu, wilja Ja perewanemad, Kõik annan, Island, sull! Su kätte suguwõsa, Ja kõik, mis on mu osa, Mis oled annud mull'!

5. Nüüd aamen mina laulan, Ei kardä ühtigi, Su hooleks, Jumal, annan Ma nõuu ja teud nüüd, Tee et kõik tequ teen Kui ristiniimine, Ja anna taewast õnne Et ma sest kasu näen.

(60, 1—4. 7)

Johann Mathesius 1504—1565.

Omäl wiisil. 273.

**33.** Kõik, mis ette wõtad ja, Jeesufega alga; Jeesu jälgil jätmata Juhi oma jalga! Jeesufega ärka ja, Puhutama ta heida! Kui on Jeesus sinuga, Siis sul abi leida.

2. Jeesust juba hommikul Palawasti palu, Et ta waigistada sul Wõtaks waewa, walu. Dõl ja päewal heldemast Tema arm sind hoiab, Kui ta kurat kawalast Riisata sind püüab.

3. Island Jeesus, ise mind Juhutama tõtta! Minu töö, ma palun sind, Oma hoolde wõta! Sinu nimel tööle läen, Õnnista mind sina, Siis ma tööst ka tulu näen! Aamen, ütlen mina.

(56, 1. 2. 5)

Wiisil: Oh waga Jumal, kes. 230.

**34.** (24) End näita, loidutäht, Päew, paista mulle selgest; Wu Jeesus, walgujeks Jää minu sisse järgest, Ja armu tulega Mind läbi soojenda, Ja selle walgega Wu südant uuenda.

2. Tee oma Waimuga Ka minu süda puhtaks, Et lähets kõit mu töö Su armastuses pühaks; Su walguš täitku mind, Et Isal' au sest saaks, Ja tema armu leek Wind paistes kosutaks.

3. Muul' anna sinu sees Siin läia ja kõit teha, Et pime, kawal nõu Jääks kõiges minust maha. Wind saada silmaga, Rätt pidi taluta, Et sinu järel läin, Kui eele lähed sa.

4. Tee, et kõit põlates Sind ütsi meeles hoian, Sind omaks walgušeks Ja eluks ifka nõuan; Wu kõrwad lahti tee, Et panen tähele, Mis räägid; tõmba mind, Siis jookslen järele.

(50, 1—4)

Omäl wiisil. 385.

35. (25) Igawene loidukuld, Kadumata armu walguš, Toogu hinge usutuld Uue päewa kalliks algus: Wõitku sinu armu töö Batu öö.

2. Sinu loidu kastele, Wäsiind waimul' wäge toogu, Hinge närtsiind nõmmele Taewast magust märga loogu: Kosuta meid rohumaal Igal aal!

3. Anna, et su armu läit Meie külmušt ära wõidab, Uue päewa kuldne läit Hinge julgusega täidab: Sunni tõusma sedamaid Linujaid!

4. Wii meid kõiki walu raalt Järje ette, armu walguš, Silmapisarate maalt Sinna, kus on jäädaw selguš, Kus on käes meil ilumaa Lõpmata.

(53, 1—3. 6)

Christian Knorr von Rosenroth 1636—1689.

Wiisil: Els mu lohus tänu teha. 339.

36. (26) Kuldne päike rõõmu walguš Meie maale jälle toob, Tema sooja ja ta selgušt Ihu tunneb, film ta näeb. Minu ihu wäsiind liikmed Dõse sängis magasid, Rahuliste puhtasid; Täie rammuga nüüd nemad Jälle tõusnud walgele; Taewast näen ma rõõmsaste.

2. Loojat kiitkem, talle toogem Tänu andeid rõõmuga, Palwe ohwrid ohwerdagem Talle hea meelega. Kõige parem.



and on süda: Andkem seda temale, Eluhooneks Waimule,  
Ei ta põlga ilmas seda. Laulud tõusku südamest, Olgu  
suitsuohwri eest.

3. Sumal juba wara hoiab, Hilja ka weel õnnistab,  
Häda, õnnetust ta keelab, Armu wara kaswatab. Kui ma  
õhtu maha heidan, Warjuts on ta hoidmine; Tema armu  
saatmine Minuga, kui üles ärtan. Nõnda paistab minule  
Armum päike selgeste.

4. Minu mõtted, meeled lendwad Sinu poole kõrgesse:  
Kui su käed õnne andwad, Lääb mu asi edasi. Kurja  
waenlast minust keela, Diget teed mind juhata, Sõna tund-  
ma õpeta, Et mind pimedus ei neela, Batu unest ärata,  
Nõtra usku kaswata.

5. Kui ka tormid hirmu teewad, Pärast waikne  
ilmake, Kui ka laened kohisewad, Jälle paistab päikene:  
Riist ja häda otša lõpwad, Rahu, rõõmu antakse Paradii-  
sis rohkeste; Sinna minu mõtted lähwad, Lõppenud seal  
wiletsus Käs on kallis õnnistus!

(59, 1—4. 7)

Paul Gerhardt 1606—1676.

### 5. Sööma laulud.

Wiisil: Oh Jeesus Kristus, tule ja. 31.

37. (27) Oh Issa taewariigi sees: Su lapsed wõtwad  
sinu ees Sind südamest nüüd paluda: Meid  
toida, Issand armuga!

2. Sa helde käsi lahti tee, Meid hoiu häbist kõrwale!  
Ka kaitse kalli aja eest, Tee rahundudjaks igameest!

3. Et wagas elus elame Ja saame ükskord taewas-  
se, See sündku sinu suurest wäest, Jah aamen, Jeesu ni-  
mel, tõest.

(78, 1—3)

Wiisil: Mu süda ärta üles. 12.

38. (28) Oh Issand Jeesus, tule, Meil' ise wõeraks  
ole, Sa meile lauda kata, Kõik õnnistada wõta!  
(79, 1)

Johann Rudolf Ahle 1625—1673.

Dmal wiisil. 1.

39. (29) Et kiitke Jumalat, kes on nii helde, Ja kelle arm on kallis, suur ja selge.

2. Kes kui suur, armuline, rikas Jumal Du roa annud oma wafel' loomol'.

3. Eest laulge südamest ja meelest temal' : Auu, kiitus olgu sulle, armas Jumal.

4. Kes ja meid kui üks helde isa hoiad, Ja rooga, riideid oma lastel' saadad!

5. Su õigust hästi mõista meile anna Ja, Isa, sinu peale lootust panna.

(74, 1—5)

Böömimaa wennad

6. Pärast jõõmist.

Wiisil: Mu süda, ärka üle. 12.

40. (30) Oh tänu, Issand, sulle, Et rooga andsid mulle, Sa wõta muret landa, Ka hinge rooga anda.

Dmal wiisil. 195.

41. (31) Müüd kiitus o'gu sulle, Mu Jumal, järgeste, Et oled annud meile Peatoidust rohkestest; Et sest su armu näeme, See peale kindlaks jääme, Et oled Jumal ja.

2. Oh wõta nõnda toita Ka hinge omast wäest, Ja Kristuses meid hoida Kõksugu patu eest, Et usus kindlaks läeme, Ja ikka himustame Su armu pärandust.

(83)

Nicolaus Selnecker 1530—1592.

7. Öhtu laulud.

Wiisil: Jeesus, tule minule. 59.

42. (32) Wäsiind olen, hingata Tahan ma, sest uinun ta; Taewa Isa, hoia ja Mind nüüd oma armuga.

2. Olen täna pattu teind, Eftituse tee peal käind!  
Anna andeks armuga, Pese Jeesu werega.

3. Kõik, kes sugulased mull', Olgu sinu warju all:  
Kõik, mis juur ehk wäikene, Jäägu sinu hoolele!

4. Haiget südant rõõmušta, Märgi filmi kuitwata:  
Eftijaid oh juhata, Paganaid ka walgušta.

(107)

Luiſe Henſel 1798—1876.

Omal wiisil. 117.

43. (33) Nüüd hingwad inimesed, Mets, weised, lin-  
nufesed, Kõik ilm on magamas. Oh tõuse  
meel ja mõtte Nüüd üles, wõta ette, Mis Looja mee-  
pärast on.

2. Kus on nüüd päike jäänud? Ta on ju looja  
läinud, Sõ asemele saab. Et mingu! sest mu sisse Mu  
päike, Jeesus ise, Mull' tõuseb, kes mind walguſtab.

3. Mu ihu woodi tõttab, Ja riidest lahti wõtab:  
See surma tähendab; Mull' annab uue kätte Mu Jeesus  
pea kätte: Ta auukuub mull ehteks saab.

4. Mu filmad raskets läewad Ja magama nüüd  
jääwad. Kus jääb hing ihuga? Reid oma hoolets wõta,  
Mull' wael' warjuts tõtta, Sa Jisraeli hoidija!

5. Wind tiima alla wõta, Oh Jeesus, hästi kata  
Su kanapojufest. Kui kurat tahab neelda, Siis laſe ing-  
lid keelda: Wu laps ja jäta rahule!

6. Ka teil, mu armsad, olgu Hea öö, ja ärgu tul-  
gu Teil häda waewajaks! Head und teil' Jumal andku  
Ja woodi ümber pandku Teil' ingli-wäge kaitsejaks.

(94, 1. 2. 4. 7—9)

Paul Gerhardt 1606—1676.

Omal wiisil. 18.

44. (34) Nüüd on see päew ju lõppenud Ja kätte jõud-  
nud öö, Kõik magab, mis on wäsinud, Ja  
lõpnud raske töö.

2. Sul, Jumal, pole wäsimust, Ei maga, uinu ſa,  
Sa wihkad itka pimedust, Et walguſ oled ſa.



3. Mu peale mõtle, Isand, nüüd, Et pime öö on  
läe. Mulla' anna andeks minu süüd, Wind hoiä heldeſte.

4. Wind kaitſe kurja waimu eeft Sa oma wäega,  
Ei ole mul ſiis hirmumift, Waid ma jään kahjuta.

5. Ma tunnen oma patu ſüüd, Mu peale kaebab  
ſee Su Poja arm on ſiiski nüüd Wind peaftnud täieſte.

6. Su poeg on minu wahemeeſ, Kui kohtu ette  
ſaan; Ei ſaa ma hukka eladeſ, Kui teda tunniftan.

7. Kõik kuri mõte tagane Ja mine oma teed: Seft  
Jumalale anname Nüüd hooletſ ſüdamed.

8. Kui waheft ſee on wiimne öö Siin hädaoru ſeeſ,  
Siis ſaada mind ka taewaffe, Seal olen ſinu eef.

(95, 1—6. 8. 9)

Johann Friedrich Herzog 1647—1699.

Omäl wiifil. 171

45. Armas Jeeſuſ, ſind ma palun, Päew on looja  
minemaſ, Dö on peale tulemaſ, Siis ſu palge  
ette tulen, Wöta puhäſtada ſeelt, Südant, käſi, mõtteid, meelt.

2. Minu aeg läeb uſinaſte, Nii kui laened lähewad,  
Nii kui truled puhuwad, Nõnda päewad nobedaſte War-  
ju kombel ſauwad, Alift ära lendawad.

3. Armas Jeeſuſ, mina aga Olen, Jumal paratu!  
Koguniſte hooletu, Sind ei nõua mina taga, Päiwi on,  
kuſ koguni Weele ſa ei tulegi.

4. Nüüd on päew ju läinud mööda, Pime öö on  
tulnud ju, Mulle oma walguſt too, Sull' on minu häda  
teada; Armas sõber, ole ſa Pimedaa mu walguſ ka.

5. Oh ſiis walwa, Jeeſukene, Anna armu minule,  
Ja mind hoiä heldeſte, Kaitſe mind, mu armukene, Pane  
hing mul walwama, Ehk küll uinun magama.

(86, 1—3. 5. 7)

Levin Johann Eſchicht 1681—1723.

Omäl wiifil. 290..

46. Arka üleſ, minu ſüda, Ja mu meeled ärgale!  
Riitte Jumalat ja ſeda, Miſ ta teinud minule:

Et ta päewa otsani Häda eest mind alati Heldest hoidnud,  
ja on keelnud, Et mind saadan pole neelnud.

2. Riitust, tänu laulan sulle, Armas Isa, südamest,  
Et mu töö läks korda mulle, Et sa kõige kurja eest Mind  
weel hoidsid armu wäest, Waestsid mitme patu käest Waen-  
last oled peletanud, Et ma kahju pole saanud.

3. Oh sa wägew Sumal, kuule Oma lapse palumist!  
Rõuu ja warju anna mulle, Oh mu Isand Jeesus Krist!  
Püha Waim, sa abimees, Rõõmustaja häda sees: Wõta  
kuulda minu hüüdmist: Amen, jah! see sündku wistist!

(87, 1. 2. 12)

Wiisil: Jeesus, rõõmustaja. 324.

47. (35) Karjane, ja walwad, Oma lambaid hoiad,  
Und ei ole sul; Abits heldest tulid, Raitzjaks,  
tilbits olid Päewa ajal mull', Hoia sa mind öösel ka,  
Mind su inglid kaitsema tulgu, Ja mu ümber olgu.

2. Ülewalt mind aita, Waenlased kõik wõida Isa  
armuga. Sinu heldus tulgu, Padjaks mulle olgu, Süüd  
kõik kustuta! Seft ju Poeg, mu hinge peig, On nii ras-  
ked haawad saanud Ja mind lunastanud.

3. Argu olgu kurwad, Kes mu meelest armsad,  
Sull' nad armsad ka. Wieie mured mata, Heldeste meid  
kata Siakätega. Tule sa, jää mulle ka, Et ma wõiksin  
sulle jääda, Unes rahu saada.

(91, 1—3)

Benjamin Schmolck 1672—1737.

## II. Kirikuaasta pühade laulud.

### 1. Kristuse tulemise laulud.

Wiisil: Jeesus, tule minule. 59.

48. (36) Kõige ilma õnnistus, Kõige rahwa rõõ-  
mustus, Hakkab meile tulema, Kõik maail-  
ma aitama.

2. Wana aja ihaldus, Paradiisi tõutus, On nüüd täiest täidetud, Rahwa mure lõpetud.

3. Waata, Issand Jeesus Krist, Kes meid peastab waenlast, Tuleb taewa telkidest, Oma Isa süle seest.

4. Wägi, wõimus, rahu ka Tuleb ühes temaga, Saadab ära taugale, Mis on kahjuks hingele.

5. Õnnist elu tahab Ta Siin ja seal, meil' kinkida; Et saaks lahti taewa tee, Tuleb Jumal ilmale.

6. Oh siis rõõmustagem seft, Kiitkem kõigest südamest Oma kallist Jeesukest Tema tulemise eest.

(112, 1-6)

Tartu lauluraamatu järele.

Omalt wiisil. 57.

49. Tänu olgu Jumalal' Kõigis paigus taewa all, Et ta täitnud töotust, Saanud meile õnnistust.

2. Kõik, mis wanast usklikud Himuga ju ootanud, Kõik, mis neile kuulunud, On nüüd täiest täidetud.

3. Abrahami pärandus, Iisraeli õnnistus, Rahu-würst, Immaanuel, Neitsi poeg on ilma peal.

4. Ole terve tulemast, Õndsust mulle wakkumast, Minu südant walmista Enelele armuga.

(123, 1-4)

Heinrich Held † 1659.

Wiisil: Mu südamest ja meelest. 233.

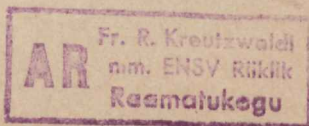
50. (37) Et ärka, riigirahwas, Ju siin su kuningas, Kõik läbi ühtlasi Ta wastu, noor kui wana, Ja laulgem hosianna Usklikult hulgani.

2. Et tulge, mureliseb, Teid kutsub kuningas, Et tulge, hädaliseb, Ta helde aitamas. Sa leiad teda eest Su isa pühast kojast! Ta õhtusöömaajast Ja sõnast, ristimisest.

3. Et tulge, patu orjad, Ka teid näeb kuningas! Et tulge, kõik, kes kurjad: Siin armu hallitas! Ta aitab tõesti: Ta tõstab üles põrmust Ja wõtab wastu armust Teid lapsiks omale.

Raste lauluraamat

2





4. Siis jättem muret, nuttu Rõik maha korraga  
Ja jõudkem, jookskem ruttu Ta vastu rõõmuga. Ta tu-  
leb heldesti, Sest wõtkem palmid kätte, Ja heitkem tema  
ette Täis lootust põlwili.

(109, 1. 2. 4. 6)

Johann Rist 1607—1667.

Omalt wiisil. 260.

51. (38) Müüd tehke kõrgels wärawad Ja usked lai-  
aks sedamaid, Sest auustuse kuningas Ja  
peastja on nüüd tulemas, Kes õnnistust toob eluga, Sest  
laulgem suure rõõmuga: Au olgu Pojale, Wu armu-  
andjale!

2. Ta on üks õige abimees, Suur tasandus on  
tema sees, Ta kroon on selge pühadus, Ta walitus on  
halastus, Ta kõik mu häda lõpetab Ja minu südant  
rõõmustab. Au olgu Pojale, Wu helde peastjale!

3. Oh tehke kõrgels wärawad, Ja andke templiks  
südamed, Meid ehitage rõõmuga Hea usu halja okstega,  
Siis kuningas toob teilegi Rõik õnne, elu ühtlasi. Au  
olgu Isale, Wu armuandjale!

4. Oh tule, Õnnistegija, Wu süda on full' lahti  
ka, Oh tule meile armuga, Ja oma heldust ilmuta! Su  
Püha Waim nüüd heldeste Meid saatku õndsja taewasse.  
Au sinu nimele Müüd Issand, anname.

(120, 1. 2. 4. 5)

Georg Weisfel 1590—1635.

Omalt wiisil. 246.

52. (39) Kuis pean vastu wõtma Sind, armas Jee-  
suke? Kuis sulle vastu tõtma, Wu hinge  
ilute? Oh Jeesus, Jeesus süüta Wu südant põlema, Ja  
ise mulle näita, Mis sind wõib rõõmusta.

2. Rõik oled sina teinud Wu õnnels heldesti, Kui  
oli hukka läinud Hing, ihu ühtlasi, Kui olin riigist lahti,  
Kus rõõm on järgeste, Siis sinu läbi tehti Wind rõõm-  
faks, Jeesuke!

3. Oh teie murelised, Kes risti kannate, Ja teie hädalised, Kes walus ägate, Nüüd ärge kartke: Waata! Ta seisab ukse ees, Kes teid wõib rõõmustada, Kui õige abimees.

4. Ei ole enam karta Teil oma patu süüd: Küll Jeesus tahab mätta Nad mere põhja nüüd. Ta toob ju patustele Suurt armu, õnnistust Ja kingib neile jälle Täit lapse pärandust.

5. Ei wõi teid hirmutada Ei ükski waenlane: Reid Jeesus kaotada Wõib ärist koguni. Ta tuleb, tuleb meile, Kui wägew kuningas Kes oma alamaile Auuriigi walmistas.

(114, 1. 3. 6. 8. 9) Paul Gerhardt 1606—1676.

## 2. Kristuse sündimise eht jõulu laulud.

Omalt wiisil. 38.

53. (40) Ma tulen taewast ülevalt, Häid sõnumid toon teile sealt, Reid toon ma teile rõõmuga, Reid tahan mina kuuluta.

2. Üks laps on täna sündinud, Kui ammust ajast töötud See kaunis, ilus lapsuke On teie rõõm ja kallid õnn.

3. See on see Issand Jeesus Krist, Kes tahab aita hädalist; See on see Õnnistegija, Kes teid wõib patust lunasta.

4. Rõit õnne saate tema läest, Mis Jumal paljund igawest, Et teie wõite meiega Nüüd toewas järgeft elada.

5. Nüüd pange märki tähele: Et jõimest mähtmes leitakse Laps halwas laudas magama, Kes ilma üles pidaja.

5. Seepärast läki rõõmuga Nüüd karjastega waa-tama, Mis Jumal meile linnuud, Mis meie heals on annetud.

7. Mu süda, pane tähele, Mis on, mis söimes nähtakse? Kes on see kaunis lapsuke? See on mu armas Jeesuke!

8. Oh ole terve tulemast, Wind potust mitte põlgamast! Sa tuled hädast aitma mind, Kes see zest küllalt kiidab sind?

9. Oh wõta, armas Jeesuke, Mu süda süngiks omale! Oh wõta temas hingata, Et mina sind ei unusta.

(132, 1—8. 13)

Dr. Martin Luther 1483—1546.

Omalt wiisil. 39.

54. (41) Müüd inglid taewast tulewad Ja karjastele ütlewad: „Üks laps on teile süündinud, Ja mähtmetesse mähitud;

2. Taaweti linnas Betlemmas, Kui Miiika ette kuulutas, Ja see on Issand Jeesuke, Kes teid ei jäta hädasse.“

3. Sest laulge suure rõõmuga, Et Jumal lepib teiega: Ta süündind teie suguseks Ja saanud teie sarnaseks.

4. Ei patt teid enam hirmuta, Sest Jumal on ju teiega, Kui kurat mässab põrgu wäes, Küll Jeesus teie abimees!

5. Ei häbisse jää elades, Kes seisab kindlas lootuses, Kui ilm ka kiusab kurjaste, Küll Jeesus aitab heldeste.

(133, 1—5)

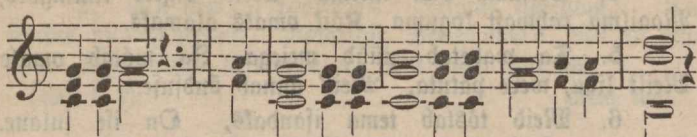
Dr. Martin Luther 1483—1546.

55. (42)



Et tul - ge, oh lap - sed ja ru -  
Pet - lem - ma ja waat - ke, mis kal -





take nüüd  
limat hüüd Nüüd J - sa sealt taewast sel' öndsamal ööl



Weil' pa-tustel' rõõmuks on tin-kinud weel.

2. Oh waatke, mis sõimes sel pimedal ööl Weil' paistab, oh waatke mis walguš on seal: Üks taewalik lapsuke mähtmete sees, Kes ilusam inglif, on sõimes seal maas.

3. Seal hingab ta heinte ja õlgede peal, Maria ja Joosep ta juures on seal. Ka karjatsed kummardes auu andwad tall', Ja inglif kõif laulawad: „Auu Jumalal!“

4. Seft wõta, oh Jeesus, me südamed nüüd Su ohwriks neid toome oh tauta süüd Ja pühitse, puhasta, öndjaks meid tee, Et sinuga taewasse jõuaksime.

Chr. von Schmidt.

Omäl wiisil. 15.

56. (43) Nüüd Jumalale auustust Kõif andkem rõõ- muga, Kes meile taewa õnnistust Toob oma Pojaga.

2. Nüüd Jsa rüpeft tuleb ta, Saab waeseks lapsiks seal, Ta peab jõimes magama Ja kõwa heina peal.

3. Ta jätab maha meelega Kõif auu meie heats, Ja wõtab ennast alanda, Saab waeseks sulaseks.

4. Seesama pidi tulema Meil' õigeks kuningaks,  
Maailma rahwast koguma Kõit omaks alamaks.

5. Ta wahetab nüüd meiega Ja wõtab omale  
Meist liha, were patuta, Meil' annab õndsuse.

6. Meid tõstab tema isandaks, Du ise sulane.  
Kuis enam saada heldemaks Wõiks hella Jeesute?

7. Nüüd Jeesus paradiisi meil' Teeb lahti wägewast,  
Ei leela keerub inimest Nüüd sisse minemast.

(134, 1—7)

Nicolaus Hermann † 1561.

Wiisil: Nüüd, ristirahwas, laulage. 202.

57. (44) Su sõime juures seisan ma, Oh Jeesus, minu  
elul! Mis enne mulle andsid sa, Nüüd tahan  
anda sulle: Ma annan ihu, hinge, meelt Ja südant, pal-  
wet, laulu healt, Oh wõta seda wastu.

2. Weel enne kui ma sündisin, Siis sündisid sa  
mulle, Ja enne, kui sind otsisin, Mind wõtsid oma sülle.  
Kui ma ep olnud loodud weel, Ju walmistas su helde  
meel Mu osa taewariigis.

3. Muul oli raske patuõõ, Ja sa said päewaks  
mulle, Saks päewaks, mis mu hingele Tõi walgust, rõõ-  
mu jälle. Oh armupäike, sina ka Mu usu süütsid põlema,  
Kui ilus on su paistus!

4. Üht asja, armas Jeesute, Nüüd armust mulle  
anna, Et südames sind, armuke, Ma wõiksin ikka kanda:  
Mind omaks sõimekeseks tee, End heida minu hingesse,  
Ja rahuga mind täida!

(148, 1. 3. 4. 7)

Paul Gerhardt 1606—1676.

Omalt wiisil. 481.

58. (45) Üks roosite on tõusnud Küll õrna juure  
seest, Kui wanemad on laulnud. Ta tuli Jeesse  
soust See kallid lilled. Rest talwel, külmal ajal, Ta  
kaswis ülesse.

2. Mu armsast roosilehest Jeesajas kuulutas; Ta  
sündis puhtast neitsist, Maarlast, Betlemmas: Kii oli Isa  
nõu. Rest talwel külmal ajal, Du näha Isa au.

(150, 1. 2) Wana laul.

Wiisil: Jumal, wägew walitseja. 182.

59. (46) Taewa tähed, ilma wäed Ja sa kuldne lautus,  
Drud, luhad, metsad, mäed, Rõrgus ja la sü-  
gawus: Rõik nüüd kiites rõõmsad olge, Sauldes Isa  
ette tulge!

2. Aga sa, oh inimene, Saula waljumine weel,  
Et su armas Jeesukene Magab sõimes heinte peal: Ing-  
lilaulu taewast kuule, Karjastega kiitma tule!

3. Tere, tere õnne tooja, Tere, maa peal, Jeesuke!  
Sulafeks said, ilma Looja, Et meid tõsta taewasse, Sina  
tulid taewast maha, Et meid tahtsid wabaks teha.

4. Hooneks walmistasin sulle Oma waeße südame:  
Too nüüd puhtust, walgust mulle, Püha elupäikene!  
Kallis Jeesukene, tule, Südamesse asu mulle!

5. Ei mu süda ilus ole, Pime ta kui furnuhand:  
Siisgi, armas Jeesus, tule, Minu abi, minu jõud! Pais-  
ta sa mu südamesse, Ilusaks siis teed ta ise.

(149, 1. 2. 4. 7. 8)

Johann Frand 1618—1677.

Omalt wiisil. 280.

60. Rõõmustes mu süda kargab, Sest et seal,  
Wälja peal Taewa wägi laulab. Kuulge,  
kuulge kuidas meile Ilmamaad Hõiskawad: „Kristus sün-  
dind teile!“

2. Jumal tuleb täna taewast Hädalist, Waewalist  
Peastma kõigest maewast. Jumal sünnib inimeseks Mi-  
nule, Sinule, Meiega saab üheks.

3. Kas wõiks Jumal wiha kanda, Enam weel  
Meie peal? Poja wõtab anda! Poeg, kes taewa Isa  
süda, Tuleb sealt Ülewelt Ara wõtma häda.



4. Tema nõu on lõpetada Patu tööd, Surma ööd, Tapatalleks jaada, Talleks, kes meil surma läbi Surma eest Annab tõest Armu, rahu, abi.

5. Tema rõõmustada püüab Nõnda mind, Kui ka find, Lahkesti ta hüüab: „Sätke, wennad, maha jätke Kurvastus, Ahastus! Head kõik mu käest võtke!“

6. Sinust hakkab mina kinni, Teesute, Minule Südamesse sünni. Minu hinge ainus ilu Oled sa, Sinuga Önnis on mu elu.

7. Truuiste su poole hoian Elus ma Surmas ka Sinust kinni pean. Sinu juure tahan tulla Rõõmuga, Lõpmata, Sinu juures olla.

(143, 1.2. 3. 6. 7. 12. 15)

Paul Gerhardt 1606—1676.

Omaval viisil. 36.

61. (47) Oh ja õnnistud, oh ja rõõmustud Püha kallid jõulu aeg! Ihm oli hukas, Kristus on sündind: Ristirahwas, ristirahwas rõõmusta!

2. Oh ja õnnistud, oh ja rõõmustud Püha inglite laulu aeg! Petlema väljal kuuldaske nüüd heal: Ristirahwas, ristirahwas rõõmusta.

3. Oh ja õnnistud, oh ja rõõmustud Patustele õnne aeg! Kristus on sündind, meid lunastanud: Ristirahwas, ristirahwas rõõmusta.

Omaval viisil. 485.

62. (48) Püha õõ, õnnistud õõ! Kõik on maas rahu sees Joosep walwab ja Marial weel hingab lapsute põlvede peal. Mäga patuste rõõm.

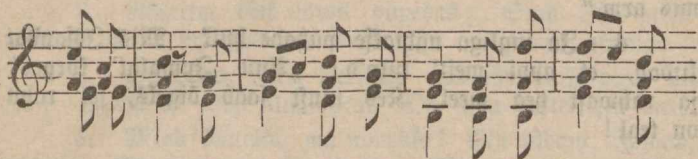
2. Püha õõ, õnnistud õõ! Ingli heal, välja peal laulab rõõmsaste: Halleluuja! Annab teada ka karjastele: Kristus sündinud teil!

3. Püha õõ, õnnistud õõ! Jumal-Boeg helseste Tulnud maailma nüüd armu väest Peastma kõik patuseid surma käest: Meile wennaks ta saan'd!

63. (49).



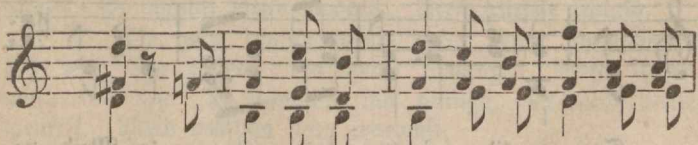
1. Neil kar - jas - tel wäl - jal wist mu -



re on käes, Et pa - tus - te lootus ei il - mu



ju wäes, Mis Ab - ra - mi fin - ni - tus, Si - sa - ki



rõõm, Mis Jaa - ko - bi jul - gus ja Taa - we - ti



kroon, ja Ta - we ti kroon.

2. Näe taewas lööb walgeks ja läigib kui päit,  
Üks ingel neil' ilmub, sest ehmatab kõit, Ta riided on wal-  
geb, ta jume on heit, Ta särab ja hiilgab kui heledam  
wält.

3. Ju kumab kõit loodus see paistuse sees, Ja  
äliste seisab ta karjaste ees, Ta ütleb: „Wiiks kardate,  
lõpku kõit hirm, Teil' Kristus on sündind, oh waatke,  
mis arm.“

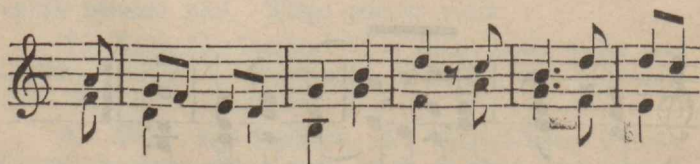
4. Ja inglige nähtakse pühade hull, Mis Isandat  
kiidab, et appi meil' tuln'd: „Auu Jumalal' kõrges“  
ja rahwast hea meel, Kes usust saab õigeks, sel rahu  
on teal!



1. Sa pü - ha kal - lis Jee - su - te,



Sa tu - lid mei - le las - te - - le. Meid pa -



tust puh - taks pe - se ma Ja o - mats las -





2. Maailm kõit istus pimedas; Sind Issa meile läkitas Meid valgustama tõega Ja õnnistama armuga.

3. Oh püha, kallis Jeesute, Su sündimise päew on see; Seepärast kõige ilma peal On täna lastel hea meel.

4. Mind õnnista, ma nooruke! Mu südan, Issand, pühitse, Mu hinge patust puhasta, Mind elu weega jahuta.

5. Mull' anna tõsist alandust Ja kaswata mu armastust, Et püha, nagu Inglise, Su juure saaksin taewasse.

Ernst Moriz Arndt. 1769—1860.

Omalt wiisil. 258.

65. Oh ärka, waim, nüüd rõõmuga Ja lapse wastu tõtta, Kes on su Õnnistegija, Ring teda omaks wõta! Sel ööl ta tuli ilmale, Sai inimeseks tõeste, Et õndsust meile saadaks, Meid enesele kihlaks.

2. Oh tere, kallis peiuke, Sa minu Lunastaja! Oh tere, Issa talleke, Sa helde Lepitaja! Sind liidan mina rõõmuga Ja auustan sind tänuga, Et tulid meile taewast, Meid peastma patu waewast.

3. Mis ime armastus on see, Et taewa jätsid maha Ja tulid siia ilmale, Kus selge waen ja wiha! Kõik auu ja wäe jätsid sa, Ja tulid waele kombega Mu walu, surma kandma Ja oma elu andma.

4. Sa koidutäht, sa hellake, Sull' hinges aset annan, Mu hinge rõõm, mu wennake, Sind südames ma kannan. Oh tule, armas Jeesute! Mu süda on su sõimele, Mis tahan ehitada Ja sulle walmistada.

(137, 1—3. 6)

Johann Rist 1607—1667.

Omäl wiisil. 103.

66. Müüd ole, Jeesus, kiidetud, Et sa neitsist  
sündinud kui inimene ilmale, Sest laulwad  
inglid röömsaste. Kürieleis.

2. Seal taewa Jä ainust last leiad sõimest maga-  
mast, Müüd meie waeße lihasse On tulnud kõige ülem  
hää. Kürieleis.

3. Kes suurem on kui ilmamaa, Maarja süles  
magab ta, See on müüd laps, kes ilma peal kõik asjad  
peab ülewel. Kürieleis.

4. Kõik tegi ta hea meelega Meile heldust näidata.  
Kõik ilm müüd olgu röömus sest Ja kiitku teda südamest.  
Kürieleis.

(135, 1—3. 7)

Dr. Martin Luther 1483—1546.

Omäl wiisil. 336.

67. Röömsaks saage, ristirahwas, Röömsaks saagu  
igamees: Jumal aitab häda sees. Röömsaks saa-  
ge, laulge wahwast, Et ta meid nii auustand Ja on meie  
lihaks saand. Röömsaks saagem ülewäga, Kristus paran-  
dab kõik wiga. Uuu ja kiitust andkem talle, Ta toob mei-  
le armu jälle.

2. Tule, waata, minu süda, Pane hästi tähele, Jee-  
sus tuleb sinule! Sõimest leiad fina teda, Magab halwas  
laudas seal kõwa õlge, heinte peal. Röömsaks saagem  
ülewäga, Kristus parandab kõik wiga. Uuu ja kiitust and-  
kem talle, Ta toob meile armu jälle.

(142, 1. 2)

Christian Keymann 1607—1662.

3. Wana aasta õhtu ja uue aasta laulud.

Wiisil: Mu süda, ärta üles. 12.

68. (51) Oh palugem ja laulgem Ja röömu heali  
meid toitnud. Meid Jumal elus hoidnud Ja tänini  
meid toidnud.

2. Mii kuidas ema käsi Siin hoiab lapsukesi, Et  
häda neil ei ole, Ei wiga peale tule.

3. Niisama wõtab heldest Ra armas Jumal järgest  
Meid omas süles kanda Ja meile armu anda.

4. Oh meie elu hoidja Ja kõigerikkam toitja: Ei  
meie nõuu küll tea, Kui sina hoolt ei pea.

5. Oh aita kannatada Ja jeks meil' jõudu saada,  
Jää sina meie meele, Et loodame su peale!

6. Kõik wiha, waenu keela, Et sõda meid ei neela,  
Et lõpmad wiletsused Ja sõja ahastused.

7. Meid sinu käed kandku Ja rahupõlwe andku, Et  
kuhu iial läeme, Su armu walguft näeme.

8. Jää waese laste hoidjaks Ja näljaliste toitjaks,  
Jää efsijate saatjaks Ja waeste järelwaatjaks.

9. Kõik haigeid, Jsa, aita Neil' armu wõta näita,  
Kõik kurbe röömustada, Kõik waewa wähendada.

(155, 1. 4—6. 9—13)

Paul Gerhardt 1606—1676.

Wiihil. Kõik tallis hinge õnnistus. 201.

69. (52) Siit saadik Jumal heldeste Meid alati on  
saatnud, Siit saadik on mu järele Ta armu  
filmad waatnud; Siit saadik ta mind talutand Rättpidi,  
ja mind röömustand, Siit saadik ta mind aitnud.

2. Sull' olgu kiitus, tänu, au, Truu Jumal kõrges  
taewas, Et alati su armundu Wind saatnud elu waewas.  
Ma siidamesse kirjutan: Suurt armu, Issand, sinult sain,  
Siit saadik ja mind aitfid.

3. Weel edespidi anna ja, Truu kaitsja, oma abi,  
Wind igas paigas awita Jeesuse were läbi; Wind aita  
kõige elu sees Ja siis, kui surm ju filma ees, Wind ai-  
a aitfid.

(158) Nemilie Juliana, Schwarzburg-Rudost. krahwi pr. 1637—1706.

Wiihil: Jeesus, surma ärawõitja. 300.

70. (53) Elulaewute on sõudnud Nasta jälle edasi,  
ligemale olen jõudnud Igawese ajale: Ei  
ma tea, kuid mu päewad Edespidi mööda läewad, Ei ma  
tunne tulewat, Magusat wõi mõrudat.



2. Aga üht ma tean selgest: Kui on Jumal minu-  
ga, Siis võin teele minna julgest Igal ajal hirmuta,  
Sest kes senni mind on hoidnud, Jhu, hinge rohkest toit-  
nud, See mind edespidi ka Saadab oma armuga.

3. Tema peale tahan loota Lulewiku päivil ma,  
Tema abi tahan oota Lapseliku meelega. Tema nimel lä-  
hen tööle Ring ka panen mõõga wõõle. Tema oma olen  
ma Glades ning surses ka.

(152)

J. Bergmann sünd. 1856.

4. Kristuse ilmumise eht kolmekuninga  
päewa ja missiooni laulud.

Wiisil: Jeesus, Önnistegija. 161.

71. (54) Imetäht, oh Jeesuse Jakobist ja meile tõus-  
nud! Oh kuis ihtab hingeke Sind, kes pime-  
dasse paistnud: Et ta find ka tummardaks, Tarkadega  
aunistaks.

2. Usu kulda sulle toon, Mis ja ise mulle annud,  
See on kallis, ilu kroon, Mis ja mulle päha pannud. Kis-  
ti tules puhasta Minu usku armuga.

3. Balwe wiiruk sinule, Jeesus, meele pärast olgu,  
Pühast Waimust minule Lapse õhkamine tulgu, Kui ma  
palun, wõta ja „Jah ja aamen!“ — ütelda.

4. Mirriks wõta vastu ka Minu patukahetsemist,  
Ernu ja helde oled ja, Annad andeks üleastmist. „Jeesus,“  
kiidan rõõmuga, „Wõtab ohwrid vastu ka!“

(163)

Erdmann Neumeister 1671—1756.

Wiisil: Nüüd paistab meile kauniste. 342.

72. (55) Sa koidutäht, ja minu kroon, Ru kuningas  
ja armutroon, Kes oled Jsa heldust ka pa-  
ganaile näitnud seal, Et rõõmsast tunneb iga meel Su  
armastuse selgust. Tõest! Täiest Elu, abi sinu läbi need  
tõik saavad, Kes find usus tummardawad.

2. Kõik surma warjus käisime Ja pimeduses istime,  
Kurb oli meie elu. Su täht siis tõusis ilmale, Tõi rahu

kõige rahwale: Ring otša lõppis walu! Walgust, Selgust  
Tõid ka mulle, et ma sulle, Issand, waewas Ma peal  
jääksin ja ka taewas.

3. Oh armu walguš walgušta, Mu süüdan, et ei  
eksi ma, Wind hoidku sinu sõnal! Kui ilmast pean lahtu-  
ma, Siis tule, Jeesus, armuga, Wind taewa linna lanna.  
Su peal' Mu meel Rindlast loodab, find ka ootab, töt-  
tab sulle, Koidutäht, oh paista mulle.

(166)

Michael Rongehl 1646—1710.

Omal wiisil. 319.

73. Oh Jumal, tule armuga Ja õnnistust meil' an-  
na; Meid taewa poole juhata, Et mõistame su  
sõna Ja sinu tööd siis tunneme; Et Kristuse suur heldus  
Saaks tutwaks paganatele Ja oleks nende walguš, Kui  
sinu poole pöörwad.

2. Siis ilmamaa find auustab Ja kiidab sinu nõuu,  
Kõik rahwas sinust rõõmustab Ja laulab sinu auu. Et  
oled kohtumõistija, Kes wõimust patult wõtab; Su sõna  
hoiab, toidab ka Kõik rahwast, et see tõttab Siin uues  
elus käima.

(375)

Dr. Martin Luther 1483—1546.

## 5. Kristuse kannatamise ja surma laulud.

Wiisil: Nüüd surnu teha matame. 37.

74. Sind täname, oh Jeesus Krist, Et sina surid  
meie eest Ja maksid meie patusüüd, Et patust  
lahti saame nüüd.

2. Meid surmast peasta, Jeesuke, Sa Jumal ja ka  
inime! Ja oma wiie haawaga Meid wiimses hädas awita!

3. Oh hoi, Issand, armu wäest Meid kõige patu,  
häbi eest, Meil' anna ristis kannatust Ring surmatunnil  
rõõmustust.

4. Ja seda lootust kinnita, Et meid ei jäta maha  
ja. Tee meile lahti taewa tee, Kui surmast läbi läheme.

(185)

Christoph Vischer † 1600.

Wiisil: Nüüd surnu teha matame. 37.

75. Oh Jeesus Krist, sind teretan, Sa meie rõõm ja ainus õnn, Su ristisurma mälestus, See olgu meie finnitus.

2. Kolmainus Jumal igawest, Sind kiidab rahwas kõigest wäest, Mis peastid ristisurmaga. Oh tee mind õndsaks armuga!

(177)

Johann Spangerberg 1484—1550.

Wiisil: Minu hing, oh ole rõõmus. 288.

76. (57) Jeesus, tee, et sinu haamad, Walu ja su libe surm Mu meelt ikka jahutawad, Kui on ihul, hingel koorm. Tõuseb kuri nõuu mu sees, Dlgu sinu piin mu ees, Et ma sinu ahastusi Tunnen, ja su wiletsusi.

2. Kui ma tahan teha seda, Mis mu liha himustab, Mita siis, et sinu häda Sinu tule kustutab. Riisab jaadan raskeste, Tunnistagu temale Sinu wermed, sinu haawad, Et ta nõuud tühjaks saawad.

3. Kui maailm mind tahab petta, Laia teele ahwata: Jeesus, wõta appi tötta, Et ma mõtlen lõpmata Sinu ränga koorma peal, Mis sa kannatanud seal; Siis ma wõin su juure jääda, Kurjast himust lahti saada.

4. Sinu surm on minu tugi; Jumal Ennistegija, Minu finnitus ja wägi, Et mind surm ei hirmuta. Sinu surma ahastus, See on minu rõõmustus, Sinu surma piin ja walu Annab ülestõusmist, elu.

5. Jeesus, sinu pühad haamad, Sinu walu, libe surm Minu südant jahutawad, Kui on ihul, hingekoorm. Elu otjal aita sa, Et su poole hoian ma, Rõõmu sinu haawust leian Ja siis julgest ära wõidan.

(170, 1-3. 5. 6)

Johann Heermann 1585—1647.

Omäl wiisil. 300.

77. (58) Jeesus surma ärawõitja, Jeesus, sa tood elu mull', Minu kallis elu hoidja, Ennast



annan omaks sull', Kes ja walust waewa näinud, Ja mu eest ka surma läinud, Tuhat korda tänan sind, Jeesus, et ja aitad mind!

2. Sina oled näha saanud Naeru, süolge, teutust; Sidumist ka kannatanud, Haawu ja muud ahastust, Et mind waest ja wõiksid peasta Patu kõiest, taewa tõsta. Tuhat korda tänan sind, Jeesus, et ja aitad mind!

3. Sinu alandus ja häbi On mu uhtust tajunud, Sinu kurwa surma läbi Saan ma surmas rõõmustud, Teutust ja kannatanud, Sest ma olen auu saanud. Tuhat korda tänan sind, Jeesus, et ja aitad mind!

4. Nüüd sind, Jeesus, tänan mina Tuhat korda südamest Sinu walu, sinu piina, Sinu ristisurma eest. Et ja mu eest wärisnud, Tuhat korda waewa näinud, Ja nii kallist peastnud mind: Igawest ma tänan sind.

(169, 1. 2. 7. 8)

Ernst Christoph Homburg 1605—1681.

Wiisil: Oh Jeesus, ülem abimees. 204.

78. (59) Oh Jeesus, sinu ahastus, Su waew ja sinu walu, Mul seisstu ikka silma ees Nii kaua kui mul elu, Et hoian kõige patu eest Ja püüan sinu surma wäest Siin uues elus ääia.

2. Su waga hinge hirmus piin, Su werehigi saatku, Et patu hoopis jätafsin; Su peale filmad waatku. Küll olen ülekohut teind, Küll oled pattu minust näind: Et saagu nüüd kõik uneks!

3. Sa tulid õndsja taewa seest Mu patu häda fisse Ja kandsid suurest armu wäest Kõik minu nuhtlust ise. Sind risti külge naelati, Sind piinati ja surmati, Et mina õndsaks saatfin.

4. Seepärast tahan jüdamest, Nüüd sulle tänu anda; Ja kui ja omast heldusest Mind wõtad taewa kanda, Siis tahan taewa hulgaga Ja uue keele lautuga Sind igaweste kiita.

5. Oh Jeesus, sinu ahastus, Su waew ja sinu walu, See olgu minu rõõmustus, Kui lõpeb minu elu. Uus elu

anna mulle ja, Kui mina lahkun rahuga Siit õndsas surmas! Amen.

(178, 1. 2. 4—6)

Dmal wiisil. 328.

79. (60) Üks tallekene lepitas Maailma ehitused, Ja puu peal surres lautas Patuste kõwerused; Ja käis nii haige, wigane, Ja tapeti nii hõelaste, Ei olnud rõõmu temal; Sai naerdud, ära teutud, Ja suurest hädast surmatud, Ring kandis kõik heal meelel.

2. See tall on minu armas wend Ja hinga lunastaja, Ja Issa teda läkitand Wu lepitajaks saama. Ta ütles: „Wine, armas poeg, Ja lepita neid ära kõik, Kes pidid põrgu saama; Küll nad on wangis kangeste, Sa wõid neid peasta heldeste, Kui oma elu annad.“

3. „Heal meelel, Issa, tahan, ma,“ Poeg ütles, „seda teha: Mis iial peale paned ja, Kõik waewa tahan näha.“ Oh arm, oh imeline arm! Wind armastad, kes olen põrm: See armust meile tuli, See läheb armust surema, Ja hauda maetasse ta, Kes Jumala Poeg oli.

4. Wu süda ennast laienda, Et saaksin wara aidata, Et oma rikka waraga Wu Jeesu arm sind täidata. Mis on kõik hõbe, kallid kuld? Ei ole muud kui tuht ja muld! Wul paremat on teada: See tuleb mulle Jeesusest Ja tema Kriist haawadest, — See peab mull' waraks jääma!

5. Ei surma katt mind hirmuta, Wull' eluks on su weri, Kui wiletsusse sattun ma, Siis oled ja mu wari, Kui kipub peale liusatus Ja mure loorma kurwastus, Su armust troosti nõuan. Kui tuuled, tormid tõusewad, Wu laewa laened lõhuwad, Su sadamasse sõuan.

(191, 1—3. 6. 8)

Paul Gerhardt 1606—1676.

Dmal wiisil. 197.

80. Kui patt teeb waewa mulle, Oh Issand Jeesus Krist, Siis tuleta mu meele, Et surid minu eest, Ja maksid kõik mu patu süüd, Seal ristisamba külles, Et kõik on tafa nüüd.

2. Mis kahju mulle teha Võib nüüd mu patu hulk?  
Suur Jumal on mu peastja! Kõik minu patu wõlg On  
maksitud Jeesu werega, Ep ole enam karta, Et põrgu lähen ma.

3. Seepärast tänan mina Sind, Issand, südamest Su  
walu ja su piina Ja hüüta surma eest; Ka kiidan sinu  
ahastust, Su waewa ja su walu Ja sinu halastust.

4. Mis kannatanud sina, See tihutagu mind, Et  
kurja wihtan mina Ja teenin, Issand, sind, Et iial ma ei  
unusta, Kui palju see sull' maksnud, Et õndsats saaksin ma.

(171, 1. 3—5)

Justus Gesenius 1601—1673.

Dmal wiijil. 48.

81. (61) Mis oled sina, armas Jeesus, teinud, Et  
sina oled surma sisse läinud? Mis on su  
süü, su patt, su töö, su sõnad, Et risti kannad?

2. Üks kibuwitsa kroon sull' pandi pähä Ja löödi  
piitsaga su püha teha, Ka sappi, äädikat sull' juua anti,  
Sind risti pandi.

3. Mis on sul, Issand, süüd? Kuis oled eksnud?  
Sind minu rasked patud nii on peksnud! Kõik pandi, Issand,  
mis mul oli wõlga, Nüüd sinu selga.

4. Oh kallist armu, mis sa meile näitsid, Et sina  
meie töö eest hinge heitsid! Null' oli rõõmuks ilma lust  
ja kära, Sa nõrked ära.

5. Oh wägew Issand, wägew igal ajal, Kuis wõin  
su kiitust lautada loial? Mis wõin su armu eest su ette  
kanda Ja sulle anda?

6. Ei wõi mu meel, oh Issand, mitte mõista, Kui  
suureks tuleb sinu armu tõsta, Kuis wõin ma maksta kõik,  
mis sina teinud Ja waewa näinud!

7. Üht asja aga, Issand, tahad sina: Et lihahimud  
ära surman mina, Et nemad mitte jälle mind ei peta, Ei  
wõimust wõta.

8. Ja et see kõik ei ole minu wäes, Waid üksi-  
päinis, Issand, sinu käes, Siis palun kurja himu wastu  
abi Su Waimu läbi.



9. Su armu tahan mina meeles kanda Ja oma sü-  
dame sull' üksnes anda, Ei taha muud kui seda teha mina,  
Mis tahad sina.

(174, 1—3. 7—12)

Johann Heermann 1585—1647.

Omavalge viisil. 221.

82. (62) Oh süüta Tall, oh Jeesus, Eind risti  
külles surmati! Suur oli sinu kannatus,  
Eht sind küll kurjast põlati, Kõik patud sina kandsid Ja  
ennast peastjaks andsid: Meil' anna armu, oh Jeesus!  
Meil anna rahu, oh Jeesus!

(181, 1)

Nicolaus Decius †1541.

Omavalge viisil. 294.

83. (63) Armas Jeesus, armastaja, Kallis Õnnis-  
tegija! Suurest armust kannatada Wõtsid  
raske waewaga; Mu heats tapalammast olid, Põidid surma  
minema; Kõik maailma pattu tulid Mõksma oma werega.

2. Arm, kes ristil sirutasid Omad käed mu järele,  
Minu pärast kiskendasid Isa poole ärdaste; Isa hooleks sa  
mind andsid, Surres palusid mu eest; Kõik waewa mu  
eest kandsid: Nii mind peastsid wiha käest.

3. Arm, kes kinnitasid mulle Oma wiie haawaga,  
Et ma pidin jääma sulle Sinu omaks lõpmata; Arm, siis  
wõtku sinu süda, Walu täis ja werine, Waigistada kõik  
mu häda, Mis mind koormab raskete.

4. Arm, kes sina oled jurnud Ja mul' risti külles  
seal Kadumata wara saatnud, Wõiken ma su were peal:  
Oh kui väga siis sind tänan, Et sa haawatud mu eest!  
Anna, et su haawus hingana, Kõik hing lahku ihu seest.

(167, 1. 4—6)

Adam Drese 1620—1701.

Omavalge viisil. Viisa 31.

84. (64) Ühte asja ihkan üle kõige, Ühte rooga  
alati; Saan ma see, siis nutuorust õige

Õndsalt käin ma otsani: Ühtelugu olla tema ligi, Kelle  
palgelt jooksis werehigi, Kui ta heitles ägedast Juues Isa  
karikast.

2. Igawest ma tahan hoida silmas Teda, kes kui waitne  
tall Minu eest on kannatand siin ilmas Sures risti walu  
all: Kuis ta seal mu pärast jänutanud Ja mu hinge eest  
end ohwerdanud Ning mu surma surmanud, Kui ta ütles:  
„Õpetud!“

3. Surmani mull', Jeesus, jäägu meele Minu süü  
ja sinu arm! Kui sust olin pöörnud efsiteele Ja mu hinge  
täitis hirm, Siis ja hoolsalt otfsiid mind üles Ja mind  
kandsid koju omas süles Ning mind omaks otfsid ja Kalli  
were hinnaga.

4. Mina sinu, fina minu oma! Ütle see peal' aamen  
ja, Ja seks mulle oma armas nimi Südamesse kirjuta!  
Sinuga kõik teen ja maha jätan, Su sees elan, su sees  
ilmast tõttan: Seda tehkem ühtlasi Tõeks surmatunnini!

(190, 1—4)

Albert Knapp 1798—1864

## S u u r e l r e e d e l.

Omäl wiisil. 237.

85. (65) Oh Jeesus, sinu walu, Su raske kannat-  
tus, See suadab mulle elu, See on mu  
rõõmustus; Su wermed ja su haawad, Su kibuwitsa kroon,  
Mull' õnnistuseks saawad, Siis kui mul häda on.

2. Sind wastu filmi löödi, Sa kõige wägewam!  
Sind hirmsast ära naerdi, Sa kõige ilusam! Kõik inglid  
kummardawad Sind suure auuga, Nüüd hõelad teutawad  
Sind kurja teuga.

3. Su armsad filmatesed, Neil' peale jüliti, Su  
kaunid palekesed, Neid naeruks kateti: Sa olid kõige auusam,  
Nüüd oled auntu, Sa olid kõige kangem, Nüüd oled  
rammetu.

4. Mis iial fina tegid, Et sind nii waewati? Kõik,  
mis ja kurja nägid, On minu patu süü. Mu peale armu

Heida, Mind ära nuhtle sa, Waid anna armu leida, Rui hirmu tunnen ma.

5. Rui ükstord pean mina Siit ilmast lahkuma, Siis ära lahtu fina Must oma armuga; Ja kui mul surma higi On otšas raskesti, Siis ole minu ligi Ja wii mind taewasse.

(196, 1—4. 9)

Paul Gerhardt 1606—1676.

Omäl wiisil. 99.

86. (66) Oh leinakem Ja kaebagem! Su urt muret tuleb kanda: Jeesus, Isa ainus laps, Tuuaks' hauda panna.

2. Oh ahastust Ja kurvastust! Nüüd Kristus surnud ära, Saatnud meile kõigile Seega taewa wara.

3. Oh patune, Waat sinu töö On talle seda teinud, Et sa oled kurjaste Üle keelu läinud.

4. Nüüd palun ma Sind nutuga, Mu armas Jeesus, aita, Et sind wõiksin surmani, Issand, ihaldada.

(199, 1—3. 6)

Johann Rist 1607—1667.

## 6. Kristuse ülestõusmise laulud.

Wiisil: Nüüd, ristirahwas, laulage. 202 ehk 208.

87. (67) Mu süda, ole ülewel, Dö on ju mööda läinud, Nüüd ole walmis, waim ja meel, Bäew on ju selgest tõusnud; Waat, sinu Onnistegija On hauast tõusnud auuga, Oh wõta teda wasta.

2. Uut elu wõta alata Ja patu hauast tõuse, Nüüd usu jooksmist alga sa Ja waata taewa poole, Ja otši, mis on ülewel, Kus Jeesus on, ja ela teal Rui ristiinimene.

3. Mis taga on, sest tagane, Mis ees on, seda nõua, Käi Jeesu järel truuste, Ta poole kindlast hvia. Maailma wõid sa rõõmuga Siis jalge alla tallata Ja taewast taga nõuda.

4. Oh armas Issand Jeesus Krist, Sa tõusid surmast üles: Meid peasta surmast, turadist, Meid hvia oma



jüles! Meid kõiti oma Waimuga Ut elu aita alata,  
Mis fina meile saatsid.

(207, 1—3. 9)

Laurentius Laurenti 1660—1722.

Omalt wiisil. 85.

88. See päew nüüd meile kätte sai, Mis meile  
suure rõõmu tõi: Kõik waenlased on wangis-  
seal, Ja rõõm ja rahu ilma peal. Halleluuja!

2. Kõik ära wõitnud Issand nüüd, Nii kuradi kui  
patu süüd, Ja põrgu, häda, waewa ka, Kui täna üles-  
tõusis ta. Halleluuja!

3. Waat, meie Simson wõitu sai, Dõukoera tema  
maha löi, Ta murdis põrgu wärawa Ja pani wangi  
saadana. Halleluuja!

4. Kõik loodus: taewas, päite, maa, Mis kurwastasid  
hirmuga, Nüüd rõõmustawad alati, Et Kristus wõitnud  
kuradi. Halleluuja!

5. Seft rõõmustame meie ka Ja laulame halleluuja  
Nüüd sulle, Issand, südamest, Et üles tõusid hana seest,  
Halleluuja!

(212, 1—3. 9. 10)

Nicolaus Hermann † 1561.

Wiisil: See päew nüüd meile kätte sai. 85.

89. (68) Waat' hommikul, kui tõuseb päew, Wu Is-  
sand hauast wälja läeb! Nüüd mööda läinud  
patu õõ Ja paistab elupäitene. Halleluuja!

2. Kolm päewa Issand hauda jäi! Siis tema sur-  
mast lahti sai Ja tuli hauast auuga, Nüüd wõidulipit  
tõstas ta. Halleluuja!

3. Ka mul nüüd aeg, kus risti all Maailm mind  
wangis peab weel, Siis tuleb päew, kus hauas ma Saan  
waitses rahus hingama. Halleluuja!

4. Ja warsti hommit jõuab ka, Kus rõõmsast üles-  
tõusen ma, Wind hüüab hauast Teesu heal; Miks ma  
siis surma lardan weel? Halleluuja!

5. Oh Jeesus, wägew wõitija, Siin täname sind  
rõõmuga, Weel rõõmsamini laulame Seal taewas ja sind  
kiidame. Halleluuja!

(215, 1—4. 8)

Johann Heermann 1585—1647.

Wiisil: Jumal wägew walitseja. 182.

90 (69) Halleluuja, Jeesus elab Surm ja põrgu wõi-  
detud! Taewas nii ja maa peal kõlab, Kuis on  
iaal kuulatud: Üles tõusnud elutooja, Jeesus elab, Halleluuja!

2. Halleluuja, haud on tühi, Ara leina asjata, Waid  
ja filmad kuiwaks pühi Rääkimata rõõmuga, Sest et tõus-  
nud on ju Looja. Jeesus elab, Halleluuja!

3. Halleluuja! Urge nõudke Surmalt enam elawat,  
Jüingritega waatma jõudke, Kuhu ütles minewat: Taewas  
on see elutooja, Jeesus elab, Halleluuja!

F. Bergmann j. 1856.

Omäl wiisil 232.

91. Nüüd tõstkem rõõmu heali Ja laulgem lahkeste :  
Läind mure, mis kõit meeli, Nii rõhus rängaste!  
Kus Jeesus hinganud, Weil' ase walmistud, Kui hinge  
heidame Ja ilmast lahkume.

2. Kui Kristus hauda pandi, Sai rõõmu waenlasel' :  
Mis hirm, kui teada anti : Ta elab, ülewel! Nüüd wäljas  
elu koit, Ta hõistab : „Minu wõit! Surm, elu minu  
käes, Maa, taewas kõit mu wäes!“

3. Auu Issand seijab haul Kui wõitja rõõmsaste,  
Ja waenlane ta jalgel Täis hirmu, wihane. Ta käest on  
kadund kõit : Surm, wägi, põrguriik, Kus telma walitsetes,  
Kõit on nüüd wõitja käes.

4. Kuis rõõmsaks läab mu süda, Nüüd seda waa-  
dates! Ei ole enam häda Mül karta elades. Kes wõtta  
wõib mu käest, Mis Jeesu armu wäest Mull' usus  
omaks saab? Ei—see mull' ifka jääb!

(209, 1—4)

Paul Gerhardt 1606—1676.

Dmal wiifil. 310.

92.

Kristus on meie patu eest Küll surma saanud, Müüd on ta tõusnud haura meile elu toonud: Siis peame ka rõõmuga Suurt lat kõik tänama Ja laulma: „Halleluuja, halleluuja!”

2. Kui elu wõitles surmaga. — See oli imejõda! — Siis pidi katti minema Seal kange surma oda, Kuis kiri seda kuulutab: Ta surm nüüd surma kautab, Surm ise furnuks saanud, Halleluuja!

3. Siis pidagem nüüd rõõmsaste Suurt kallist paasapüha, Et Kristus surmas heldeste Meilt pöörnud Isa wiha. Müüd patu õõ on otja saand, Meid armupäite walgustand: Kõik pimedus on mööda! Halleluuja!

(203, 1. 4. 6)

Dr. Martin Luther 1483 1546.

Wiifil: Eks mu kohus tänu teha. 339.

93.

(70) Wõitja, wõta wõidupalmid Wastu oma rahwa käest, Tema rõõmsad laulu salmid Tänu täheks wõidu eest! Waenlane, sull pole mahti, Sinu suu on sulutud, Surma õõ on kadunud, Et ta astel tehtud katti. Surm ja põrgu, waikige: Halleluuja wõitjale!

2. Dmasti saagist anna sina Karjal' oja, karjane, Kes siin tänuohwiril täna Astub armujärjele. Saada sa meid rahuranda, Hing siis hõiskab rõõmuga, Et sa wõtsid armjama Päriskosa meile anda. Haljal aasal hüütakse: Halleluuja Tallele!

3. Päite, lasse oma walguft Südamesse särada, Dmastele anna selguft, Et nad wõtwad ärgata. Kui weel uni hingi löidab, Hüüa sa meid ülesse, Hüüa, hüüa: Ärgate! Warjud möödas, eluwõidab! Päew on käes, sest kõla sa, Halleluuja otjata!

4. Kuuluta, kui kurwalise Süda haul lõhkemas: Mõdrus, peale uinumise, Tõuseb elus hiilgawas! Kaswafime kaduwuses, Kaduw, see jääb hauasse, Kadumata ülesse Tõuseb, taewa auustufes. Karja hoiab karjane: Halleluuja temale!

(216, 1. 3. 4. 6)

Christian Ludwig Taddel 1706—1775.





## 7. Kristuse taewaminemise laulud.

Wiisil: Ma tulen taewast ülewelt. 38.

94. (71) Nüüd, wagad, rõõmustelege, Et Kristus läinud taewasse, Sest laulgu rõõmsast meie keel: Nüüd olgu tänu Kristusel!

2. Kõik inglid taewa wäega Nüüd liitwad teba otjata Ja laulwad wäga rõõmsaste: Au olgu ilka temale!

3. Meil' Issand aset walmistab, Nüüd meie hing ta sinna saab. Sest meie teba liidame Ja talle tänu anname.

4. Meil pole karta midagi: Surm, kurat, meie patt ja süü On tühjaks saanud täieste, Et Kristus läinud Isale.

5. Oh Jeesus, Õnnistegija, Sa kõrge, wägew peastija, Sind tänab Sinu rahwa heal Nii taewas kui siin ilma peal.

(220, 1—4. 8)

Erasmus Albert † 1553.

Wiisil: Oh armu juur. 108.

95. Oh Jeesuke, Su järele Meid tõmba! Ihaldades Siis tuleme Ra sinule, Sind ammu igatsedes!

2. Oh Jeesuke, Su järele Meid tõmba kurjast ära; Et sinust ta Ei eksita Meid ilma lust ja kära.

3. Oh Jeesuke, Su järele Meid tõmba, saada taewa, Siis peaseme Ja iialgi Ei tunne enam waewa.

(221, 1—3) Eudämilia Elisabeth von Schwarzburg-Rudolstadt 1640-1672.

Omalt wiisil. 183.

96. (72) Kuningas on Jeesus Kristus! Kui ta taewa trooni istus, Sai kõik ilm ta alamaks. Iga keel nüüd kuulutagu Tema auu ja tunnistagu Jeesust Kristust Issandaks.

2. Sumal wägew walitseja, Ükski pole nii kui Tema, Wuud kui Poeg ta sugune. Poja auujärg koidumata, Tema elu lõppemata, Tema riik ei lahane.

3. Patused, ta alla heitke, Haiged, oma häda näitke, Kehwad, puudust kaebage! Ta on rikas õnnistama, Helde haawu parandama, Surmast wiib ta elusse.

4. Mina ka, kes maa peal olles Taewa poole rändan alles, Uun, hüüan rõõmuga: Kuningas on Jeesus Kristus! Taewa trooni tema istus, Ta on Issand ütfinda!  
(219, 1. 3. 4. 6) Philipp Friedrich Hiller 1699—1769.

### 8. Laulud Jeesuse kiituseks.

Wiisil: Jumal, maa ning taewa Looja. 174.

97. (73) Si ma muud siin ilmas taha Kui ütspäinis Jumalat. Jeesust nõuan mina taga, Jeesust, oma Issandat. Rõit mu himu ilma peal See on taewas ülewel.

2. Teised wõiwad taga nõuda Selle ilma warandust, Jeesus wõtab mulle jõuda, Kes toob hinge õnnistust. Raha, rikkus hulka läab, Jeesus aga ilka jääb.

3. Si ma juuremat saa wara Ilmas iial kufagil; Kui lõit lootus kaob ära, Siis jääb Jeesus alati. Jeesus on. küll õieti Armas minu hingele.

4. Ilma ehe kaunist paistab Silmatirjaks filmale: Kanaks tema siisgi seisab? Väheh hulka rutusti! Mis siin hiilgab iluga, Peab pea kaduma.

5. Oma kallist rõõmu, Jeesus, Ara teela minule; Ofsaks jäägu mull' su heldust Maa peal, taewas järgeste. Sinu juures ütfinda Wõin täit rõõmu maitfeda.

(228, 1—4. 8)

Salomon Distow 1640—1689.

Omalt wiisil. 157.

98. (74) Hinge peiuke, Helde Jeesuke! Mina kiidan sinu heldust, Mis mind tõmbab patu elust Armsast tagasi, Hinge peiuke!

2. Sinu armu peal? Fulge on mu meel, Kui sa heldest mu peal' waatab, Oma armu maitsta saadad, Fulge on mu meel Sinu armu peal'.

3. Jumal oled sa, Inimene ka, Oled wõtnud meie liha, Kustutada Isa wiha Oma werega, Jumal oled sa.

4. Rahusaatija, Suure jänuga Inimeste õudfust nõudsid, Kui sa hinge heites hüüdsid: „Jänu tunnen ma! Rahusaatija!

5. Oma rahuga Heldest juhata Meid ja kõiki, kes  
sind tundwad, Sinu ristinime kandwad, Kellel armas ja  
Oma rahuga.

(231, 1—3. 7. 8)

Adam Drese 1620—1701.

Omal wiisil 59.

99. (75) Jeesus, tule minule, Jää muu juure järgeste  
Tule, hinge peastija, Kõige parem sõber ja.

2. Tuhatkord sind himustan, Kõik muud rõõmu  
halwaks pean, Tuhatkord ma õhtan ka: Jeesus, Jeesus,  
tule ja!

3. Jeesus, ilma sinuta On kõik suurus asjata, Ingli  
au ja ilu ka On mu meelest kõlbmata.

4. Mis on minul iialgi, Annan mina sinule; Sina  
oled, Jeesuke, Üksi armas minule.

5. Oh siis tule rutuga, Minu walu wähenda!  
Mina hüüan järgeste: Jeesus, tule rutuste!

(241, 1. 2. 4. 5. 8)

Johann Scheffler 1624—1677.

Omal wiisil. 165.

100. Jeesukest ei jäta ma, Et ta mu eest poodi  
risti; Sest mu kohus halata Temasje kui  
takjas kinni; Ta mu elu, walguš ka, Jeesukest ei jäta ma.

2. Ei ma jäta elades Jeesust, kuni maa peal elan,  
Ta peal loodan südames, Roguni ta oma olen: Kõik  
meel käib ta peale ka, Jeesukest ei jäta ma.

3. Minu hing ei himusta Ei maailma, ega taewast;  
Jeesu walguš otsin ma, Kes mind peastis kohtu waewast,  
Lepitas mind Isaga: Jeesukest ei jäta ma.

(232, 1. 2. 5)

Christus Keymann 1607—1662.

Omal wiisil. 175.

101. (76) Arm, kes ja mind oled loonud Oma näu  
järele, Arm, kes patu wastu toonud. Önnis-  
tust mu hingele: Arm, sind ära walitsen, Et su päralt  
ikka jään!



2. Arm, kes sa mind walitsenud, Enne kui sain loodud, weel; Arm, kes inimeseks saanud Rõiges meie wiisi peal: Arm, sind ära walitsen, Et su pärast ikka jään!

3. Arm, kes sa siin kannatasid Wu eest surma hukatust, Arm, kes nõnda walmistafid Wulle rõõmu, õnnistust: Arm, sind ära walitsen, Et su pärast ikka jään!

4. Arm, kes sa mind oled wõitnud Armastuse wäega, Oma külge kinni kõitnud Armu kindla kõiega: Arm, sind ära walitsen, Et su pärast ikka jään!

(226, 1—3. 5)

Johann Scheffler 1624—1677.

Wiisil: See aeg on tõesti usse ees. 208.

102. Oh pea meeles Jeesusest, Kes maha tuli taewast Sind lunastama patu käest Ja peastma kõigest waewast, Su lihas, weres tõesti End wenuaks andis sinule, Sest täna tema heldust.

2. Oh pea meeles Jeesusest, Kes sinu eest on kannud Rõik patu, ja end armu wäest Ka surma sisse annud, Ja nõnda wõitnud kuradi Ja põrgu, surma, patu süü. Sest täna tema heldust.

3. Oh pea meeles Jeesusest, Kes surmast üles tõusnud Ja surma palgaks hõua seest Weil' elu, rahu toonud. Müüd teretab ta rahuga Ja õnnistab meid eluga. Sest täna tema heldust.

4. Oh anna, Jeesuse, et ma Sind usus wastu wõtan, Ja armastuses hoolega Su jälgis käima tõttan, Et sinu armust rõõmustan Ja selle läbi taewa saan, Kui surmast läbi lähen.

(265, 1—3. 6)

Cyriacus Günther 1649—1704.

Omalt wiisil 383.

103. (77) Wu jõud, sind tahan armastada Ei sõnaga, waid teuga, Sind tahan ikka igatseda, Wu walguis, kõige wäega. Runni ma elu lõpetan, Sind, Jeesus, armastan.

2. Ma effisin ja olin pime, Ei leidnud, taewa wal-  
gus, sind; Ma põlgasin su kallist nime, Maailma hülgus  
pettis mind. Et lõppend nüüd mu hinge õõ, On sinu  
armu töö.

3. Sind õige päike tänan mina, Et sa mind oled wal-  
gustand. Sind tänan, taewa rõõm, et sina Mind wabaks  
teind ja rõõmustand. Sa kallid arst, ma tänan sind, Et  
tegid terweks mind.

4. Mind oma tee peal wõta hoida Ja keela ära  
effimast, Mind lase õiget rada leida; Kui seisän, hoiä  
langemast. Mu ihu hinge walgusta, Mu päite, armuga.

5. Sind, Jumal, tahan igatseda, Sind tahan nõuda,  
minu kroon, Ja lõpmata sind armastada, Ka siis, kui  
raste waew mul on. Runni ma elu lõpetan, Sind, Jee-  
sus, armastan.

(254, 1. 4—7)

Johann Schefler 1624—1677.

Wiisil: Ma tahan jätta maha. 245.

104. (78) Mu kõige kallim wara Sa oled, Jeesuse,  
Sind walitsen ma ära Mu omaks, launike!  
Ma olen ehitanud Sull' aset enese, Et olen rohtu saanud  
Sult patu walu sees.

2. Sa õige rõõmustaja, Leib taewast oled sa, Mu  
hinge kinnitaja, Kui mures leinan ma. Siis wõid ja  
waigistada, Kui hingel häda käes, Ja rohkest jahutada  
Mind kõige waewa sees.

3. Oh saaksin mina näha Su lahket palekest, Siis  
wõiks ta walgus teha Mind rõõmsaks südamest Mu õnneks  
wõta tulla, Seft ilma finuta Ei maitse elus olla: Hea  
sooga elada!

4. Oh kallid Jeesus, tule! Wii oma juure mind,  
Et mina jään su sülle, Hing maitseb ifka sind. Wõnd rõõmu  
linna saada Sa armust heldeste. Seal wõin ma rõõmus-  
tada, Mind warjab heldeste.

(255, 1—3. 7)

Salomon Liskow 1640—1689

Omäl wiisil. 194.

105. Oh Kristus, Lunastaja, Sa õige walgustus,  
Sa kallis Lepitaja Ja hinged röömustus: Weil  
koibutähels oled, Ja Ifast meile tuled Kui õige abimees.

2. Kui tõesti inimene Sa tuled ilmale, Su ema neitsikene  
On siiski tõeste. Sest Maarjat, su ema, Et õnnistud nii  
tema, Kõit õndsaks kiidame.

3 Oh armastuses aita Meid kõiki lastwada, Ja  
tundmisega täida Sa meie hinged la, Et usus kindlaks  
jääme, Ja sinu Waimus käime, Su rahu maitseme.

(294, 1—3)

Elisabeth Creutziger. † 1535

Omäl wiisil. 342.

106. (79) Müüd paistab meile tauniste See koibu-  
täht nii selgeste, See Jesse wõsukene, Kes  
Taawetist meil' sündinud Ja kuningaks meil' kingitud Ja  
peiuts, Jeejukene! Helde, Selge, Armukene, taunitene  
oled sina, Sinust ei wõi jääda mina.

2. Sa oled, Issand, üksine Mu hinge rööm ja meele-  
hea, Kes mind on peastnud ise; Sa oled minu röömustus,  
Sest sinu armu õpetus On magusam kui mesi: Sööda,  
Jooda, Hofianna, taewa manna, minu hinge, Sinult  
püüan mina õnne.

3. Mu südant, Issand, süüta ja Ka oma armu  
tulega, Et mina armsaks pean Sind, oma kallist Jeesukest,  
Ja armastan la ligimest, Et mina usus tean, Et sa, Nõnda,  
Armastades, walmistades omaks liikmeks Teed mind tae-  
wa osaliseks.

4. Rööm tuled mulle Jumalalt, Kui sinu filmad  
ülewalt Mu peale heldst waatwad Oh Jeesus, minu  
õnnistus, Su sõna ja su kannatus Mu südant jahutawad.  
Tule Mulle Arapeastjaks, röömustajaks, nõder olen; Sulle  
mina wõeraks tulen.

(256, 1—4)

Philipp Nicolai 1556—1608.



Omalt wiisil. 129.

107. Sa meie lootus, Jeesuke, Sa meie peal küll  
tunneme Weel sinu naelte asemist, Et walitsend  
meid igawest. Oh oma lõhki kistud külge ja Kui elupõhja  
tundma õpeta.

2. Üks imeasi tõest on see: Laps põlgab seda esiti;  
Ja pärast mees wõib surra ka, Ja süiski aru sest ei saa.  
Ust üffi seda tundma õpetab, Ja meie Isa südant ilmutab.

3. Kui ja nüüd, waene patune, Kurb oled, et sa  
roojane, Ja tunned oma patu süüd Ja ülekohtu wigasid:  
Siis Jeesus sinu peale halastab, Sind were wäest patust  
puhastab.

(267, 1. 2. 5)

Nicolaus Ludwig Bingenborn 1700—1760.

Omalt wiisil. 445.

108. Ma tummardan sind, armu wägi, Mis Jee-  
suses end ilmutand, Ma astun armastuse ligi,  
Mis põrmu peale halastand: Mu omast mõte ära kaub  
Ja armu merde üffi waub.

2. Kui wäga sa mind armastanud Ja kuis su süda  
nõuab mind! See imearm mind äratanud, Et minu hing  
ka ihtab sind. Mu sees sa asu, armu wõimus, Et wõisuk-  
sin ka sinu waimus.

3. Ma tunnen, süda sõuab sulle, Su oma olen üf-  
fines, Ei kaduw ilm too õnne mulle, Mul elu sinus elades:  
Su juures rahu, rõõmu leian, End armu merde peita püüan.

4. Oh Jeesus, oma püha nime Mu südamesse kirjuta,  
Et sinu suure armu ime Wõiks hinge sisse wanda, Et sõna,  
töö ja terve elu. Siis kuulutaks ju nime ilu!

(249, 1—3. 5)

Gerhard Tersteegen 1697—1769.

Omalt wiisil. 314.

109. (80) Üht on tarwis, armas Jumal, Seda tundma  
õpeta! Et, mis armastan ma rumal, Tunnen  
tähja olema. Seft et see mu südant siin piinab ja närib,  
Ja ilma et hingeki rõõmu seft pärib. Saan aga see ühe,  
mis kallim on muust, Ei rõõmu laul lahku siis iial mu suust.

2. Hing, kui tahad seda leida, Ära otfi ilma pealt, Kõrwale, mis kodum, heida, Otfi üksi ülewelt. Kus Jumal ja inime ühte end heitnud, Kus arm sinu lootuse täieste täitnud, — Sealt otfi ja suuremat, paremat head, See seal on ükspäinis, tus igawest jääb.

3. Ei ma Jumalale tuua Muud ei wõi kui, Jeesus, sind; Sinu weri wõib ju luua Uueks kõi ja la mind. See läbi on elu ja õigus mull' toodud, Et sina, Imu Jeesuse risti said poodud. Sa ehitad hästi ja ilusast mind, Kui, Issand, siin usuga ihlan ma sind.

4. Oh siis anna hingel rammu Saada sinu sarnatseks; Pühitsuseks sind ju ammu Mulle anti, seati seks. Mis wagadel' elus on iganes waja, See Jeesuse armust mull' antatse pea. Sest kaduwast himust oh puhasta mind; Su elu mull' tulgu, ma armastan sind.

5. Nüüd, oh Jeesus, pead sina Kõik mull' kõiges olema, Katsu mind ja tee, et mina Olen kawaluseta. Oh waata, kas elsin ma kurjale teele, Ja saada ja kääna mu meel oma poole. Oh tee, et kõik pühimeks siin arwab mu meel Ja sind ma saan kasuks: see tarwis on weel.

(269, 1. 2. 6. 7. 10) Johann Heinrich Schröder 1666—1699

Dmal wiisil. 324.

110. (81) Jeesus, rõõmustaja, Hinge juhatajal Jeesus kaunite! Oh kuis wiibid kawa! Hingel igaw: Jõua! Sind ma igatsen. Jumal poeg, Mu hinge peig, Ei ma muud siin kui sind aga Maa peal nõuan taga.

2. Kurat, sind ma naeran, Patt, hull' selja pöoran, Surm, sind ootan ma! Ilm, ja wälja astu, Lauldes ma ju wastu Seisan rahuga. Jumal mull' : On kilbits küll: Põrgu, ilma patu kära Peab lõpma ära.

3. Rikkus mingi ära! Sa mu rõõm ja wara, Jeesus ükfinda! Minge tühjad auud, Minge kurjad nõuud, Ei

teid taha ma! Häda, rist! Ei pea wist Jeesusest mind lahu-  
tama, Waid meid ihendama.

4. Mine, kurwastaja, Sest mu rõõmustaja, Jeesus,  
on ju siin. Kes siin armastawad Jumalat, need saawad  
Rõõmu, kui on piin. Tehak' küll Siin häbi mull', Jeesus  
on mu rõõmustaja, Hinge jahutaja.

239, 1. 3. 4. 6)

Johann Frand 1618—1677.

Omaj. wiisil. 333.

**111.** (82) Dh hinge sõber, õnnis olen Su armastu-  
ses hingates, Kui mureorust wälja tulen  
Su armu sülle kippudes! Kõik kurbtus kaob ära minuist,  
Kui taewalikku rõõmu sinuist Su armu läbi maitseen ma:  
Siis on mul taewas ju siin ilmas. Kes kurb wõib olla  
sinu hõlmas, Kus hingamist saan lõpmata!

2, Dh, kui maailm mind naerab, põlgab, Siis olgu  
peal', mis hoolin sest! Kui ta mind meelitada püüab, Ma  
siiski põgenen ta eest. Su sees, mu Jeesus, elan mina, Mu  
hinge sõber oled sina, Su sõprus seisab muutmata; Kui  
kaeban suures ahastuses, Kui nutan hädas, wiletsuses: Sa  
jääd mu ankruks lõpmata.

3. Kui patud mulle hirmu teewad Ja püha käst mind  
ähwardab, Kui minu süüd mind rusuks lööwad Ja kohtu-  
mõistja hirmutab: Siis põgenen ju haawadesse, Seal  
leian rahu kohakese, Kust kõik see mürin mööda läeb. Kõik  
tulgu kokku minu wasta, Sa tahad siiski mu eest kosta,  
Su arm ja rahu mulle jääb.

4. Surm olgu muile kurwastufeks: Ei mull'! Su hõl-  
mas hingan ma! Surm mulle ei saa hukatuseks, Sest sulle  
elan, suren ka. Kuis pean elu otsa kartma, Kui surma  
wõist, mis mind saab katma, Ma lendan üles taewasse?  
Mu walguis, mina tahan sinna Siit häda orust ära minna,  
Su taewa rõõmu rahusse.

(258, 1. 2. 3. 5)

Wolfgang Christoph Desjler 1660—1722.



Nägeli.

112.

1. Hin-ge sö-ber, Hel-des-te Mu-ret

mu eest tan-na, D-le saat-jaks jär-

ges-te, Ar-mu mul-le an-na.

2. Aita, et sind ükšines, Nõuab meel ja mõte, Sinu  
tõe rabades Käib mu ettevõtte.

3. Muretse, kui waenlane Riisata mind tahab,  
Minu peale kohtusse Raebama ka läheb.

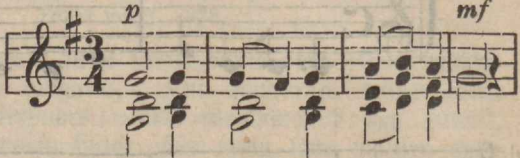
4. Sinu armu panen ma Põhjaks lootusele, Ei siis  
üksi vägi saa Rahju teha mulle!

5. Tuleb surm, siis armu väest Võpeta kõik walu,  
Kanna hooft mu hinge eest, Et ma pärin elu!

Andante

Peeter Ritter 1792.

113. (83)



Tu - ge - wad on See - su käed,  
Kui kõik sõb - rad lah - ku - wad



Need mind i - ga - wes - te hoidwad Ei mu  
Ja mind ük - si ma - ha jätwad,



See - sus lah - ku must, See on mi - nu kin - del troost.

2. Mõistab hukka waenlane, Kristus on mind õigeks  
mõistnud; Riisab kurat kurjaste, Jeesus teda ära wõitnud:  
Tema koostab minu eest, See on minu kindel troost.

3. Ei mind ükski vägi või Tema armust lahutada ;  
 Tema sõna räägib nii, Kes võib selle vastu panna ? Ei  
 ta iial lahku must, See on minu kindil troost.

Klaanmann.

114. (84)

Mull kõi-ge pa-rem sõ-ber tae-  
 Sest il-ma tüh-ju fes ja wae-

was, Siin sõp-ru pal-ju po-le-gi } See.  
 was, On tius ja wa-le a-la-ti }

pä-raft kiidan jul-ge-s-te: Mu pa-rem sõ-ber



Musical score for the hymn "Jeesuke". It consists of two staves: a treble clef staff for the vocal line and a bass clef staff for the piano accompaniment. The key signature has one sharp (F#), and the time signature is 4/4. The lyrics "Jee - su - ke." are written below the vocal line.

2. Kui pilliroog on inimised, Mu Jeesus truu kui tammepuu, Ta sõprus ühtepuhku kestab, Kas õnnes ma eht õnnetu, Kas nutan, naeran, — järgeste Mu parem sõber Jeesuke.

3. Ta mu eest ennast tappa andis, Mind ostis oma werega. Ta hädas minu eest hoolt kandis, Nüüd kostab mu eest armuga; Kui palun, kuuleb heldeste: Mu parem sõber Jeesuke.

4. Mu sõber, sa mull' andsid südant, Mind omaks lapsaks wõtsidki, Mind ikka oled armsaks pidand, Sa us-tawaks jääd surmani, Et ma siis ütle dieti: Mu parem sõber Jeesuke.

5. Ilm, sinu sõbrad jäägu sulle, Ei ma neid taga igatse. Kui tuleks tuhat waenlast mulle, Need tahju õige wist ei tee. See kaitseb mind, kes tõeste Mu parem sõber: Jeesuke.

Karl Eduard Malm † 1901.

115. (85)

Musical score for the hymn "Mu käest nüüd kin-ni wõ-ta, Mind talu.". It consists of two staves: a treble clef staff for the vocal line and a bass clef staff for the piano accompaniment. The key signature has two sharps (F# and C#), and the time signature is 4/4. The lyrics "Mu käest nüüd kin-ni wõ-ta, Mind talu." are written below the vocal line.

ta Kus ii-al lä - hen, töt-ta Sa mi - nu - ga! Ei üt-fi

wõi ma as - tu Ei sam - mu - gi, Mu Jeesus

tu-le wastu Muul' a - la ti.

2. Su armuwägi täitku Waest südant mul, Teed rõõmus, walus näitku, Kuis kõlban sull'. Su rahu las' mind maitsta Ja hoia mind. Su inglid las' mind kaitsta, Et usun sind.

3. Kui ma ju armuwäge Ei mõistagi, Sa kanna wastu mäge Wind hellasti. Sest, käest nüüd finni wõta, Wind taluta; Kus iial lähen, tõtta Sa minuga.

Saksakeelest wabalt D. S.

9. Püha Waimu väljawalamise ehk nelipühi laulud.

Wiisil: Jeesus, tule minule. 59.

116. (86) Püha Waim, kes rõõmustab, Pimeduses walgustab, Taewast tule meile ja Oma armu tulega.

2. Tule Isa karjale, Saada teda töesse, Tule oma andega, Rõõmusta ja walgusta.

3. Kõige armsam sõber ja, Anna rõõmu, rahu ka, Tule, kallis abimees, Rõõmustama häda sees.

4. Kõigest patust armuga Meie südant puhasta, Ja kõik haawad heldeste Paranda ja terweks tee.

5. Anna pühast elada, Anna õndsast surra ka, Anna wiimselt taewasse Minna sinu rõõmusse.

280, 1—3. 5. 7)

Wana Ladinakeeli laul.

Wiisil: Minu hing, oh ole rõõmus. 288.

117. (87) Jumal, tasast wihma anna, Sest mu süda kuiw kui liiw, Minu sisse kastet kanna: Ara jänund olen, kuiw! Püha Waimu annet ja Lase taewast woolata, Rohkeste kui jõge jooksta, Minu südant heldest kasta.

2. Kui ju siin ei ükski isa, Ehk ta küll on patune, Head andma pole wisa Oma armsa lastele: Et siis palju enam weel Dige Isa üleweel Wala wälja minu peale Oma Püha Wmuai jälle?



3. Jeesus, taewa läksid sina : Isa juurest läkita Büha Waimu, keda mina Ikka ootan himuga, Rõõmustajaks heldeste, Opetajaks minule : Tema tulgu, mulle jäägu Ja mind usus kinnitagu.

4. Büha Waim, mu juure tule, Jää mu fisse elama : Südame ma annan sulle, Tee sa oma templiks ta. Wõta wälja kasida Hinge hoonest armuga, Mis mind keelab taewa saamast, Ingliseega rõõmustamast.

(271, 1—4)

Mauritius Kramer 1646—1702.

Wiisil: Nüüd paistab meile kauniste. 342.

118. (88) Oh Büha Waim, meil' tule sa, Nüüd südamesse elama, Oh tule, walgustaja ! Su paistus paisiku wägewast, Mind tehiu targaks nobedast, Sa õige rõõmustaja ! Kui sa, Nõnda Meile tuled, palweid kuuled, siis saab meile Maa peal taewa elu jälle.

2. Sa kingid tarkust wagale, Ja mõistust awad kõigile, Kes find siin armastawad, Et ühes meeles kindlaste, Ja ühes usus puhtaste Su nime kuulutawad. Tõtta, Wõta Mõtted, meeled, suud ja keeled omal' ohwriks, Meile rõõmuks, sulle auuks.

3. Sa targa nõuu andija, Meid õige teele juhata Ja peasta eksitusest, Et meie just ei tagane, Waid südamest find teenime Ka waewas, wiletsuses ! Jõua, Nõua Enesele, kes ju peale hädas lootwad, Sinult rõõmustamist ootwad.

4. Oh õpeta meid heldeste Ka armu näitma wendile, Sa armu tulukene ! Kõik wiha, waenu lõpeta, Siis võime rahus elada, Sa taewa tuikene ! Teine Teise Koormat kanda, andeks anda eksitusi : Aita sina oma lapsi !

5. Meid oma wäega kinnita, Ja anna pühast elada, Et patud maha jääwad, Et kurja liha himudest Ja tema furnud tegudest Su lapsed lahti saawad. Uja, Saada Oma rahwast, et ta wahwast taewa nõuab Ja ka wiimaks sinna jõuab.

(276, 1—3. 6. 7)

Michael Schirmer 1606—1673.

Omäl wiisil. 190.

**119.** (89) Sind, Püha Wainu, palume: Anna meile usku rohkest, Kui surm tuleb, wõta Meid heldest hoida, Et waewa järel wõime rõõmu leida. Kūrieleison.

2. Sa, walguš, paista selgeste, Et kõik Jeesust Kristust tunneme, Ja et meie wõime Ta peale loota, Kes meid on saatnud õige isamaale. Kūrieleison.

3. Sa maguš arm, oh armuga Aita meid su armuš elada, Et kõik armastame Südamest wendi, Ja ühel meel elame su wäest. Kūrieleison.

4. Sa rõõmustaja häda sees, Surmas ole ligi, abimees! Et ei lähe araks Meel suures häbis, Kui saadan Jüüdi meie peale tõstab. Kūrieleison.

(283, 1—4)

Dr. Martin Luther 1483—1546

Omäl wiisil. 321. a.

**120.** Oh Püha Waim, nüüd tule ja Ja täida armu tulega Ka meie Jüdated ja meeled, Et kiitwad sind su rahwa keeled. Oh Jssand, oma sõnaga, Nüüd usule meid kogud ja, Ja kõigest ilmamaast kõik rahwast: Sest kiidame sind, Jssand, wahwast. Halleluuja, halleluuja!

2. Oh püha walguš, awita, Et meie wõime õppida Kõik tundma taewa Isa täiest Ja teda Isaks hüüdma julgest. Oh keela kurja tegemast Ja usku ära saigamast! Meid õiges usus hoiu armsast, Et ta meil kõigil seisaks kindlast. Halleluuja, halleluuja!

(277, 1. 2)

Dr. Martin Luther 1483—1546.

## 10. Kolmainu Jumala püha laul.

Omäl wiisil. 345.

**121.** (90) Usume ainu Jumala, Maa ja taewa Looja fisje, Kes isa kombel armuga Meid kõik lapses hüüab ise. Tema tahab ikka toita, Jhu, hinge hästi

hoida, Kurja tahab ikka keelda, Kui meid kurat püüab neelda. Ta kannab hoolt ka meie eest Kui wägew Jumal igawest.

2. Meie usume Jeesuse, Jumala ja inimese Isa ainu Poja sisse, Kes õnn stuft toob kõigile, Kes Mariast lap-  
juteseks Süündind tõest inimeseks, Usus Pühast Waimust saadud, Meie heats taewast tulnud, On surnud ristisam-  
bas tõest Ja tõusnud üles omast wäest.

3. Usume ka Waimu sisse, Kes Isa ja ka Pojaga Üks Jumal on, ja rõõmusta Kõik kurbe maa peal wõtab ise, Annab andid usklikeile, Ristirahwal' ühe meele! Süüd fiin andeks annetakse, Ihu mulda maetakse, See peab tõus-  
ma mulla seest Ja elu saama igawest.

(291)

Dr. Martin Luther 1483—1546.

### III. Kristlikust kirikust ja Jumala armuandidest.

#### 1. Laulud Jumala sõnast ja kirikust.

Omalt wiisil. 28 a.

122. (91) Meil' oma sõna finnita, Oh Jumal, meid neist awita, Kes tahaksiwad tõugata Su Poega järjelt wihaga.

2. Oh Jeesus Kristus, näita ja Meil' oma wäge lõp-  
mata, Meid hoiu, Issand, heldeste, Et südamest sind täname.

3. Oh Püha Waim, meid rõõmusta, Üht meelt ka rah-  
wal' anna ja, Meid surmarunnil awita, Ja elu sisse juhata.

4. Kõik kurjad nõuud tühjaks tee, Wis meie wastu peetakse. Küll nende kätte maksad ja, Kes patust jääwad pöörmata.

5. Siis peab mõistma nende meel, Et sina, Jumal, elad weel, Ja oma rahwast awitad, Kes sinu peale loodawad.

(352)

Dr. Martin Luther 1483—1546.



Wiisil: Ma tahan jätta maha. 245.

**123.** (92) Dnn sell', tell' Jeesus armas Ja tema sõna ka! Ei seda wõida ilmas Ei kurat pörguga, Kus Jeesus iial elab, Seal wõidab wõimuses; Kes ta peal usuz seisab, Sel tõest elu käes.

2. Kui sadamast ja effind Maailma mere peal', Kui waewatud ja wäfind Sa tuulest tormist seal! Waat, fiin on Jeesu sõna, See õiget teed sind wiib, Kõl iga-wesse randa Ja rahupaika siit.

3. Kui wäfind risti waemast Sa tahad nõrleda, Siis Jsa sõnast taewast Wõid jälle kosuda. See kinnitab su rammu Ja jahutab su meelt; Kui ka ju wäfind ammu, Saad jõudu ülewelt.

4. Oh Jeesus, armust anna, Et oleks kallis mull' Su õndsakstegew sõna, Siis jään ma truuits sull'. Tee, et su sõna pean Heas kaunis südames, Siis hädaski ma kannan Sull' wilja kannates.

[1638—1683.

(306, 1—3. 6) Anna Sophia, Hessen-Darmstadtti maatrahwii proua

Wiisil: Müüd ristirahwas, laulage. 208.

**124.** (93) Mis häda wõib meil' sündida, Kui sa meid, Issand, söödad Siin kalli taewa leiwaga Ja eluweega joodad? Kui sinu Waim meid rõõmustab Ja meie hinge jahutab Su püha sõna läbi.

2. Su sõna, tõe saatija, Meid õpetab ja noomib, Su rift meist ajab himu ka, Et patu kurjus lõpeb; Mis muidu hingael' kahju teeb, Mis läbi ihu hukka lääb, Kõik seda keelad ära.

3. Su arm su heldest südamest Müüd tuleb rohkest meile. Siin ilmas ja ka igawest Sa waatad meie peale. Et meie wõime usuga Su auriiki pärida Kui sinu päris rahwas.

4. Seks mind, oh Jeesus, awita! Mind wõta omaks teha. Mu südant täida usuga, Et saaksin Jsa näha Su sõna ja su Waimu wäest. Kes seda püüab südamest, See laulgu rõõmsast: Amen!

(304, 1. 3. 5. 6) Andreas Knopfen † 1539; meie maa usupuhasstaja.

Omaj viisil. 182.

125. (94) Jumal, wägew walitseja, Meie kõige ülem hea, Sina oled õnne saatja, Mis sa teed, on imetöö. Wägew, suur ja armuline Oled sa ja auuline.

2. Wäga pisut neid sel ajal, Kes sind kõigest südamest Taga nõudwad, armastawad: Wäetimaist ja nõtradest Sulle kiitust walmistakse, Sinu nime tunnistakse.

3. Kallis on su püha nimi Mulle, sinu rahwale, See teeb kõigis paigus imet, Kõiges ilmas alati; Waa ja toe was hüüdwad sulle: Kiitus olgu Jumalale!

4. Isand, wägew walitseja, Kallis oled minule, Sest ma annan, halastaja, Ennast lauldes sinule; Wõta mu eest muret kanda, Armutiwul warju anda.

(348, 1. 2. 5. 6)

Joachim Neander 1650—1680.

Wiisil: Arm, kes sa mind oled loonud. 175.

126. (95) Kallis sõna, mis on antud Taewast meile Isa suust: Elu põhjaks on ta pandud, Saadab hinge õnnistust; Taewa tema juhatab, Isa tundma õpetab.

2. Eedenis su sõna olgu, Tema sisse jäägu ma; Te mast mulle walgus tulgu, Paistku mulle wäega, Et ta usku kaswataks, Uhu wilja walmistaks.

3. Minu südant hari ise Heaks ja pehmeis põllumaaks, Sõna seemet külwa sisse, Et ta wilja kaswataks, Mis mind siis weel rõõmustab, Kui mu elu otja saab.

4. Sinu sõna juhiks olgu Mulle elu teede peal, Tema kindlaks kaljuks jäägu, Mis peal seisab minu meel. Waim nii saagu walgustud Ja ta tööle kinnitud.

5. Nii kui peegel sina näitku Jeesu jälgi selgeste, Waimu wara mulle hoidku Nii kui pitser kindlaste; Et ma usu sisse jään Krunni taewas Jeesust näen,

(302, 1. 3. 5. 7. 8)

Benjamin Schmolck 1672—1737.

Omaj viisil. 316.

127. (96) Üks kindel linn ja warjupaik On meie Jumal taewas, Ta hoiab meid kui kilp ja mõõk,

Ta aitab kõiges waewas. Küll wana waenlane On wäga wihane, Suur wägi kawalus On tema tugewus: Ei ole tema sarnast.

2. Ei aita meie töö ja nõu, See on küll pea lõpnud. Üks mees on wõitlemisele Weil' Jast appi tulnud. Was tunned seda meest? Ta nimi: Jeesus Krist! See Jsand suurest wäest, See ainus Jumal tõest, Wõit talle peab jääma!

3. Kui oleks ilm täis kurapid, Es tahaksid meid neelda, Ei kardata meie kedagi, Eks Jumal wõi neid keelda? Waa- ilma würtleil meel Küll tige wiha meel, Ei süiski wõimust tal, Sest ta on kohtu all, Üks sõna rõhub teda!

4. Eks meile sõna seisma jää, Ehk turtuugu nad wihast? Ei Jeesu kirik hukka läe, Wis alustud ta Waimust. Kui wõtwad meie käest Auu, ihu, last ja naist: Et mingi igawest! Ei saa nad kasu sest, Ta riik peab meile jääma!

(369, 1—4)

Dr. Martin Luther 1483—1546.

Dmal wiisil. 198.

128. Oh Jumal, waata heldeste, Sul olgu hale süda, Kui pisut õigeid leitakse, Weil waestel on suur häda; Su kallist sõna naertakse, Ja tühja walet üstakse, Ja õige usk on lõpnud.

2. Ei ole nende õpetust Su pühast kirjas näha, Nad wõtwad järjest wallatust Ja kätse wastu teha: Üks tahab seda, teine teist, Ja üksgi ei kõlba neist, Keel libe neil, meel tige.

3. Sest ütleb Jumal ülewelt: Ma tahan üles tõusta, Mu lastel pole abimeest, Neid tahan ise peasta; Ma kuulen nende palwe healt, Mu sõna peab ülewelt Weil' ikka wõimust saatma.

(358, 1. 2. 4)

Dr. Martin Luther 1483—1546.

Dmal wiisil. 323.

129. (97) Edasi, edasi! Siion, mine walguses Edasi, ja seista nõua Esimese armu sees; Elu hal- likale jõua, Riitsast uksest mine alati Edasi, edasi!



2. Kannata, kannata! Siion, wõta otsani Häda, lait-  
mist julgest kanda. Ole ustaw surmani, Jeesus tahab kronni  
anda; Siion, kui uss wõtab hammusta, Kannata, kannatal

2. Tagane, tagane! Siion, tagane, kui ilm Rõrkust,  
raha wõtab näita, Põõra ära oma film; Ära mau poole  
heida, Siion, ilma rõõmust koguni Tagane, tagane!

4. Seleta, seleta! Siion, waimu seleta, Kes sind kõigi-  
pidi kiusab, Jäta teda kuulmata, Käi nii, kui su täht sind  
saadab! Siion, head ja kurja wõta ka Seleta, seleta.

5. Kindlaks jää, kindlaks jää! Siion, pea, mis sul on,  
Ära wõta leigeks minna, Waata, ligi jõuab kroon! Mis  
on taga, jäta sinna. Siion, kui on wiimne häda kää, Kind-  
laks jää, kindlaks jää!

(344, 1—4. 6)

Johann Eusebius Schmidt 1669—1745.

Omäl wiisil. 255.

**130.** Su sõna, see jäi ilmale Küll kaua warjul'  
pandud, Nüüd paistab see meil' selgeste: Ta  
kirjas meile antud. Rõik prohwetid ja apostlid, Nüüd taewa  
teed meil' näitwad, Sest rõõmsaste nüüd täname: Nad  
hingenälga täitwad.

2. Tõtt selgeste ja täieste Nüüd meie filmad näewad.  
Oh walgušta, mu Jumal, ja Neid, kes su nime salgwad,  
Siin lootes weel see tühja peal', Mis inimesed seadwad.  
Oh walgušta neid sõnaga Et hukatusjst peaswad!

(309, 1. 2)

Ulrich, Würtembergi hertsog † 1550.

Omäl wiisil. 84.

**131.** Need kümme käsku kuulgem nüüd, Need näit-  
wad meile patu süüd; Nad saanud Mooses Ju-  
malalt, Ja toonud meile ülewelt. Kurielison.

2. Neist käskudest nüüd õpime, Et patt meid rikkund  
kurjaste, Ja kuida Jumal tahab ka, Et elu peab peetama  
Kurielison.

3. Weid, Jeesus, armust awita, Sa oled Önniste-gija! Weil pole kasu omast tööst, See saadab põrgu igawest. Kürieleison.

(305, 1. 12. 13)

Martin Luther 1483—1546.

Omäl wiisil. 291.

132. Siion kaebab suures hädas, Nuttes oma Ju-malal! Üteldes: „Ma olen waewas Ja ka kange risti all. Siion, selle pärandus, Kellel on kõik walit-sus, On nii tühjaks, halwaks läinud, Kes on seda imet teinud?”

2. Jumal, kes mind tõrtanud Ara peasta häda käest, See on mind nüüd kurwastanud Ja ei seisa minu eest. Oh kas ja nii järgeste Mu peal' oled wihane? Etz ja taha armu heita, Ja kui ennemuiste aita?”

3. „Siion, sina kõige armsam,“ Kostis Issand suu- rest wäest, „Nüüd ja oled kõige kurwem, Aga oota! minu käest Peab sulle tulema Rahu, rõõmu Waimuga; Jäta nüüd kõik mured maha, Wihata ma sind ei taha.

4. Sinu peale ifka waatan, Sind ma kannan rüpe sees, Armukäega sind ma saadan Kui ju ustaw abimees. Ei ka häda, wiletsus, Saadan ega kiusatus Wõi sind mi-nust lahutada: Siion wõta kannatada!”

365, 1—3. 6)

Johann Heermann 1685—1647.

2. Riis-timise (ja leeritamise) laulud.

Wiisil: Oh annastuhat keelt ja mulle. 141.

133. (98) „Ma olen ristitud ja sooga, Oh Issand, täi- est ühendud, Sest kiitlen ifka rõõmsa suuga, Ka ristist, murest waewatud. Ma ristitud! Sest rõõmus- tan, Ja taewa rõõmusest osa saan.

2. Ma olen ristitud, nüüd lattelks Mul kõige kal- lim armukuub, Mis siin maailmas mulle ehteks Ja iga- weste taewas jääb. Ma werewäega ostetud Ja sellega ka ristitud.

3. Ma olen ristitud, nüüd abiks Saab Püha Waim mull' ülewelt, See on mull' Isa armu pandiks, See pühit-  
 jeb mu südant, meelt, See ehe kallist ehitab, Sest meile  
 taewa õigus saab.

4. Ma olen ristitud, ei karda Ma risti häda, kur-  
 wastust, Ma laps ja Jumal minu Isa, Ta saadab abi,  
 rõõmustust. Kui õhkan, nutan, kuuleb ta Ja ütleb :  
 „Laps, siin olen ma!“

5. Ma olen ristitud, kui suren, Mis teevad mulle  
 surm ja haud! Küll oma isamaja tunnen: Mul walmis  
 taewa rõõm ja laud. Jah, igawene õnnistus On minu  
 lapse pärandus.

(318, 1—3. 5. 7)

Johann Friedrich Stark 1680—1756.

Wiisil: Oh anna tuhat teelt ja mulle. 141.

134.

Oh Isa, sinu altarile Su lapsed palwes tu-  
 leme; Meid wõta oma armu sülle, Eht patu-  
 sed küll oleme, Meid wõta wastu omaseiks Ja oma riigi  
 alamaiks.

2. Oh Isa, sinu tahtmist täita Meid lasse lapse mee-  
 lega: Weil' ise õiget rada näita, Et iial jalg ei komista,  
 Weil' meelt ja mõtet walgusta, Meid oma juure juhata.

3. Oh Isa, sinu armukäsi Meid wägewaste war-  
 jaku. Ei siis siin meie ära wäsi, Eht ilm ja kurat mäs-  
 jaku; Waid jääme sinu omaseiks, Su armuriigi alamaiks.

(324)

J. Bergmann, sünd. 1856.

3. Püha õhtu sõõmaja laulud.

Omalt wiisil. 305.

135.

(99) Minu süda, rõõmustele, Jäta patu kom-  
 rumalussest; Tõtta ära pimedusest, Mine wälja  
 kutakse; Sest sind laual' kutsutakse, Õnnistust sull' pa-  
 tutakse; Jeesus, maa ja taewa Looja Tahab su sees aset teha.

2. Mine, jõua usinaste, Walmista nüüd kasinaste,  
 Südant hinge kofijale, Oma helde Jeesusele. Ära jää nüüd



tulemata, Ohja, palu wiibimata: Tule, tule, Jeesukene,  
Jää mu omaks armukene!

3. Oh mis himu tuleb peale, Kui su heldus tuleb  
meele, Et sa, kallis halastaja, Inimeste lepitaja, Oma  
ihuga meid söödad, Oma werega mind joodad: Sumal  
tuleb minu sisse, Etab minu waimus ije.

4. Jeesus, kallis hinge toitja, Jeesus, patu ära-  
wõitja, Tee, et ma su armulaul Si söö nuhtlust oma  
hingel. Sinu arm mu meeles olgu Ja mu südamesse  
tulgu, Et ma nõnda, kui siin waewas, Jään ka siin  
omaks taewas.

(332, 1. 2. 4. 9)

Johann Franc 1618—1677.

Omal wiisil. 146.

**136.** Mu Jeesus, kes sa õhtu hilja Su wiimisel  
ahastuse ööl, Weil' oma kannatuse wilja Siin  
söömaajaks jeadsid weel: Sind kiidab terve usklik sugu Ja  
mäletab su surma lugu.

2. Kui iial sööme seda rooga, Saab uueks meil' see  
mälestus, Ja rufi eluwete wooga Toob hingesse su ar-  
mastus: Su weri, surm ja ristivalu Toob meie süda-  
mele elu.

3. See leib meil' õiget toitu annab, See weri waimu  
jahutab, Ut rammu südamesse kannab Ja hinge elu ko-  
jutab: Ut jõudu lased sest meid leida, Et wõime wõi-  
delda ja wõita.

(336, 1. 2. 5)

Johann Franc 1618—1677.

#### IV. Kristlikust elust.

##### 1. Patust pöörmisest.

Wiisil: Jeesus, Omnistegija. 161.

**137.** (100) Jeesus kutsus patusid Ja neid heldest wastu  
wõtab! Kuulge rõõmusõnumid Kõik, kes

effiteele tõtand. Siin on, mis teid aitab nüüd: Jeesus kutsub patusid!

2. Kaduud lammasst karjane Dtsib wäga hoolsast taga: Enam püüab Jeesuke, Mis on effind, kätte saada. Oh et kõik ka tuleksid! Jeesus kutsub patusid!

3. Tulge siis, oh patused, Tulge kurwad hinged karmest, Jeesus kutsub teid ja teeb Teid ka Isa lapsiks heldest: Ei ta põlga kedagi: Jeesus kutsub patusid!

4. Jeesus kutsub patusid, Ta on mindki wastu wõtnud, Muile ka, kes nutwad süüd, Taewa ukse lahti jätnud. See peal' elan, juren nüüd: Jeesus kutsub patusid!

(381, 1. 3. 4. 8) Erdmann Kenmeister 1671—1756.

Omalt wiisil. 108.

**138.** Oh armu juur! Mu patt on suur, Mis mina wõtnud teha; Ei ole teal Maailma peal Mu hingel abi näha.

2. Kui jookseksin Ja tahaksin Maailma otsa jääda, Ka sealgi ma Pean hirmuma, Sest patu palk on teada.

3. Sest sinule, Ma patune, Mu armas Issand, tõttan, Ja palun sind: Oh kuule mind! Käemeheks Jeesu wõtan.

4. Tee minuga Kuis tunned sa, Su käest kõik heaks ma wõtan. Mind tõmba sa, Et rutuga Su juure ikka tõttan.

(392, 1—3. 6) Martin Rutilius 1550—1618.

Omalt wiisil. 178.

**139.** (101) Issand, kurja olen teinud, Oh mind koor-  
mab raske patt! Seda teed ma pole käinud,  
Mis sa mulle juhatab, Ja nüüd tahaksin küll mina Hirmu  
pärast hukka minna.

2. Aga kuhu wõiksin jõuda Sinu selge silma eest? Eht saaks üle mere sõuda, Hauda minna ilma seest, Olet-  
sid mul tuule tiivad, Kas nad su eest ära wiivad!

3. Kui ka inimene jõuaks Mere liitwa lugeda, Ei ta fiiski ilmas suudaks Pattusid kõik arwata, Wigasid kõik arutada Ega neid ka nimetada.

4. Kui ka jõe wiisil tuleks Besi minu filmadest ;  
Kui ka õhkamisi tõuseks Tuhandeid mu südamest : Ega siiski  
oma häbi kustutaks ma nutu läbi.

5. Aga, Kristus, sinu haavad, Ja üks were tilgate  
Minu patud parandavad, Kustutavad koguni ; Sest ma  
sinu juure tulen, Et ju haawus worjul olen.

(382, 1. 2. 4—6)

Johann Brand 1617—1687.

Omaj wiisil. 271.

**140.** (102) Jssand, oma wiha sees Ära ja mind nuhtle !  
Sest su poeg on wahemees, Armu saatis  
mulle ! Küll mul nüüd Palju süüd : Siisgi armu anna,  
Ära wiha fanna !

2. Isaliku armuga Minu peale waata, Mina olen  
rõõmuta, Rõõmu mulle saada ! Kannata Minuga, Tee,  
et hinga haawad Jälle terweks saavad.

3. Suurest waewast olen ma Koguniste wäfind  
Hingel igaw oodata, Ohates ma tüdind. Kauaks ja Mit  
mata Jätad hingekese Suure mure sisse ?

4. Taganege, waentased ! Sest mind Jumal kuuleb ;  
Taganege wastased ! Kes teist enam hoolib ? Sinu ees  
Uhu sees, Jumal, mina seisjan, Armu rohkest leian.

(383, 1. 3. 5. 6)

Johann Georg Albinus 1624—1679.

Omaj wiisil. 204.

**141.** Oh Jeesus, ülem abimees, Sa armuhallik tae-  
was, Et waata, kuidas minu sees Mu hing on  
suures waewas, Et patu süüd mind waewawad Ja mind  
nii wäga koormawad, Et kurja olen teinud.

2. Kui mina hakkam mõtlema, Mis iial olen teinud,  
Siis tahab süda katkeda ; Sest olen araks läinud. Mu nõu  
ei kõlba kubugi, Waid hukka saaksin koguni, Kui poleks  
sinu sõna.

3. Seesama sõna tunnistab, Et patud andeks annad,  
See minu südant rõõmustab : Reid, Jeesus ise kannad,



Sa armu neile tõutad, Kes kurwast meelest paluwad, Ja usuwad su sisse.

4. Oh Issand Jumal halasta, Ja anna andeks mulle: Mu kurba südant rõõmuks, Siis tänu annan sulle, Ja tahan hea meelega Su nime auuks elada, Ja sinu sõna kuulda.

(395, 1. 3. 4. 7)      Bärtholomäeus Ringwaldt 1530—1598.

Omal wiisil. 200.

**142.** (103) Su poole, Issand, südamest Ma tõstan oma heale, Mind peasta patu häda seest Ja halasta mu peale! Sest kui sa tahad armata Kõik wõlga, mis mull' teadmata, Kes siis su ees wõib seissta?

2. Su ees ei maksa muud kui arm Kõik pattu andeks anda; Kõik meie töö on tühi põrm, Kes wõib su wiha kanda? Kes wõib su ees weel suurusta? Waid peame kõik hirmuma, Ja elama su armust.

3. Seepärast sinu peale nüüd, Mu Jumal, mina loodan, Mu südames ei ole muud, Kui et sult abi ootan. Mis sinu lõna tõutab, See minu hinge rõõmstab, See peale olen julge.

(404, 1—3)

Dr. Martin Luther 1483—1546.

Wiisil: Siion kaebab suures hädas. 291.

**143.** (104) Oh mis olen mina teinud! Oh kuidas olen efsinud! Laia teed ma olen käinud, Kurjast waimust petetud. Mina wäga ehmatan, Kohkun, hirmsast kurwastan, Et sind, Jumal, maha jätsin, Põrgu poole julgest tõtsin.

2. Wärisedes, Jumal, kaeban, Et ma olin wallatu, Patu pärast ennast waewan, Süda on mul rahutu; Suur on liha himustus, Suur on minu hukatus, Et su wastu olen pannud, Oma hinge ära annud.

3. Issand Jumal, halastaja, Sa mu ainus abimees, Sina ainus larmuandja, Onnistus on sinu käes! Sinu

juure ruttan ma : Jssand, Jssand, halasta ! Minu patud  
andeks anna, Surma orust wälja kanna.

(400, 1. 2. 4)

Gottfried Wilhelm Sacer 1635—1699.

Omäl wiisil. 317.

**144.** Su peale üksnes, Jeesuke, Siin maa peal mina  
loodan. Sa oled rõõmuks minule, Kust mujalt  
rõõmu ootan ? Ei olnud enne kedagi, Ei ole nüüdki üh-  
tegi, Kes mind wõiks hädast aidata. Sind palun ma,  
Mu lootus, Jeesus, awita !

2. Mu patt on suur ja raske küll, Mu süda nutab  
feda ; Oh anna feda andeks mull', Sest peastnud mind  
ju häda. Su Jsa seadis helduses, Et sina oled wahemees,  
Sest patu süüft saan lahti ma, Tee tõeks sa, Mis sina  
wõtnud tõuta.

(403, 1. 2)

Johann Schneefing † 1567.

Omäl wiisil. 253.

**145.** (105) Oh Adam, sinu efsitus On meie elu  
rikkund, Et patt on meie pärandus Ja  
kõikidesse tikkund ; See ussi töö On kõigile Suurt süüd  
ja nuhtlust saatnud ; Mu Jsale, Kes heldeste Meid Poja  
läbi peastnud.

2. Et Gewat nõnda peteti, Et patu fisse langes,  
Et Looja maha jäeti, Sest pidas surm meid wangis. Ei  
wõinud ka Meid aidata Ei ükski loodud asi. Sest lepi-  
tas Ja lunastas Meid armas Jeesus ise.

3. Nüüd walgus, tee ja wäraw ka On üffi Jeesu-  
kene, On Jsa nõu, felt üksinda Kõik rahwas leiab õnne,  
Kes annetud Ja saadetud Meid wägewaste hoidma, Kes  
südameft Head ootab sest, See peab armu leidma.

4. Su püha sõna juhatab Mu jalad õige teele ;  
See koidutäht, see seletab Ja walgustab mu meele, Et  
leian ma Ja tunnen ka Su kaunid annid täiest, Kui us-  
ga Sind paluda Ma wõtan kõigest wäest.

(391, 1. 2. 5. 9)

Lazarus Spengler 1479—1534.

## 2. Usust, usuõigusest ja usujulgusest.

Wiisil: Mu elu Kristus ise 9.

146. (106) Arm olgu kõikidega, Arm meie Issan-  
dalt, Kes armastab meid wäga Ja tu-  
leb ülewalt.

2. Ei kitsa tee peal käia Saa meie sammugi, Kui  
tema arm ei hoia Meid elu otsani.

3. Su armu peale loodab Mu süda kindlaste, Ja  
kui mind häda ootab, Ei sa must ära jää.

4. Su ette, Issand, tulgu Mu palwe lõpmata, Arm  
kõikidega olgu! Arm olgu minuga!

(409, 1—3. 6)

Philipp Friedrich Hiller 1699—1769.

Wiisil: Nüüd surmukeha matame. 37.

147. (107) Kristuse weri, õigus ka On minu auu-  
kuub lõpmata. Ses kõlban Jumalale nüüd  
Ja kui ma taewa lähen siit.

2. Kui kohtu ette lähen ma, Ei ükski tohi kaebada:  
Ma olen andeksandmist saand; Tall on mu wõlad kautand.

3. Seft Jeesus on mu Issand nüüd, See püha Tall,  
kel pole süüd, Kes surnud risti peal mu eest: Ma seda  
usun südamest.

4. Nüüd Talle armust elan ma, Ja teenistuses rõõ-  
muga, Ja sõdin waprast patuga, Ei efsi enam meelega.

5. See weri saagu kuulunud, Ja sellega kõik puhas-  
tud, Kes tahtwad oma patuga Su were warju kippuda.

6. Auukuningas, mu Jeesuse, Sa Issa Poeg, ta sar-  
nane: Maailma peale halasta, Ja oma rahwast õnnista.

(412, 1—3. 5. 9. 10) Nicolai Ludwig Graf Zinzendorf 1700—1760.

Wiisil: Oh anna tuhat keelt sa mulle. 141.

148. (108) Nüüd olen mina põhja leidnud, Mis  
minu antru finnitab: Mu Jeesu haawus!  
Arm heitnud On ta, kes ikka halastab; See põhji ikka  
kindlaks jääb, Kui maa ja taewas hukka läeb.



2. Ta halastus on usu põhi, Mis ei wõi ära mötelda; Need armuläed on ikka lahti Mis patusele pakub ta; Ta hale süda järgest teeb, Kas tuled, tulemata jääb.

3. Ei meie pea hukka saama, Meid Jumal tahab aidata. Sest tuli poeg meid lunastama, Läks taewa, me eest palub ta. Ta hüüab mindki alati, Et teeksin lahti südame.

4. Kui igast tööst ma wiga leian, Mis olen teinud ilma peal, Siis Jeesu ette maha heidan. Kõik kütlemine kaub seal: Sest üksi tunnen rõõmustust, Et Jeesus on täis halastust.

5. Mis Jeesus tahab, sündku ikka, Sest tema rohkest halastab. On see mu meeles, pole wiga, Ta minu südant waigistab. Kas rõõmu mul, ehk häda weel: Ma loodan halastuse peal!

6. See põhja peale tahan jääda Senni kui elan ilma peal, Muud ma ei taha igatseda Kuni üks liige liigub weel. Küll igawest siis laulan ma: „See halastus on põhjata!“

(428, 1—3. 8—10)

Johann Andreas Rothe 1688—1758.

Omalt wiisil. 201.

**149.** (109) Kõik kallis hinge õnnistus Saab meile selgest armust, Ei peasta oma teenistus Meid ial põrgu hirmust. Ust aitab meid siin üksine, Ei maksa meie oma töö, Waid Jeesus on kõik maksnud.

2. Ei meie ennast dieti Wõind patutöö eest hoida, Ehk meie seda piüdsime, Ei olnud õigust leida; Sest ka wal töö kõik hukka läeb, Kui patule weel wõimus jääb, Mis emahust hakkab.

3. Et Kristus nõnda täiesti On käsu ise täitnud, Siis tuleb õigus rahwale, Nii kuidagi näitnud: Et Kristus oma werega Meid peab õigeks tegema, Kes meie wõlad maksnud.

4. Käst näitab üles eksitust: Siis süda muret kannab, Ja Jeesu armuõpetus Siis jälle rõõmu annab.

Ta ütleb: „Otsi Jeesust Krist!“ Ei käst ei anna hingamist, Ei wõi meid õigeks teha!

5. Kel õige usk on iialgi, See piitab head ka teha; See usk ei kõlba kuhugi, Kus head ep ole näha; Usk süüti uski õndjaks teeb, Heast teust lähem abi näeb, Sest tunnust' õiget usku.

(411, 1. 4. 6. 9. 10)

Paul Speratus 1484—1551.

Omalt wiisil. 202

150. Müüd, ristirahwas, laulage Ja olge wäga rõõmsad, Ja rõõmuga kõik tänage, Ja kiitma olge waprast, Mis Jumal meile teinud head, Ja tema suure armu tööd, Mis tema kallist saatnud.

2. Ma olin kuradite käes, Ja läksin surmas, huffa patt ööd ja päewad minu sees Wull' tegi rasket waewa, Mu häda kaswis otsata, Mu elu oli kõlbmata, Sest patt min oli rikkund.

3. Siis waatas Jumal haledast Mu ütlemata häda Ja ise lubas wägewast Mu waewa lõpetada. Ei jäänud paljaks mõtteks see: Ta andis ära heldeste, Mis temal kõige kallim.

4. Ta ütles Bojal': „Müüd on aeg, Ma pean armu heitma: Oh mine minu armas Boeg, Müüd waestel' abi näitma! Meid patu hädas awita, Ja surma wõimus sureta, Ja saada neile elu.“

5. Boeg tuli isa rüpe seest Mu juure maha tawast, Sai mulle wennaks igawest, Müüd aitas kõigest waewast; Ehk oli sala tema au, Ei olnud süüski tühi nõu; Ta tuli põrgut wõitma.

(429, 1. 2. 4. 6)

Dr. Martin Luther 1483—1546.

Wiisil: Ma tahan jätta maha. 245.

151. (110) Ma tean, mis mina usun, Mis kõikumata jääb, Kuis julgeste ma usun, Kui ilm ka huffa läeb. Ma tean, mis appi tõttab, kui käes on surmöö, Kui ebatarkus petab, Ja nurja läeb ta töö.

2. Ma tean, mis kõiges elus Ei minust maha jää. Mul kindel koja alus, Mis kadumist ei näe: Need on mu Jeesu sõnad, Need selged sõnad kõit! Ses kaljukindlas linnas On minu warjupaik.

3. Ka tunnen mina seda, Kes toda ehitab: See on see Issand, keda Kõit taewas kummardab, See, kellel' seerawimid! Auu, wäge annawad, Ja kellel' keerubimid! On püha teenijad.

4. See on see armupäike, Mu Issand Jeesute, See walgus, kelle läige Wiib warjud laugele. Et tõusku tuuli palju, Ei fiiski kõigu ma, — Mu alus ja mu kalju On Dnnistegija.

(416, 1—4)

Ernst Moritz Arndt 1769—1860.

Omalt wiisil. 266.

152. Mu nimi taewas kirja pandud, Ma olen laps, seks arwatud, Saan isa süles hoolikast kantud Ja hellast temast armastud. Ma tahan ikka tema armus Siin lapselikult hingata, Ei muud ma tea omas rõõmus Kui halastusest rääkida.

2. Kuis ma find tänan, hinge hoidja, Et sa nii õndsaks tegid mind! Mind otsisid, oh helde kaitseja, Ehk küll ma eksind, põland find. Sa hüüdsid: „Lambuke, oh tule!“ Su juure, Jeesus, läksin ma Ja kostsin: „Karjane, siin olen, Oh wõta mind su omaks ka!“

3. Kuis oled sa mu wastu tõtnud, Mind rõõmustanud südamest; Kuis oled lahkest wastu wõtnud Mind, oma karja lambukest! Mu haawu oled parandanud Ja pannud Isa sülle mind. Sa hüüdsid: „Armud oled saanud, Ma olen patust peastnud find.“

(422, 1—3)

Salomon Franck 1659—1725.

Wiisil: Oh hinge sõber, õnnis olen. 333.

153. (111) Mu hinge karjane Jehoowa, Ei saa mul puudust olema. Ta söötab mind, see helde Looja, Seal rohumaa peal armuga; Mind wärske eluwee-



le saadab, Rüst oma karja lambaid joodab. Kui mina wä-  
find, tõbine, Kui süda patu hädas nutab, Siis minu jä-  
rele ta ruttab, Toob elurohtu hingele.

2. Mind saadab õige tee peal sinna, Käib ees, ma  
läen ta järele, Kui on ka pimedasse minna Siin surma-  
drus hädaste, Kus on teerajad wäga kitsad, Kus ohakad-  
ja kibuwitjad, Ei siiski mitte kardata ma! Ta minu juures,  
minu walgus, Mu kepp ja sau on tema õigus, Ta õla  
peal ma hingan ka.

3. Sa, Jeesus, laua walmistanud, Mull' sõnas,  
sakramendis ka, Waenlaste nähes ehitatud Sa wäe, rahu,  
rõõmuga. Su rõõmuõli mind siis wõdiab, Kõik muret, kurb-  
tust ära wõidab, Mind täidab sina armuga, Mind eluka-  
rifast ja joodab, Mu närtsind hinge heldest söödad Sa  
kalli taewamannaga.

4. Ei sa mind iial maha jäta, Sa minu helde kar-  
jane, Su truudus mind ei ilmas peta, Waid käib mu jä-  
rel hoolfaste, Surm ihu, hinge lahutagu, Su tõutus mu  
päralt jäägu, Et jään kui laps su majasse. Kes tohib  
poega taewast a'ada! Ei keegi teda ära saada. Ta läheb  
taewa rõõmfaste.

(419, 1—4)

Johann Anastasius Freylinghausen 1670—1739.

### 3. Ühitisemisest ja waimulikust wõitlemisest.

Wiisil: Kes Jumalat nii lasseb teha. 143.

154 (112) Kes tahab tõest armastada, Ei falli peiu-  
tada Maad ühtiasi sealt taewa seest. Raht isandat ei keegi  
jaa Ühtaegu truust teenida.

2. Hing, miks siis lonkad kahes mõttes? On Ju-  
mal waraks arwata, Miks tühjad asjad siis sind pettes.  
Weel jõudwad kinni pidada? Ei pruudiks sind ta nimeta,  
Kui ilmast pole lahkund sa.

3. Kui tahad ristust omaks hoida, Siis teda üks-  
nes himusta, Ja ära lasse ennast wõita, Waid kurja himu.

wõida ja. Su liha peab surema Weel enne, kui siit lah-  
tud ja.

4. Miks oma asju tood mu ette, Ilm, mis mul  
sooga tegemist? Meid paku oma laste kätte: Mu päralt  
jäägu Jeesu rist! Kui jääd mu osaks, Jeesuke, Siis tõit,  
mis nduan, on mu läe.

(448, 1—3. 6)

Erasmus Francisci Fing 1627—1694.

Wiisil: Mu Jeesus, elu walgustus. 32.

**155.** (113) Loo puhas süda minule; Patt aja mi-  
nust kaugele Ja teela teda wägewast Mu  
südamesse asumast.

2. Sull' awan, Jeesus, ukse mä: Jää ja mu sisse  
elama Ja pühi wälja roojus tõit Mu hingest, mis su  
elupait.

3. Su hea Waimu walguses, Su hehkja palge hii-  
guses, Mind saada kõigel eluteel Nii kaua, kui mul  
kää weel.

(453, 1—3)

Heinrich Georg Neuß 1654—1716.

Wiisil: Hinge peitke. 157.

**156.** (114) Jeesus, meie eel Käi ja elu teel, Siis  
su järel wiibimata Käime ilma kõikumata,  
Kunni ja meid siit Kodumaale wiid.

2. Tuleb kannata, Siis meid linnita. Meie lae-  
bada ei taha, Olgu põli kuigi paha. Wiimaks risti tee  
Wiib ju sinule.

3. Jkka meiega Ole, Issand ja! Ja kui kõrbest  
läbi käime, Mita, et tõit kanda wõime; Oma koju wii  
Sa meid wiimati.

(442, 1. 2. 4)

Nicolaus Ludwig graf Zinzendorf 1700—1760.

Wiisil: Oh Kristus, Sunastaja. 194.

**157.** (115) Mu oma !sina oled, Mu armas Jeesuke,  
Kui ja mu sisse tuled, Ei muust ma hooli.

gi. Sind mina meeles kannan, Su omaks ennast annan :  
Et andsid ennast mull'.

2. Mis oleksin siin ilmas Ma, Issand, sinuta? Su  
kallis armu hõlmas, Seal rahu maitzen ma. Tee lahti  
minu süda, Et rõõmsast tunnen seda Ja usus otsin sind.

3. Kui helde on ju süda Mu wastu alati! Kui  
koormab patt ja häda Mu hinge raskeste, Siis armsaste  
mind kutsud, Ja hingamist mull' pakud, Et kinnitub saab  
hing.

4. Oh seda armu wara Mull', Issand, hoia sa!  
Et ta ei kauaks ära, Seks tahan ise ka Su Waimu wal-  
gust hoida Ja palwes appi hüüda Sind wara, hilja ka.

(462, 1. 2. 5. 6)

Omalt wiisil. 138.

158. (116) Oh wõitlejad, et käige peale! Et käige  
Talle jälgedes, Kes auuga läks Siioni  
mäele, Kõik waewa, naeru kannates: Kui Pea ju wõidu-  
trooni saand, Laist liige see, kes maha jäänd.

2. Mis kardate? Et seiske kindlast Nii walwates  
ka paludes, Eks Kristus wõimust saanud auusast Seal  
mau pead rõhudes? Nüüd käige järel Waimu wäes,  
Siis wõidu saate Kristuses.

3. Nus nõdrus meil, siis Tall on tugew Meil  
waesus, Issand rikas on, Ka imeteust on ta wägew,  
Kel peas on kallis wõidukroon Eks see ei jõua aidata,  
Kes kõik wõib üles pidada?

4. Ei ükski sa aukrooni näha, Kui ta ei wõitle Jee-  
su wäes, Ei kurje himusid löö maha, Nii kaua, kui weel  
hing ta sees; Kes aga wõitleb, sõdib teal, Saab õige  
rahu kätte seal.

5. Siis walwate ja käige peale, Ja palwes hästi  
wõidelge. Seks, kunni saame sinna mäele, Kus wõitu lau-  
lab Talle: Saab otsa ärgipäewa töö, Siis hingamise-  
päew on kae!

(472, 1. 2. 6. 8. 9)

Johann Jakob Rambach 1693—1735.



159. (117).



Kes on minu wennad? Kes mu õed



on? Need on Jesu liitmed, Need nad tõest on.

2. Karjake, see väike, Karjast tunneb ta, Hüüab maa peal teda: Õnnistegija.

3. Need on lapsukesed, Sündind Jumalast. Kes ford taewas saavad Temalt auustust.

4. Need on minu wennad Need mu õed on. Ikka jälle ütlen: Jah, need tõest nad on.

Inglismaalt.

Omalt wiisil. 65.

160. (118) Võitle hästi, kui sind armsast Jumal tõmbab omale, Et su waim võiks raskest koormast Lahti saada õieti.

2. Võitle, küll on wäraw kitsas, Waewaline elutee; Kõik teeb kahju sul siin ilmas, Mis ei saada taewasse.

3. Võitle palwes, õhkamises Wäsimata, lõpmata, Võida wahwast usinuses, Eõdi õõd ja päewad ka.

4. Kui sa himul' annad wõimust, Laifalt lepid lihaga, Siis sa maha jätab Jeesust, Armuküünal kustub ka.

5. Liha himustuse tuli Teeb sind tuimaks, sõgedaks, Sa söõb ära usuõli, Teeb su südant pimedaks.

6. Dige truudus püüab käia Glutee peal alati,  
Ei ta iial patust liha, Hellitada tahagi.

7. Dige truudus jätab kära, Liha rõõmu ilmale,  
Tal on taewas rõõmuwara, Sinna läheb elutee.

8. Wõitlejad, oh seda hoidke, Urge kartke midagi,  
Jeesu jälgis ikka käige, Taewa poole tõtate!

(482, 1-3. 8. 9. 11-13) Johann Joseph Wickler 1670-1722.

Omalt wiisil. 121.

**161.** (119) Mu järel, hüüab Jeesufe, Rõik ristirahwas  
tulge! Maailma ära jalgage, Mu armu  
kutsmist kuulge; Ka oma risti kandke teal, Ja käige  
minu jälgi peal.

2. Ma olen walgus sellele, Kes mind siin taga  
nõuab; Ei pimeduses komista, Kes minu juure jõuab.  
Ma püha elu õpetan, Ja taewa teele juhatan.

3. Ma näitan, mis teii' kahju teeb, Et wõite põ-  
geneda See himu eest, mis südant sööb, Ja patust taga-  
neda. Ma olen hinge kalju ka, Ja taewa rõõmu andija.

4. Kui teil on raske, käin ma eel, Ja teie kõrwas  
seisan; Ma murran teed ja wõitlen weel, Ja teie krooni  
hoian. Laist julane, kes seisma jääb, Kui tema isand  
sõtta läeb.

5. See omast elust ilma jääb, Kes elu hoida  
püüab; Kes Kristusega surma läeb, See elu jälle leiab.  
Kes oma risti põlgab nüüd, See põlgab taewa auu ja  
hüüd.

(458, 1.2. 4-6) Johann Scheffler 1624-1677.

Omalt wiisil. 62.

**162.** (120) Ülempreester, kes ja tõest Ennast ohwri-  
nud mu eest, Anna, et ka minu süda. Wõiks  
weel siin su ohwriks saada.

2. Tapa siis ja sureta Minu meel ja himud ka,  
Eht teeks tuhat walu: tõmba Hingest kõit, mis minu oma.

3. Ihu, hinge, mis mul on, Hoopis sulle ohwriks toon: Oh et nüüd ei mingisugust Toomata jääks enam minust.

(478, 1. 3. 4)

Johann Scheffler 1624—1677.

Wiisil: Argake! nii wahid hüüdwad. 355.

**163.** (121) Juse kaew ja selgem Kristallimerest trooni eel. Hülgagu küll kerubimid Ja säragu küll seerawimid: Su auu on nendest suurem weel. Tsemärgiks ole ja Ja täheks mulle ka, Sa mu abi! Wind armuga Nüüd awita, Et püha oleksin kui sa.

2. Walwas Jeesus, palwes walwad, Töös wäsi-mata ennast waewad, Ja päewal, öösel kannatad: Is-sand, keela hinge tuimust, Kõik hooletust ja waimu lais-kust, Et tõusen, kui sa äratad. Jah anna walwamist Ja õiget palumist, Walwas Jeesus! Wind armuga Nüüd awita, Et hoolsast walwaksin kui sa.

3. Helde Jeesus ilka lahke Sa oled ja su arm on rohke. Ka sinu põlgajatele; Sinu armas päike paistab, Maad sinu wihmakene kastab Ka kurjategijatele. Wind ise õpeta Ka lahke olema, Helde Jeesus! Wind armuga Nüüd awita, Et helde oleksin kui sa!

4. Puhas Jeesus, omas elus Sa oled puhas mõttes, teus Ja kõiges omas seisuses. Puhas sinu hing ja ihu Ja puhas waim ja kõik su tegu, Jah puhas surres, elades: Oh mu Immaanuel, Ka mind tee puhtaks weel! Puhas Jeesus. Wind armuga Nüüd awita Et puhas oleksin kui sa!

(475, 1. 3. 4. 6)

Bartholomäus Crassellius 1677—1724.

Omaj wiisil. 187.

**164.** (122) Jeesus, oh aita, et wõimust wõin saada, Katju, kui pimedus kipub mu peal, Püüab mind petta ja kahju mull' teha! Tõnetu pole nüüd põrgu selts weel: Kurat mind kawalast kiusata nõuab, Kurwas-ta, jõeluda, rikkuda püüab.



2. Jeesus, oh aita, mind otsid sa omaks, Aita, et kurat, mu liha ja ilm Wägisi mind oma wõrku ei tõmbaks, Ega mind petaks ka meelitaw film; Seestpoolt ja wäljast teeb patt mulle häda! Ara sa lae ta kätte mind jääda.

3. Jeesus, oh aita, kui mäsama tõtwad Kadedus, nõrkus ja julgus mu sees, Kui minu himud mind kiusata wõtwad, Seisku mu kurjus siis selgest mu ees, Olgu siis minule enesest häbi, Suregu liha su haawade läbi.

4. Jeesus, oh aita, et mina ei lähe Nõrgaks, kui walemeel ligub mu sees, Tahab ka kõwerat õigeks siin teha, Olgu mul wõimus siis Jumala wäes. Seisa mu poolt, oh mu walgus, mu Jumal, Et ma wõin mõista, mis õige, mis rumal.

5. Jeesus, oh aita, et wõideldes wõidan, Runni mind ehitab wõimuse kroon; Siis ma sind kummardan, tänan ja kiidan, Alati kiituselaulusid loon, Seal kus see nimi saab kiidetud järgest, Ilmsiks su wägi on saanud ni-rohkest.

(444, 1. 2. 4. 6. 9)

Johann Heinrich Schröder 1666—1699.

Clawalt.

165. (123)



Ara, oh ris - ti rah - mas,



Waat ju - ba ku - mab toit! Wõit - le - ma o - le

Laske lauluraamat.



wah-was, Mei-e käes on wõit! Wal-mis-ta



wa-ra tee . . . le Sa-pa-ne wõõ-le wõõ:



Wee-reb ju päike öö-le, Siis on ot-sas töö.

2. Tõuse siis, tõtta tööle! Lõuna aeg juba läe!  
Eks sina Jeesusele Elu anda täi? Kristuse risti külge  
Siha ja himud löö — Weereb ju päike ööle, Siis on ot-  
sas töö.

3. Arka, ju õhtu jõuab, Lõpmas ju palaw päew!  
Kõik meie jõudu nõuab Wiimse aja waew. Tungi siis  
wahwast peale Runni weel walguš kää: — Weereb ju päi-  
ke ööle, Siis on ot-sas töö.

R. Holst.

#### 4. Ristist ja rõõmust.

Omäl wiisil 143.

166. (124)

Kes Jumalat nii lasseb teha, Kui tema  
tunneb ülewelt, Ei Jumal temast ära lähe,

Eht temal küll on häda käes; Siis sina usku tunnistad, Kui hädas usud Jumalat.

2. Mis on sul suurest murest abi? Mis kasu annab kurvastus? Sa läed küll wanaks mure läbi, Ei lõpe sinu wiletsus; Kui sina liiast muretsed, Siis oma waewa kaswatad.

3. Kõik olgu nii, kui Jumal tahab, Kes kõige asja tegija; Kuis tema sinu osa jagab, Nii pead rahul olema. Küll Jumal teab selgeste, Mis tuleb tarwis kõigile.

4. See Jumal, kes mind kurwastanud, Võib pea jälle rõõmusta; Kui muretund on mööda läinud, Siis tuleb tema abiga: Kust siis ju meel ei mõtlegi, Sealt tuleb abi sinule.

5. Siis wõta wiimselt see hea nõuu: Tee tööd ja palu Jumalat! Ja anna lauldes talle auu Ka siis, kui kurja kannatad. Kes Jumalast ei tagane, Ei Jumal seda unusta.

(492, 1—4. 7)

Georg Neumark 1621—1681.

Wiisil: Kes Jumalat nii lajeb teha. 143.

167. (125) Kui rist on ränk, siis taewas lähem, Kel rist, sel Jumal ligi ka. Sull' libalust on taewast kallim, Kui oled ilma ristita; Sind tuleb õndsaks arvata, Kui risti koormat kannad ja.

2. Kui rist on ränk, siis usk on kangem, Ei kogu usk siin ristita. Su hinge põld on tuhast kuivem, Kui nutust ta jääb kastmata. Kuis tuli kulda puhastab, Nii rist ka usku seletab.

3. Kui rist on ränk, siis meel ka heldem, Eks kaswa tuli tuulega? Nii on ka päewa selgus kallim, Kui pärast sadu paistab ta: Mis õli tuleleegile, On rist ju armastusele.

4. Kui rist on ränk, siis kroon on kallim, Mis taewas pandud tallele. See järele on himu suurem, Mis nüüd weel pandud warjule. See kroon kõik koormad tergete teeb, Et süda suurest rõõmusest keeb.



5. Sa ristipoodud Jeesus, anna, Et armsaks lähets mulle rist! Mind kõigest ristist läbi kanna, Ra anna mulle armulist, Et usk, kui risti kannud teal, Siis saaks ka elukrooni seal.

(497, 1—3. 7. 8)

Benjamin Schmolck 1672—1737.

Wiisil: Oh Jeesus, sinu walu. 237-b

168. (126) Mind wõta rõdmustada, Ma palun, Isa sand, sind, Suur on mu patu häda, Mis hirmsast waewab mind! Sest üksi sinu poole Ma hüüan risti all Ja loodan armu peale, Mu Peastja, ülewal!

2. Mind kiufab kawalaste Weel hinge waenlane, Ma langen sügawaste, Kui ja ei lähene. Ja wõtab oma wangi Meid liha himuga, Ja petab waesid hinge Maailma iluga.

3. Oh õnnis, kui ja ootad Siin abi Jeesu käest, Ja armu saada loodad Ja püha sõna wäest: „Mu juure kõik nüüd tulge, Oh waesed waewatud, Mu armu sõna kuulge, Kes raskest koormatud!“

4. Sest, Isa, ülendada Sind tahan igawest, Ja, Poeg, sind auustada Ra kõigest südamest. Seks Püha Waimu läbi Mind usus kinnita, Ja anna heldet abi, Et kaswan armus ka!

(505, 1. 2. 4. 8) Johann Wilhelm von Fürstenberg, 1551—1559 Viivimaa ordomeister, 1560 Wisjandi lossis wangi wõetud, suri Wenemaal 1568 ära wangipõlwes.

Omäl wiisil.

169. „Kõik tulge minu juure nüüd, Kui waewawad teid raskest süüd!“ Mii armas Jeesus hüüab; „Noor, wana, suur ehk wäikene! Ma annan armu sellele, Kes andeksandmist püüab.“

2. Kes minu ifke wõtawad, Ja minu koormat kannawad, Ei need näe pörgu waewa: Neil' olen ligi järegeste Ja aitan kanda heldeste, Et nemad saawad taewa.“

3. Maailm küll tahaks õnnistust, Kui poleks risti, wiletsust, Mis wagad kannatawad; Teist nõuu ei ole ometi: Need peaswad pörgust üksine, Kes Jeesu risti kandwad.

(495, 1. 2. 4)

Hans Wigstätt 1547.

Dmal wiisil. 239.

170 (127) Mis waewab sinu südant, Mis iial nõu-  
ad ka, Sell', kes on meie Issand, Kõik  
hooleks anna sa: Kes tuuli, pilwi, taewast Kõik hästi wa-  
litseb, Küll see sind peastab waewast Ja su eest muretseb.

2. Sa pead Isa uskma, Siis käsi hästi käib, Ja  
tema peale waatma, Su töö siis korda läeb. Ei ai a liiad  
mured, Ei maksa kurbustki, Sest Jumal tahab palwid,  
Siis aitab heldeste.

3. Kõik wõid sa, Issand, teha, Sest sul on rohke  
nõu: Su töö on hästi näha, Su wiis on selge au. Kes  
sündab wastu panna, Kui oma lastele Kõik abi tahad  
anda Siin hädas rohkeste?

4. Oh jäta mured maha, Mis südant waewawad  
Ja wõtiwad walu teha, Et wäga kurwaks saad. Su kohus  
pole seada, Neid asju ilma peal: Kõik Jumalal on teada,  
Mis kasuks tuleb teal.

5. Kõik tema hooleks anna, Sest ta kõik targaks  
teeb; Siis saad sa imeks panna, Kui see kõik korda läeb,  
Kui tema imeabi, Nii kui ta tõutand, Sind mureorust lä-  
bi On armust awitand.

6. Oh wõta lõpetada Kõik meie häda teal, Meid  
nõtru toetada; Su helde i'ameel hoopst kandku meie pä-  
rast, Et meie peaseme Sest kurja ilma kärast Ja taewa  
läheme.

(508, 1. 2. 4. 7. 8. 12)

Paul Gerhardt 1606—1676.

Dmal wiisil. 282.

171. (128) Mits mu süda ennast waewab? Mul on  
ju Jeesuke! Kes mult teda wõtab? Kes  
mind keelab taewa saamast? Jumala Pojaga Usus elan  
kindlast.

2. Alasti ma emahust Ilmale Tulingi Polnud mul siis rikkust; Alasti ma lähen ära Surema Hauda ka, Jätan oma wara.

3. Kõik, mis mulle waraks pandud, Pole mu Oma ju, Jumalast ta antud; Tahab ta kõik ära wõtta, Wõt-fu ta! Siiski ma Tahan kiita teda.

4. Jumal on nii sagedaste Kõõmuvstand, Suhatand Südant wägewaste; Kunnan siis, mis peale paneb. Truu on ta, Helde ka, Isa wiisil nuhtleb.

5. Mis on ilma warandused? Kallis kuld On ju muld, Waewab inimesi: Taewas on need kaunid annid, Tõsine Karjane Eõõdab seal mu hinge.

6. Karjane, sind kiidan kõrgest, Et sa mull', Mina sull' Omaks saanud järgest. Olen sinu kallis wara, Ise sa Werega Mind ju ostsid ära.

(504, 1—3. 4. 10. 11)

Paul Gerhardt 1606—1676.

Dmal wiisil. 235.

**172.** (129) Ei lahku mina sinust, Mu ainsast Ju-malast, Sest sa ei lahku minust, Waid hoiad wägewast Wind ikka hoolega; Su filmad mu peal' waatwad, Su käed mind truust saatwad, Sa aitad armuga.

2. Kui pöörab ära minust Maailma hea meel, Siis leian armu sinult, Oh Isjand, ikka weel! Sa aitad häda jeeft, Sa peastad patu häbist, Sa aitad tõbest, wangist Ja hoiad surma eest.

3. Su peale mina loodan, Kui häda, waew on käes, Ma sinult abi ootan, Wu Jumal, abimees! End ihu, hingega Ma annan sinu kätte; Kõik, mis ma wõtan ette, Su hoolets jätan ma.

4. Ei fina falli seda, Mis mulle lahju teeb, Ta siis, kui tuleb häda, Su isafilm mind näeb; Ka Poja andsid sa, Kes patu ära wõitnud, Mu ihu, hinge toitnud, Sest tahan tänada.

(484, 1—4)

Ludwig Helmbold 1522—1598.



Omäl wiisil. 79.

173. Mu süda, miks sa muretsed, Ja miks sa ennast kurwaks teed, Ja tühja igatsed? Su lootus olgu Jumal teal, Kes kõik on loonud ilma peal.

2. Et minu Sja oled sa, Ei sinu laps jää aitmata, Sul helde isameel. Sest muld ja põrm siin olen ma, Ei kustgi maa peal rõõmu saa.

3. Kõik, mis siin on maailma peal, Kuld, hõbe, suureline meel, Au, rikkus, lust eht rõõm, Ei lesta see meil' igawest, Ei tee ta õndsaks hingekest.

4. Sind tänan, Kristus, südamest, Et oled teada annud sest Mulla' oma sõna sees; Oh anna usu kinnitust Ja minu hingel' õnnistust.

(513, 1. 3. 7. 8)

Hans Sachs 1494—1576.

Omäl wiisil. 112.

174. (130) Oh Jumal, sinu peal' On julge minu meel, Sa wõid mind awitada, Mu wae-wa wähendada, Küll lõpeb minu häda, Kui tahad teelda seda.

2. Eht waewawad mind nüüd Mu rasked patusüüd, Ma tahan, Jeesus, loota Ja sinult abi oota; Su hooleks ennast annan, Kas suren ma wõi elan!

3. Eht surm mind suretab, Surm mulle kasuks saab: Sest Kristus on mu elu, Mu kõige kallim ilu, Mind surmast läbi kannab, Ja elu mulle annab.

(520, 1—3)

Sigismund Weingärtner 1609.

Wiisil: See päew nüüd meile kätte sai.

175. (131) Laps, wõta wastu rõõmsaste, Mis Jumal seab targaste, Kui mässab, möllab torm ja tuul, Siis ole julge: kasuks sull', Mis Jumal teeb.

2. Ta meel on kõige heldem meel, Ta pole kurja soowind weel, Ta saadab sulle hingamist; Sest wõta wastu rahulist, Mis Jumal teeb.

3. Ta süda kõige truim on, Sest ta on õige Riideon: Ta sõdib, walwab nende eest, Kes rahul seega südamest, Mis Jumal teeb.

4. Ta wägewaste walitseb, Ta meise suwe, talwe teeb, Maa wilja, rohtu kaswatab, Kuu, päike seda kuulutab, Mis Jumal teeb.

5. Waat taewas on sul walnis kroon Ja Jeesu kõrwas rahu troon, Seal ma tseb siis ja kiidad ja Weel rõõmsaste ja lõpmata, Mis Jumal teeb.

(500, 1. 2. 4. 6. 11)

Paul Gerhardt 1606—1676.

Omäl wiisil. 487.

**176.** (132) Dota, hing, oh oota Issandat sa, Tema peale looda, Ta on peastija. Dö wististe Läeb sull' koidule, Talwe järel tuleb kuldne kewade. Mu-rede morus ja häda sees Du sul warjuls Jumal, truu abimeees.

2. Dota hing, oh oota Issandat sa, Tema peale looda, Ta on peastija. Kui lanzeb töif, Sul on warju-paif. Rangem fui su kaitsja pole laente kait. Ta on ju aitja su häda sees. Meidki, Issand, aita, truu abimees.

(525)

J. Fr. Räder 1815—1872.

Omäl wiisil. 249.

**177.** (133) Mis Jumal teeb on ifka hea, Ta taht-mine jääb õigeks, Ma jään nüüd üsna rahule, Rõit jätan tema hoolets. Wu Jumal ta, Kes wäega Meid hädas hoida mõistab, Ta tehku, mis ta tahab.

2. Mis Jumal teeb, on ifka hea, Ei ta mind ilmas peta. Kus saadab ta, seal õige tee, Ei ta mind maha jäta. Ta armust mull' Saab juba küll; Eht olgu häda käes, Ta wõib mind peasta wäes.

3. Mis Jumal teeb, on ifka hea; Eht wähest pean jooma Ra murepeekrist rohkeste, Ei jää ma siiski kartma, Sest wiimati Saab ometi Wu süda kallist rõõmu, Mis lõpetab kõif hirmu.

4. Mis Jumal teeb, on ifka hea See lootus ei tee häbi. Eht käigu minu elu tee Ra hädast, surmast läbi: Wind heldeste Ja truuste Wu isa süles kannab. Ta andku, mis ta annab!

(507, 1. 2. 5. 7)

Samuel Rodigast 1649—1708.

Omäl wiisil. 257.

**178.** Kõik sündku ikka nõnda muul' Kui Jumal ta-  
hab taewast, Ta tahtmine on õige küll, Ta peas-  
tab kõigest waewast. Kui usume Ja loodame Eiuu tema  
peale kindlast, Eius awitab Ja finnitab, Ei karista  
meid liiast

2. Wu armas Snnisteaia, Wind tiima ala wõta,  
Kui kurat tuleb tinsoma, Eius mulle appi tõtta. Wa pa-  
lun sind, Dh aita mind, Wu Jumal, kõiges waewas!  
Ihm otja saab, Su sõna jääb: Wu elu olgu taewas!

(493, 1. 4) Albrecht, Brondenburg Kulmbachi Markkrahw 1522—1557.

5. Iseäralikkude seisuste ning aegade  
laulud.

a) Lapsepõlwe laulud.

Wiisil: Dh Jeesus Kristus, tule ja.

**179.** (134) Dh Jeesus Krist. meid awita. Ea olid  
lapspõlwes ka, Ea olid waga lapsute, Ei  
itkund patt sind kurjaste.

2. Eest palume sind lapsed ka: Dh anna meile ar-  
muga, Et sinu täsku täidame, Su jälgis, Jeesus, kõnnime.

3. Dh anna Waimu heldeste, Eius õppime ka truu-  
iste, Ja õiget põhja leiame, Su armus ikka seisame.

(546)

Böömima wennad.

Wiisil: Meil' oma sõna finnita.

**180.** (135) Wind, Jumal, kaitse armuga, Wu ar-  
mast isa, ema ka, Wu õdesid ja wendi ja  
Kõik hoia rohke abiga.

2. Kõik suguseltsi õnnista Ea oma kalli armuga,  
Wind hoia pattu tegemast, Ja pühitse mind, oma last.

(545)

Johann Heermann 1585—1647.



Wiiji! Nüüd on see päew ju lõppenud. 18.

181. (136) Ma olen wäike lapsuke Ja püüan õnnis-  
tuft, Ma olen rawmust nõdruke, Ei tea  
hakatuft.

2. Sa olid, Õnnistegija, Mu heats lapsuke! Sa  
ostsid oma werega Mu hinge omale.

3. Nüüd, armas Jeesus, anna sa, Et tänada woin  
sind; Ma olen ilma kartmata, Et armastasid mind.

4. Wind wõtsid lapsuks wastu sa Ristmises helde-  
te, Ja kui weel olin mõistmata, Wind löid ju uueste.

5. Mu hinge puhtaks, selgetks ja Siis pesid armsas-  
te, Küll jeda usun tõest ma: Mis puudub minule?

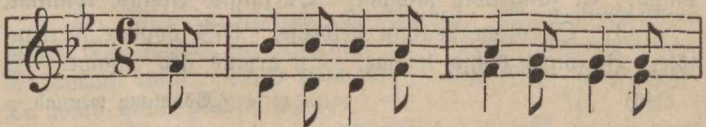
6. Ei ole jõudu ühtigi Mu waele lapse käes! Sest  
aita, Jäskand Jeesuke, Sa wägew abimees!

7. Mu südant hoia puhtalt ja, Et roojaseks ei saa,  
Mis pesid oma werega, See jäägu puhtaks ka.

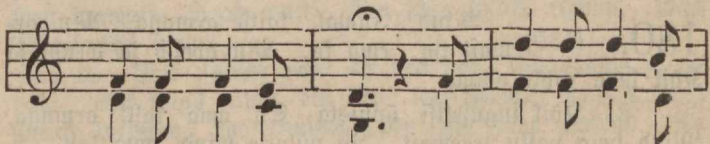
8. Kui puhtaste saan eland ma, Sest jeks sain risti-  
tud, Siis õnnist otša saada ja, Ja anna mulle suud.

(544, 1—3. 6—9. 12) Nicolaus Ludwig Graf Zinzendorf 1700—1760

182. (137)



Ma o - len wäi - ke tar - ja - ne, Mull'



loo - dud laul - ja keel, Sest lau - lan kui üks



lõ - o - te, Ja rõõ-mus on mu meel,

2. Ma taewa waatan ülesse, Siis tuleb meelde see,  
Et seal üks hea karjane, Ma tema tallele.

3. Sind, kallis taewa karjane, Ma tänan südamest,  
Et hoiad, kaitseb heldeste Wind oma tallefest.

M. Kõrber.

Omalt wiisil 387.a

183. (138) Olen Jeesu tallele, Rõõmus sest mu hin  
gete: Jeesus karjaseks mull' saanud, Hel  
dest hinge kosutanud, Wind ta tunneb, armastab, Nime  
pidi nimetab.

2. Tema helde hoiu all Olen kaunit karjamaal:  
Karjane mind õlal kannab, Wulle magust toidust annab;  
Ja kui tunnen jänu ma, Joodab ta mind armuga.

3. Ets ja hõiska, hingeke: „Olen õnnis talleker  
Ja kui õhtu jõuab maale, Jõuan sinu rinna naale, Ka-  
jane, seal hingan ma, Üliõnnis lõpmata.“

(547)

Luije v. Sahn 1724—1782.

b) Palwelaul ülemate eest.

Wiisil: Mu nimi taewas kirja pandud. 266.

184. (139) Täis tänu teda kummardagem, Kes kõik  
maailma walitseb, Ja tema kiitust kuuluta-  
gem, Kes heldusega walitseb! Ta kuud ja aastad mööda  
jaadab: Nad läewad, ta nad uueks teeb, Ta armul meie  
peale waatab Ning igaweste heldeks jääb.

2. Sa Isa taewas, suur ja wägew, Sind palume  
nüüd südamest: Oh ole meie hulgas tegew Ka edespidi

heldupest! Meid armust igas hädas aita Ja igas töös  
meid toeta; Meid aita wõidelda ja wõita Ning kiusatu-  
ses kinnita.

3. Meil' anna ikka kallist rahu Ja kaitse keisrit  
kahju eest; Et kurat kogudust ei löhu, Meid warja juma-  
likust wäest; Meilt keela ära patu häbi Ja tangelaelus  
kauta; Tee wabaks oma Poja läbi Meid igawese armuga.

4. Oh tröösti, Isa, neid, kes waesed Ja kannatawad  
risti all, Kes waesed lapsed, lejed naesed, Kes haiged,  
süüta wahi all: Oh anna ise, mis neil' waja, Meid toi-  
da. täida heldeste! Ja kui meid wiimselt kutsud koju, Siis  
wii meid taewa õndsaste.

(552, 1—3. 5)

J. Bergmann, sünd. 1856.

### c) Aasta aegadest ja iimadest.

Wiisil: Mu jõud sind tahan armastada. 138 ehk 141.

185. (140) Müüd rõõmsaks lähewad mu meeled, Et  
kätte jõudnud kewade, Müüd lahti peawead  
mu keeled, Ja minu healed laulule. Ma laulan päewad,  
laulan ööd, Ja kiidan oma Leoja tööd.

2. Puud metsa sees kõik pakatawad, Ja haljaks  
lähed karjamaa; Kõik linnud laulwad, rõõmustawad,  
Kõik lilled wõtwad õitseda. Kõik ilm nüüd seisab filma  
ees Kuld päikse paiste ilu sees.

3. Ma lauldes lähen karjamaale, Ma lauldes  
istun metsa sees, Ja annan tänu Jumalale, Et ilus kõik  
mu filma ees. Kui särast ilu juba teal, Mis olema siis  
weel saab seal.

Dr. Adelbert Hugo Willigerode 1816—1893.

Wiisil: Kõik tulge minu juure nüüd. 125

186. (141) Mu süda olgu rõõmus nüüd, Et Jumal  
jagab kaunid hüüd Sel rõõmsal suisel ajal.  
Waat rohuaiad õitsewad Ja ilusaste kosuwad Müüd kõi-  
gis paigus laial.



2. Mets pakult lehti lautab, Maa ruttu rohusti haljendab, See kõigil kaunis näha. Kõik lillakesed õitsewad Ja kauniste ka kaswawad: Mii mõtab, Jumal, teha.

3. Kõik linnud pesitelewad Ja oma laulu laulawad, Ja Loojat kiita püüdwad: In ööpik, lägu, lõuke Ja tumike ja tihane, Et metsad wastu hüüdwad.

4. Ja jõed keerul kohawad Ja wõsa warjul keerlewad Ja ääre tafa jookswad. Kus iganes on rohumaa, Seal wainul rõõmsa lauluga Müüd lapsed karja hoidwad.

5. Ei mina taha unusta, Waid ikka meeles pidada, Mis armas Jumal teinud. Kõik ilm ju kiidab tema tööd, Ka mina kiidan seda head, Mis film on temast näinud.

561, 1—4. 7)

Paul Gerhardt 1606—1676.

Wiisil: Müüd hingwad inimesed. 117.

187. (142) toonud, Müüd sügise on tulnud Ja wilud päewad Sui läinud mööda lendes, Kõik kaub silma nähes Ja inimene ise ka.

2. Miks tahad wastu panna, Oh hing, ja ennast anna Truu Isa hoolele. Ta heldeste sind loonud, Uut elu sulle toonud On armu nõuu järele.

3. Kui tema risti saadab, Mis armas, sinult wõtab, Tal süiski ifameel. Siis ärgem nurisegem, Waid seega rahul olgem, Mis tema peale paneb weel.

4. Kui armas ilma kära, Siis taewa annad ära Sa kerge meelega. Oh Jeesus, ja mind tõmba, Sind igatsema saada Meid oma armuwäega.

(562, 1. 3—5)

Heinrich Albert 1604—1668.

Wiisil: Jeesus, tule minule. 59.

188. (143) kuuldawal; Helde Issand, aita mind, Minu hingki otsib sind.

2. Tunne õhk nüüd talwine, Hüütab meie hingesse: Kuhu sui nüüd kadunud, Mis meil' armust annetud.

3. Lume walge willake Langeb maa ja järwele,  
Aga pehme tuule käes Sulab ta'gi päikse ees.

4. Kõik, oh ilma kuningas, Du su läsku ootamas:  
Kewad, sui ja sügise, Kare talwe tuisune.

5. Oh et sind ma õieti Kuuleksin kui nemadki, Et  
su arm saats wägewaks, Mis mu hinge juhataks!

(565, 1. 3. 4. 6. 7)

Joachim Neander 1650—1680.

#### d. Reisi laul.

Wiisil: See päew nüüd meie kätte sai. 85.

189. (144) Su nimel, Issand, kõnnime, Englide  
jeltsis reisime, Meid saada oma armuga  
Nii kuida Iisraeli ka. Kürielseison.

2. Oh ole meie jeltsimees, Kõi meie kaasas armu  
wäes, Meid meie tee peal juhata, Kõik õnnetusi keela  
ka. Kürielseison.

3. Eht keelaku meid mäed ja weed, Eht kurjad  
ilmad, pahad teed, Su abil siiski jõname Küll sinna,  
kuhu tahame. Kürielseison.

4. Sa, Jeesus, oled õige tee, Meid saadad sina  
taewale, Meid wõeraid oma maale wii, Seta sinu weri  
walati. Kürielseison.

(568)

Nicolaus Heermann † 1561.

#### e) Rodu laul.

Omalt wiisil, liisa 31.

190. Oh õnnis maja, mis sind wastu wõtab,  
Sa hinge sõber, Issand Jeesus Krist, Mis  
alati sind teretama tõttab Kui armsamat ja kallist külalist,  
Kus südamed kõik tufsuwad sull' wastu, Kõik filmad sinu  
poole waatawad; Kus ükski ei su käsust üle astu, Kõik  
sinu sõna kuulma nobedad.

2. Oh õnnis maja, kus ka lapsukesi Su juure  
kantak' palwe kättega, Oh laste sõber, kes ei hoidmast wäsi  
Meid suurema kui ema armuga, Kui sinu jalgele nad

liginewad Ning sinu magust kõnet kuulawad, Ning aeg-  
faste su kiitust healtsewad, Sind tundwad, oma armast  
Sesandad.

3. Oh õnnis maja, kus sa ligi oled, Kus rõõmus  
ükski sind ei unusta! Oh õnnis maja, kus sa aitma tu-  
led Ning oled sõber, arst ning tööstija! Kust siis, kui  
päewa töö on otsa saand, Kõik lähewad üks teise järele  
Mad sinna, kust sind Jsa läkitanud: Su suurde, kauni  
Kamajasse.

(534, 1. 3. 5)

Karl Johann Philipp Spitta 1801—1859.

## V. Surmast, ülestõusmisest ja igawesest elust.

Dmal wiisil. 9.

191. (145) ka. Mu elu Kristus ise, Surm mulle kasuks  
Tall' annan hingetese, Siis õndhast  
lahkun ma.

2. Suur himu on mul minna Siit ilmast rõõmuga  
Su juure, Kristus, sinna Su riiki pärima. ;

3. Kui tahtwad kinni minna Mu filmad, kõrwad,  
teel; Siis, Jeesus, kuule sina, Kui mina õhkan weel.

4. Kui süda, meel ja mõte Kui küünal kustuwad,  
Wind wõta oma kätte, Kuis sina tõutad.

5. Las' mind su külge jääda; Kui usklik lapsuke,  
Ja elu nõnda seada, Et saan siit taewasše.

(590, 1. 2. 4. 5. 7)

Anna, Stolbergi krahwi proua 1600.

Dmal wiisil. 37.

192. Müüd furnu teha matame, Ja usume kõik  
kindlaste, Et wiimsel päewal rõõmuga Ta  
jälle tõuseb elama.

2. Muld tema on, ja mullaks saab, Sest Jumal  
teda äratab, Kui furnud ja ka elawad Kõik kohtu ette  
tulewad.



3. Hing elab ikka Jumalas, Kes tema peale halastas, Ja wõttis Poja werega Ta patust teda puhasta.

4. Müüd jättem teda magama Ja läbi koju rahuga, Meid, armas Jeesus, walmista, Sest surm meil' tuleb nõnda ka.

(606, 1—3. 7) Michael Weiss † 1540.

Omaj. wiisil. 144. 145.

**193.** (146) Küll minu surm wõib ligi olla! Neg ära läeb, ots pea käre: Küll mullegi wõik ruttu tulla Su minu wiimne tunnike. Jeesuse pärast palun ma: Wind aita õndsast lahkuda!

2. Kõik enne ööd wõib teiseks minna, Kui oli wara hommikul! Et siin maailmas elan mina, Du alati surm ligi mul. Jeesuse pärast palun ma: Wind aita õndsast lahkuda!

3. Oh õpeta sa, Jeesus, ise Wind otša pääle mõtlema, Et põgenen su haawadesse, Ei patust pöörmist wiivita. Jeesuse pärast palun ma: Wind aita õndsast lahkuda!

4. Surm tulgu mulle homme, täna: Küll wõitu saan ma Jeesuses, Ta armu warjul seisan mina Ma hoitud tema were sees. Jeesuse pärast palun ma: Wind aita õndsast lahkuda!

5. Ma seini Jumalaga elan, Ja suren wiimaks julgeste, Nii kui ta teeb, nii rahul olen; Ma tean, usan tõeste: Jeesuse weres pean ma Siit õndsast üksford lahkuma.

(579, 1—3. 9. 10) Amalie, Schwarzburg-Rudolst. fr. pr. 1637—1706

Omaj. wiisil. 245.

**194.** (147) Ma tahan jätta maha Sind, kawal il-mamaa, Ei armastada taha Sind sinu patuga; Hea elu on seal taewas, See järel igatsen, Seal pole mina waewas, Kui siin su omaks jään.

2. Tee minuga kui tunned, Oh kallis Jeesuke, Ma palun, et sa annad Mull' aral' wõimuse. Kui pean tunda ma walu, Siis seda lühenda, Nii lõpeta mu elu, Et õndsast suren ma.

3. Mu hinge põhjas hiilgab Su nimi ja su rist, Ja rõõmustust mull' saadab, Oh Issand Jeesus Krist! Wen hädas ilmu mulle Seesama palgega, Mis risti peal sul oli, Kui mu eest surid sa.

4. Mu nimi pane üles Ka elukirjasse, Ja pea omas süles Mu hing siis ühtlasi Seal nendega, kes saanud Su riiki auuga; Siis suu ja süda wõtwad Su truudust tänada.

(587, 1 - 3. 5)

Valerius Herberger 1562—1627

Wiisil: Nüüd hingwad inimesed. 117.

195. (148) Kui noori lapsukesi Meilt riisub surma käsi, Ei ole kadund nad; Meid üle ilma waewa On Isa wiinud taewa, Seal nemad õndsalt elawad.

2. Nad Jeesu omaks saanud, Kui uuest sünnitanud On Waim neid ristimises. Mis wõiks neil wiga olla, Mis nende peale tulla? Nad Jeesu armu palge ees.

3. Oh kallis lapsukene, Ei sinu suremine Nüüd pole warane! Sind hingama on pannud Ja oma karja kannud Nüüd sinu Issand Jeesuke..

(608, 1. 2. 4)

Joh. Andreas Rothe 1688—1758.

Wiisil: Minu hing, oh ole rõõmus. 288.

196. (149) Head ööd! Nüüd lahkun mina: Sõbrad ärge leinake! Ehk küll hale lahkumine, Selle peale mõtelge: Risti alt nüüd lähen ma Jeesu sülle hingama, Üle päewa kuu ja taewa Lendab waim ja jätab waewa.

2. Minu hing nüüd lauldes tõttab Taewa juure auusse: Seal mind Jeesus wastu wõtab, Ehitab mind kanniste, Kutsub oma lanale, Igawese rõõmule, Kus kõik pühad ringis istwad, Teda kiites heali tõstwad.

3. Pea saate jälle näha Taewa paradiisis mind,  
Sest et mina jätan maha, Kawal ilmamaa nüüd sind ; Nu-  
tuorg, sind jätan nüüd, Lahkun rõõmsast ära siit, Jätan  
kõik maailma waewa, Lähem, tänu Isal', taewa.

4. Kes mind mõttis lunastada, Jeesus Krist, mu  
funingas, Wõtab mind nüüd ehitada, Krooniga, kuis tõutas.  
Taewas mina elan nüüd ; Tuhat korda : Head ööd : Onda  
sa elu Jeesus andis Ja mind armust taewa kandis.

(571, 1. 2. 4. 6)

Omalt wiisil. 288.

197. Minu hing, oh ole rõõmus Ja kõik kurb-  
tust unusta, Sest sind käsis Isand Kristus  
Hädaorust lahkuda, Walust, hirmust pead sa Rõõmu sisse  
minema, Mis on kallid üle määra, Mis ei iial löpe ära.

2. Ööd ja päewad kisedasin, Hüüdsin appi. Suma-  
lat, Sest et risti waewa tundsin Sulgal peale tulewat.  
Ragu ootab rändaja, Et tee otsa jõuaks ka, Rõnda elu  
otsa ootsin, Ühest päewast teisi lootsin.

3. Ragu kibuwitsa lillil Ostad küljes kaswawad,  
Rõnda ristirahwa ümber Hirm ja häda piirawad. Ragu  
laened mere peal, Siis kui kostab tormi heal, Rõnda meie  
elu päewad Waewa wintsutada jääwad.

4. Kristus, kes sa koidutähets Üles tõusid minule,  
Sind ma kutsun abimehets, Ära jää must kaugele, Et ma  
rahu, rõõmuga, Täna saaksin lahkuda. Sina tulid lunas-  
tajaks, Ole mulle teeks ja rajaks.

5. Sinu külge ennast peidan, Kui mu ees on surma  
tee; Sinu haawust läbi tõttan Isamaale, taewasje ; Seal,  
kus kannis paradiis, Kuhu su arm rõõwli wiis, Sinna  
sa mind saadad ise Igawese auu sisse.

(589, 1—3. 6. 7)

Wiisil: Oh Jeesus minu walu. 237 b.

198. (150) Et laula surma laulu, Sa kaduw ini-  
me, Ehk otsa saab ju täna Sull' minu



elutee, Eht enne päewa loodet Læed juba hingama, Ja kui  
ta uuest tõuseb, Ei tõuse enam ja.

2. Kõik hana poole läeme Nii reisikepi naal, Selts  
jaab ka keppti kullast, Mis käes on kuningal; Üks reisiriie  
selga On pandud kõigile, See mulla põrmust võetud Ja  
läeb ka põrmusse.

3. Küll kõigest mäest jõuab Sa üle kõndides, Ei  
hana künkast jõua Sa üle iganes; Ja olgu ta nii madal,  
Ei sealt sa üle saa, Sa värsid, ja ta alla Siis lähed uinuma.

4. Sest, majaline, laula, Nii reisi laulu ja, Et üksi  
hana poole Sul on siin rännata. Kui lahke kella helin  
Sull' kostku surmalaul, Ja enam weel: et tõused Kord  
üles suurel auul.

(569, 1. 3—5)

Karl Johanni Philipp Spitta 1801—1859.

Dmal wiisil. 161.

199. Jeesus, Onnistegija, On mu lootus kunni  
elan, Seda tean: temaga Surmasti ma julge  
olen, Kui ka pime surmaöö Saadab hirmu minule.

2. Jeesus, peastja, elab weel, Sest ma saan ka elu  
näha, Elan pärast taewas seal, Surm ei wõi mull' hirmu  
teha; Jeesu liige olen ma, Mind ei jäta maha ta.

3. Ühte olen temaga Igaweste kofku antud, Oma  
usu käega Tema külge finni pantud; Sest mind surm ei  
hirmuta, Ega temast lahuta.

4. Mis siin nutab ärdaste, On seal rõõmus Jeesu  
küles, Maine ihu maetakse, Taewaline tõuseb üles. Siin  
küll ihu lihaliit, Aga seal ta wainulit.

5. Ihdage südamest Batu himust lahti saada,  
Wõtte aegsast kõigest wäest Oma Jeesust armastada. Nõudku  
süda hoolega Sinna, kus on isamaa.

(572 1—3. 7. 10) Luise Henriette, Braundeb. kuurw. pr. 1627—1667

Dmal wiisil. 486.

200. (151) Laf' ma löen, laf' ma läen Sinna, kus  
ma Jeesust näen! Seda üksi taga nõuan,  
Et ta palge ette jõuan, Igaweste finna jään.

2. Walgusta, walgusta, Päike, pilwed kauta! Seda aega ootan wäga, Millal kõige wagadega Näen ju palet rõõmuga.

3. Taewa linn, taewa linn, Oh et seal ju oleksin, Ja ta pärliwärawates, Tema kuldseis uulitsates Oma Jeesust kiidaksin.

4. Paradiis, paradiis, Sinu wilja maitset siis! Sinu elupuude wilus Näen ma Jeesust taewa ilus. Oh kui õnnis olen siis.

(580, 1. 2. 4. 5)

Gustaw Friedrich Knaf 1806—1878.

Omalt wiisil. 270.

201. (152) Jeruusaleml, ja püha taewa linn, Ma ootan waluga, Et ma kord sinu sisse jõuaksin, Wu süda rahuta. Kõik ilmamaad ma jätan Siis maha rõõmsaste, Ja armu tiiwul tõltan Siit ära ülesse.

2 Oh kallis päew, weel kallim tunnike, Oh millal jõuad sa, Et minu igatseja hingefe Saaks ilmast lahkuda? Ma teda Jumalale Siis tahan uskuda, Et oma pärismaale Wõiks minna elama.

3. Ja filmapilgul tõusen ülesse Siis taewa poole ma, Ja minust jääwad maha kaugele Maailm ja häda ka. Hing ülespoole nõuab Celia wanfriga, Ja ingliviagi jõuab Ta wastu lauluga.

4. Sa püha linn, find teretab mu keel, Uks mu eest lahti tee! Ju ammust ajast igatseb mu meel Su auu järele. Müüd olen ma find näinud, Ja rõõmust läigib film. Kõik waew on otša läinud, Mis mulle saanud ilm.

5. Mis püha rahwast, kenast ehitud Ma näen seal tulema? Reed Jeesuse ärawalitud, Kes pestud werrega! Meid saadab teretama Muul' wastu Jeesus Krist, Wind sinna juhutama, Kus elan igawest.

(616, 1—5)

Joh. Matth. Wenhart 1590--1642.

Omalt wiisil. 105.

202. (153) Üles tõusma pead ometi, Wu ihu, peagi, Kui uni läinud; Ju Looja ise teinud Sind elawaks.

2. Tänu-, rõõmupisarate päew, Mu Jeesus, sinu päew!  
Kui hauas mina Saan küllalt hingand, sina Mind äratad.

3. Siis kui unistajad oleme, Ja rõõmsalt ruttame  
Su feltsis taewa; Teekäija tüli, waewa Ei tunta seal.

4. Mina elan siis su palge ees, Mu helde wahemees,  
Su nägu kannan, Sull' järjest auu annan: Halleluuja!

(634, 1. 3—5)

Friedr. Gottlieb Klopstock 1724—1803.

Omalt wiisil. 208.

**203.** (154) See aeg on tõest uffe ees, Et Kristus  
tulla jõuab Sealt taewast suure auu sees,  
Ja rahwast aru nõuab; Siis naer küll peab lõppema,  
Kui tules peab minema Kõik maa ja taewas hukka.

2. Siis ingli heal ja pahunad On kõigis paigus  
kuulda, Kõik surunud üles tõusewad, Mis enne pandud mul-  
da; Kes aga alles elawad Ja fiin maailmas liiguwad,  
Neid muudab Jumal uueks.

3. Siis raamat lahti tehaki' seal, Sest kuuleb noor-  
ja wana, Mis tema teinud ilma peal, Kõik rahwa töö ja  
jõna; Sest igamees saab igawest Kõik palka oma teu eest,  
Kas head, kas kurja teinud.

4. Oh Jeesus, ole abimees, Mind wõta armu hoole,  
Et olen elu kirja sees, Ja hoia minu poole! Ma usun  
seda südamest, Et sina surid minu eest Ja maksid minu  
wõlad.

(631, 1—3. 5)

Bartholomäus Ringwaldt 1530—1598.

Omalt wiisil. 355.

**204.** (155) „Argake!“ nii wahid hüüdwad Ja sinna  
kõrgeft tornist laulwad: „Jeruusalem, oh  
ärka sa!“ Südaöö on kätte jõudnud ja wahi mehed on ju  
hüüdnud: „Oh targad neitsid, tõuäke ta Ja wõtte lambid  
nüüd, Sest peigmees ootab teid! Halleluuja! Nüüd rutake,  
Et olete Kõik walmis tema pulmale!“



2. Wahid laulwad, Siion kuuleb, Ta süda wäga rõõmusteleb, Ja ärkab, tõuseb rutuga: Peigmees tuleb taewast auus, Ring armu wäes ja taewa jõuus, Ta walgus paistab selgest ka. Oh tule, kallid peig! Oh Jeesus, Isa Poeg! Hosianna! Ju tuleme, Nüüd peiule Ta kallid rõõmu lauale.

3. Kiitust laulgu meie healed, Muu, kiitust taewahulga keeled, Et hüüdku kandleb, pasunad! Wärawad on pärlist tehtud, Su linnas, kus meid siis saab nähtud, Kus inglid wastu tulewad. Ei näinud silmad weel, Ei kuulnud kõrwad teal Säärast rõõmu; Nüüd hõistame, Ja laulame Suurt halleluuja rõõmsaste.

(615)

Philipp Nicolai 1556—1608.

Omal wiisil 259.

205. Kui purustaja pikselöök, Kui surmatooja teraw möök On sõna igawene: Aeg ilma hakatufeta, Aeg ilma lõpetufeta, Waat see on igawene! Kui selle peale mõtleb meel, Säab hirmu pärast kinni keel.

2. Mu süda hirmust wäriseb, Mu luu ja liha lõdiseb, Kui mõtlen selle peale: Et kõik mu tegu ja mu töö On wäärt, et mind see surmaöö Wiib põrguhauda alla! Kui täis on saanud patu lõeg, Siis algab igawene aeg.

3. Sa täna weel wõid peafeda, Siis meelt weel täna paranda Ja patu elu jäta: Eht homme jäänd ju hiljaks see, Eht homme juba wiiafse Sind püha kohtu ette! Et elad, täna pööra weel, Eht homme teine järg on eel.

(622, 1. 3. 4)

Johann Rist 1607—1667.

Omal wiisil. 262 a.

206. Ma olen wõeras ilma peal, Mu kodumaa on taewas seal: See Saalem, kuhu hinges ihtan, Mis Jeesu weres rajatud, Ja rahulinnaks ehitud, Kus Tallel' tuhat tänu laulan: Jah majaline olen ma, Kel kodumaale rännata!

2. Rand laewast ruttu maha jääb, Weel rutem elu laene läeb Ja lendab tuule tiiwul ära. Ma tõttan aga taewasse, Sest aita Issand, heldeste, Et ihkan tõsist elu-wara, Et põlgan ilma kaduwust Ja otsin hinge õnnistust.

3. Ei teed ei läida waewata, Nii eluteel on risti ka, Siin pole halja rohu ilu, Ta kiwa täis ja äkine, Kuis jalg saab efsirajale Ja kibuwitsjad teewad walu: Ta kuumast kõrbest läbi läeb Ja ots weel nägemata jääb.

4. Oh Iisraeli hoidija, Kes oled Jumal meiega, Meil' anna rohket Waimu rammu! Oh omas sõnas saada ja Meid taewa poole armuga, Et ta meid juhiks sammust sammum. Ja lõpeb wiimaks elujooks, Siis awa meile tae-wa uks.

(584, 1—3. 5)

Friedrich Ad. Lampe 1633—1729.

Wiisil: Oh hinge sõber, õnnis olen. 333.

207. (156) Weel on üks rahuaeg meil leida, Sest wäsiind süda, rõõmusta! Oh ära meelt ja ära heida, Kui päike sull' ei paista ka. Oh Isa Talle peale waata, Kes sind wõid rahumaale saata. Nüüd pane koorem maha ja. Pea oled sõja lõpetanud, Pea on su teekond ot-sa jaanud, Siis lähed rahus hingama.

2. Oh wäsiind hinged, siia tulge, Kes rasket koor-mat kannate, Nüüd ärge enam nukrad olge, Waid jätke kurbtus järele. Kes päewa palawat on kannud, Meil' Jee-sus ise troosti annud: „Ma walmistan teil aseme!“ Eks teie tema riigi rahwas, Ehk kurat kiusama ka wahwas, Kuid siiski minge julgeste.

3. Ei nälga, jänu saa siin näha, Sest jahutuse aeg on käes; Ei päike wõi meil' waewa teha, Sest hoitud saa-me Talle wäes. Ta tahab rahwa juure tulla, Neil' us-tawuse palgaks olla, Neil' auu ja troosti kinkida. Kõik sur-nu luud siis elu näewad, Kui jõudwad kätte rahu päewad, Kus töö ja waew on tundmata.

(635, 1. 3. 5)

Johann Sigismund Runth 1700—1779.

Omaj viisil. 357.

208. Kesket selle elu sees Üks surm on meil ikka :  
 Kes on meie abimees, Et meid surm ei hukka?  
 Sa, Issand ainuüksi ! Oh hirmus meie efsitus, Suur on  
 meie kurvastus Püha Issand Jumal ! Püha vägew Jumal !  
 Püha helde Annistegija ! Sa armu Jumal ! Ara surma  
 häda sees Lase hukka minna meid ! Kõrioleison.

2. Kesket surma hirmjaste Põrguhand meid tiusab :  
 Kes meid sest teeb wallale ? Kes sest hirmust peastab ? Sa,  
 Issand, ainuüksi ! Küll fina armust halastad, Kui on raske  
 meie patt. Püha Issand Jumal ! Püha vägew Jumal !  
 Püha helde Annistegija ! Sa armu Jumal ! Argu põrgu  
 riisugu Lootust meie südamest. Kõrioleison.

(574, 1. 2)

Dr. Martin Luther 1483—1546.

Omaj viisil 389.

209. (157) Kuis hingwad, waitfelt, Kes läinud ma-  
 gama, Kes rahuriiki On saanud rõdmu-  
 ga. Nad hädaorust On läbi wõidelnud Ja wõidu krooni  
 On taemas pärinud.

2. Kuis hingwad rahus Eiin ihud mulla sees Ja  
 nende waimud On talle järje ees. Küll ükskord üles Ka tõu-  
 seb ne nde põrm, Nut elu annab Neil' jälle Jeesu arm.

3. Üks kallis hommit Siis jõuab meile ka, Kui  
 muldsest maast Hing tohib lahkuda ; Siis püha linna La  
 lendab ülesse, Kus õndsad laulmas On kiitust Jeesule.

Stoekmanni järele G. E. Luiga.

Parajalt. p

210. (158)

1. Kus lei- ab hing ra-hu, kus to-ju



ta saab? Kus leit - se - wa tii - ha - de war - ju ta

jääb? Oh ilm, kas see ko - du sa ol - la mõid

tüll, Kas patt ei tee hä - da ja a - has - tust

*p* mull' Ei, ei, ei ei po - le fiin ta, *p*

*p* Mu ko - du on tae - was, lus wal - gu - se maa. *p*

2. Oh põgene ilmast, et kodumaad näed! Su päris-  
maa ilus, täis auu ja head. Jernusalem ülehel lullane linn,  
Eks pruudil seal kodumaa, rahu ja õnn? Jah, jah, jah, jah,  
üksnes ta Wõib hingele olla ta kodune maa.

3. Kui õnnis on hingata, Issanda sees, Kus wõi-  
detud häda on walguse sees, Kus kõlamas landleite lullane  
heal, Mis ootab sind, hingele, ülehel seal. Rahu, rahu  
seal leian sind Mu peastija rinnal, kes lunastand mind.

## Laulude ja laulusalmide juhataja, mis kate- kismuise peatükkide kohta sündisid on.

(Suured numbrid koma ees tähendavad laulu numbrid, väikesed koma taga — salmide numbrid.)

**Piiblist, Jumala sõnast räägivad: 7; 20, 8; 36, 3; 122; 123; 124; 125; 126; 127, 4; 130; 145, 4; 169.**

### I. Peatükk:

Kästudest üleüldse: **11, 2. 5; 12, 2. 4; 28, 7. 8; 103, 3; 115; 124, 2; 126, 4. 5; 131, 1; 161, 2. 4.**

I. käsust: **12, 5; 14, 1; 17, 1; 23, 8; 29, 4. 5; 70, 3; 97, 1. 3; 100, 3; 108, 3; 109, 1. 2. 5; 173, 1. 3.**

II. käsust: **1, 2; 11, 3; 125, 3.**

III. " **2; 3, 12; 4; 34, 4.**

IV. " **32, 4; 42, 3; 48, 6.**

V. " **15, 3; 163, 3.**

VI. " **163, 4.**

VII. " **11, 4; 34, 3; 97, 2. 3; 110, 3; 129, 2; 171, 2. 3.**

VIII. käsust: **11, 3; 109, 5; 164, 4.**

IX. ja X. käsust: **44, 7; 81, 5. 6; 160, 4. 5. 6. 7; 164, 3.**

Õäsu lõpusõnast: **24, 4; 25, 5; 138; 153, 2; 190, 1.**

Ei saa käsu läbi õigets, maid usu läbi: **15, 1. 2; 127, 2; 111, 3; 142, 2; 139, 1—6; 145, 1; 146, 2. 3; 148, 4; 149, 4;**

### II. Peatükk:

#### I. Öpetus:

a) maailma loomisest: **11, 1; 21, 3; 23, 3; 25, 2—4; 29, 1. 5; 44, 1. 4. 5. 6.**



b) maailma ülevõlpidamisest: **17, 2; 21, 4; 23, 4, 5, 6; 33; 36, 3, 4; 68, 2—4;**

c) maailma valitsemisest ja Jumala tahtsust: **11; 23, 7, 9; 20, 3; 21, 5, 2; 29; 32, 2, 5; 33, 4; 36, 5; 85, 4; 47, 1; 121, 1; 170; 172, 3; 178, 1.**

Kristist: **25, 5; 166—178.**

d) tänu kohus Looja vastu: **14, 3; 19; 20, 1, 6; 30.**

## II. Špetus:

Kristus on ette kuulutatud Messias: **48, 1—3; 49, 1, 2.**

Kristus on meie Issand: **48—52; 59, 3.**

Kristus on meie vahemees: **44, 6.**

Kristus on Jumal ja inimene: **98, 3; 121, 2; 150, 2, 3.**

Peastab meid patust: **52, 4, 5; 57, 3; 60, 3—5; 64; 80, 1, 2; 81, 1; 82; 86; 92, 1, 3; 102, 1—3; 103, 3; 110, 2; 111, 3.**

Peastab meid surmast: **11, 6; 53; 76, 4; 77, 1; 79, 5; 87, 4, 91; 92, 2; 93, 4; 110, 2, 111, 4; 199, 1—3.**

Peastab kuradist: **54, 4; 80, 1, 2; 87, 4; 88, 1—3; 91, 2, 3; 110, 2.**

Peastab meid oma surmaga: **77; 79, 1; 83; 85.**

Peastab meid ka oma eluga:

a) ta on Isa armastust ismutanud: **60, 3; 108, 1.**

b) ta on kogu meie eest täitnud: **149, 3.**

c) ta on eestuju annud: **162, 3.**

Digus ja õndsus on tema riigis: **72, 2, 3; 76, 5; 79, 4; 83, 4; 84, 1, 2, 4; 97, 3—5; 99; 101; 109; 111; 113, 2; 115, 3; 140, 4; 149, 3; 146—153.**

Südamed Jeesusele: **49, 4; 55, 4; 57, 1; 59, 4, 5; 18, 7; 108, 4.**

## III. Špetus:

Dmaft meelest ja väest ei saa südant anda: **107, 1.**

Püha Waimu tööst: 1, 1; 14, 2. 6; 20, 5; 16, 4; 30, 2; 34, 2; 116—120; 121, 3.

(Püha Waimu walgustamine, et 1) pattu ja 2) armu haakame nägema)

Kirikust: 127; 129; 132.

Ülestõusmisest, wiimsest kohtust ja igawesest elust: 199; 201—210.

### III. Beatüff:

Ülepea palwest: 9—17; 107, 2; 160, 3; 190, 2.

Palwe Jeesuse nimel: 14, 1. 5; 22, 3.

Esimesed palwe sõnad: 10, 1; 173, 2.

I. palwe: 10, 2.

II. " 10, 3.

III. " 10, 4; 148, 5; 149, 2; 164, 2.

IV. " 10, 5; 26, 3; 37—41; 149, 2.

V. " 10, 6; 27, 1. 2; 36, 4; 44, 5; 149, 2.

VI. " 10, 7; 12, 3; 15, 1. 4; 149, 2;

178, 2.

VII. " 10, 8; 15, 2. 4; 34, 3; 74, 2.

3. 4; 149, 2.

Wiimsed palwe sõnad: 10, 9.

### IV. Beatüff:

Mis annab ristimine: 133.

Mis tähendab niisugune weeristimine: 16, 3; 18; 76, 1—3; 109, 4; 158; 160; 161; 162; 163; ja ülepea 154—165.

### V. Beatüff: saakrament: 170, 4.

Mis on püha altari saakrament: 135, 3; 136, 1.

Mis kasu on meil seesugusest söömisest ja joomisest: 135, 4; 136, 2. 3; 153, 3.

Kes wõtab auhasti seesintse saakramendi vastu: 135, 1. 2. 5.

Piht: 45, 2. 3; 78, 3; 137; 140, 4; 141; 205, 2. 3.

# Lisa.

**Tartu praostkonnas kodulastele ja koolilastele aastate peale ärajaotatud õppitavate laulude kawa.**

## II. Kodulastele.

I. aasta.			II. aasta.		
Noobi №	Laste laulu- raam. №	Uue laulu- raam. №	Noobi №	Laste laulu- raam. №	Uue laulu- raam. №
12.	28, 1-6.	65, 1-6.	15.	56, rōit	134, rōit
38.	53, 1-6.	132, 1-6.	17.	74, rōit	185, rōit
117.	43, 1-6.	94, 1.2.4.7-9.	141.	20, 1.3-6.	41, 1.5.6.7.9
371.	4, rōit	10, rōit	149.	13, rōit	1, rōit

## III. aasta.

Noobi №	Laste laulu- raam. №	Uue laulu- raam. №
9.	9, 1. 2. 4.	25, 1. 2. 4.
31.	1, rōit	9, rōit
157.	98, 1-3	231, 1-3.
169.	2, rōit	2, rōit



B. Päriskostille ja torbajatele.

I. aasta.		II. aasta.		III. aasta.		IV. aasta.		V. aasta.		VI. aasta.	
Noodi №	85	18	44	21	31	28 <sup>a</sup>	57	62	102	478	
Uue laulur. №	212	95	160	63	472	48	352	123	49	123	
Uue laulur. №	572	482	897	472	158	81	174	513	173	513	
Uue laulur. №	86	112	174	54	29	59	241	306	131	306	
Uue laulur. №	226	125	169	283	119	99	84	221	95	221	
Uue laulur. №	382	182	348	171	80	103	108	458	161	458	
Uue laulur. №	219	232	91	404	142	129	128	37	37	37	
Uue laulur. №	219	232	91	404	142	129	128	37	37	37	
Uue laulur. №	395	170	508	34	24	187	146	336	136	336	
Uue laulur. №	44	260	51	484	172	194	185 <sup>a</sup>	47	26	47	
Uue laulur. №	60	262 <sup>a</sup>	206	196	85	201	208	631	203	631	
Uue laulur. №	144	271	201	493	178	230	221 <sup>b</sup>	181	82	181	
Uue laulur. №	422	288	169	365	132	245	255	369	127	369	
Uue laulur. №	143	326	15	344	129	314	269	6	8	6	
Uue laulur. №	169	334	16	339	110	317	271	383	140	383	
Uue laulur. №	332	339	25	321 <sup>a</sup>	62	432	290	87	46	87	
Uue laulur. №	369	385	35	256	106	333	319	375	73	375	
Uue laulur. №	615	486	200	18	39	352	383	254	103	254	
Uue laulur. №	150	190	190	249	108	387	311	190	84	190	
Uue laulur. №	58	190	190	249	108	387	311	190	84	190	
Uue laulur. №	58	190	190	249	108	387	311	190	84	190	

# Tähtenduse üsunduse kaalumisel.

Rahvatus		Suhted on mõistnud.		Kirikulaulu sõnu.		Kirikulaulu viisid.		Rahva alliri.	
1860	1870	1860	1870	1860	1870	1860	1870	1860	1870
614	101	53	68	812	151	24	52	81	30
51	1	8	36	812	306	181	512	81	311
26	12	841	132	112	60	92	82	82	04
201	201	241	244	421	24	61	531	531	531
78	81	221	221	221	221	221	251	281	281
232	221	221	221	221	221	221	221	221	221
234	221	221	221	221	221	221	221	221	221
204	221	221	221	221	221	221	221	221	221
108	221	221	221	221	221	221	221	221	221
101	221	221	221	221	221	221	221	221	221
23	221	221	221	221	221	221	221	221	221
403	221	221	221	221	221	221	221	221	221
791	221	221	221	221	221	221	221	221	221
203	221	221	221	221	221	221	221	221	221
203	221	221	221	221	221	221	221	221	221
473	221	221	221	221	221	221	221	221	221
232	221	221	221	221	221	221	221	221	221



Rd. 2.  
Kp. 1.  
Kv. No. 22/178.



Ar 913  
sild



Hind 25 kop.

